

Styrelse/Nämnd: Teknik- och fritidsnämnden**Dag, tid:** 2025-11-24, kl. 09:30 **OBS! Måndag****Plats:** Sammanträdesrum Gillet**Ärenden:****Dnr:****Sida:****Ärenden**

1 Val av justerare

2 Förvaltningschefen informerar

Beredningsärenden

3	Synpunkter på miljöplan för Värnamo kommun	TFN.2025.375	3 - 29
4	Budgetuppföljning per 31 oktober 2024	TFN.2025.14	30
5	Yttrande över dispens från vattenskyddsområdet för Ljussevekas vattentäkt för anläggande av fotbollsarena	TFN.2025.479	31 - 49
6	Granskning gällande detaljplan Värnamo-Torp 4:11 (tidigare Vällersten 5:10) med flera i Värnamo kommun	TFN.2025.474	50 - 113
7	Medborgarinitiativ - Mer lek för barnen i Kärda	TFN.2023.141	114 - 118
8	Slutredovisning av projekt LONA utökning våtmarksområde Stomsjö, projektnummer 250003	TFN.2025.377	119 - 122
9	Skadeståndsanspråk på grund av översvämning på fastigheten Bredaryd 6:61	TFN.2025.124	123 - 132
10	Uppdrag att utreda kostnaden för renovering av befintlig viadukt samt för nybyggnation av viadukt	TFN.2025.115	133 - 136
11	Utredning om robotgräsklippare	TFN.2025.181	137 - 146
12	Värnamobygdens rytтарförening ansökan om extra bidrag	TFN.2025.94	147 - 150
13	SMK Värnamo ansökan om extra bidrag	TFN.2024.116	151 - 153
14	Apladalens segelsällskap prövning av rätt till föreningsbidrag för 2025	TFN.2025.306	154 - 160

Informationsärenden

15	Information om feriejobb i förening 2025	TFN.2025.445	161 - 164
16	Information om fritidsbåtshamnar i Vidöstern	TFN.2024.198	165 - 170
17	Övrig information från förvaltningen		171 - 172
18	Övriga frågor		

Gottlieb Granberg
Ordförande

Maria Grimstål
Sekreterare

Tjänsteskrivelse – Synpunkter på miljöplan för Värnamo kommun

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har 16 september 2025 beslutat att lämna miljöplan för Värnamo kommun på remiss till samtliga nämnder och bolag med uppdraget att inkomma med synpunkter senast 28 november 2025.

Miljöplanen är ett strategiskt dokument och står för ett gemensamt fokus och visar på vad som systematiskt måste göras för att minska negativ miljöpåverkan ur ett lokalt, regionalt, nationellt och globalt perspektiv. Planens syfte är att vägleda det övergripande miljöarbetet, hitta synergier när de finns och att, när det är nödvändigt, väga olika intressen mot varandra.

Miljöplanen är ett långsiktigt och övergripande styrdokument som sammanfattande håller ihop miljöfrågorna utifrån ett miljömålsperspektiv. Utöver detta har Värnamo kommun antagit och arbetar med flera strategiska styrdokument som mer fördjupat beskriver kommunens arbete i specifika frågor, till exempel grönstruktur, trafik eller vatten och avlopp. Tillsammans täcker dessa styrdokument en stor del av de nationella miljömålen. I planen framgår att det är ett gemensamt ansvar för alla nämnder och förvaltningar att miljöplanen efterföljs och att alla nämnder har möjlighet att formalisera sina ambitioner i verksamhetsspecifika styrdokument utöver miljöplanen.

Teknik- och fritidsförvaltningen anser att miljöplanen är välskriven utifrån kopplingar till regionala och globala mål och i hur teknik- och fritidsnämnden ska bidra till dem utifrån nämndens grunduppdrag.

Teknik- och fritidsförvaltningen lämnar följande synpunkter;

- Miljöplanen bör utökas med en beskrivning av cirkulär masshantering under fokusområdet *Ansvarsfull resurshantering*
- Texten med förorenade områden under fokusområdet *Rustad för ett förändrat klimat* bör utökas med en text

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.375

Dnr:

kring hur åtgärder av förorenade områden ska utvecklas
med ökad utredningstakt

- Generell synpunkt är att uppföljning av strategiska styrdokument, liksom miljöplanen, implementeras i kommande utveckling av Värnamo kommuns styrmodell.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att se teknik- och fritidsförvaltningens förslag på synpunkter på miljöplanen som sitt eget,

att lämna förslag på synpunkter på miljöplanen till kommunstyrelsen samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Linda Henriksson
Miljösamordnare

Jesper du Rietz
Förvaltningschef

Miljöplan

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommunfullmäktige

Datum: 20xx-xx-xx, § xxx

Dokumentet gäller från: 20xx-xx-xx

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen och kommunens nämnder och utskott

Dokumentansvarig: Miljöstrateg, Kommunledningsförvaltningen

Inledning

I Värnamo tar vi ansvar för framtiden.

Vi vill vara en kommun som växer hållbart. För oss betyder det att beslut vi tar ska bidra till en friskare miljö och en tryggare framtid för kommande generationer.

En grön kommun är mer än vackra parker, levande skogar och rena sjöar. Det är en plats där människor och natur lever i balans. Där vi främjar klimatsmarta transporter, bygger med omtanke och låter innovation och miljö gå hand i hand. Där varje invånare kan känna stolthet över att bidra till något större och göra medvetna val.

Vi har modet att tänka nytt, viljan att gå före och kraft i vår samverkan med andra. När vi alla arbetar tillsammans kan vi visa att det är möjligt att förena tillväxt med omsorg om klimat och natur.

Miljöplanen är vår riktning och gemensamma utgångspunkt mot en grönare kommun.

Tobias Pettersson

Kommunstyrelsens ordförande

Värnamo kommuns mål

Värnamo kommuns miljöplan är direkt kopplad till det övergripande målet En grön kommun, och ska bland annat användas när målet bryts ner och formuleras på verksamhetsnivå. Hur väl miljöplanen följs är avgörande för hur Värnamo kommun lyckas uppnå målet En grön kommun.

Miljöplanen innefattar också aspekter som påverkar de andra målen. Att arbeta mer systematisk med klimatanpassning påverkar målet En trygg kommun och frågor som samhällsplanering och grönstrukturfrågor påverkar även målet En attraktiv kommun. Miljöperspektivet är således en nyckelfråga för Värnamo kommun.

Syfte

För att kunna utveckla ett hållbart Värnamo behöver vi både behålla och förbättra de värden som skapar en god livsmiljö och hög livskvalitet för våra kommuninvånare. Här behövs en tydlig ambitionsnivå i miljöplanen. Att tillgodose alla intressen och behov i ett föränderligt samhälle är inte lätt och målkonflikter kommer sannolikt att uppstå där avvägningar behöver göras. Värnamo kommuns miljöplan står för ett gemensamt fokus och visar på vad som systematiskt måste göras för att minska vår negativa miljöpåverkan ur ett lokalt, regionalt, nationellt och globalt perspektiv. Planens syfte är att vägleda det övergripande miljöarbetet, hitta synergier när de finns och att, när det är nödvändigt, väga olika intressen mot varandra. För att vi ska kunna få den effekt vi vill uppnå i Värnamo kommun behöver olika aktörer bidra aktivt i olika miljöfrågor.

Målgrupp

Miljöplanen gäller för Värnamo kommuns alla politiker och tjänstepersoner och ska vara välkänd i kommunens nämnder och förvaltningar. Beslut ska alltid tas med hänsyn till miljöplanens innehåll. När olika intressen ställs mot varandra ska de svenska miljömålen vara vägledande i beslut. Miljöplanen omfattar även områden där kommunen saknar mandat men har möjlighet att påverka, till exempel genom information, bidrag eller samarbeten. Förhoppningen är att den också ska inspirera näringsliv, organisationer och invånare.

Avgränsning

Miljöplanen är ett långsiktigt och övergripande styrdokument som sammanfattande håller ihop miljöfrågorna utifrån ett miljömålsperspektiv. Utöver detta har Värnamo kommun antagit och arbetar med flera strategiska styrdokument som mer fördjupat beskriver kommunens arbete i specifika frågor, till exempel grönstruktur, trafik eller vatten och avlopp. Tillsammans täcker dessa styrdokument en stor del av de nationella miljömålen. Miljöplanen kan därför fokusera på de ämnen och miljömål som inte andra styrdokument detaljerat tar upp.

Miljöplanen formulerar inte några lokala miljömål utan förhåller sig till de internationella, nationella och regionala miljömålen samt Värnamo kommuns övergripande mål En grön kommun. Detaljstyrning och planering av åtgärder utformas av ansvariga nämnder och kopplas till verksamhetsplaneringen.

Sammanfattning

Miljöfrågor har kommit att spela en allt större roll i takt med att vår kunskap ökar om människans påverkan på jordens ekosystem och dess begränsningar. Miljöperspektivet är brett och komplex och påverkar samhällets alla förutsättningar att skapa välfärd. Balans mellan människan och miljön är en av vår tids största utmaningar. Samtidigt ger det oss också möjligheter att visa ledarskap och agera innovativt.

Värnamo kommun vill agera föredömligt på miljöområdet och behandlar därför inte miljö-mässig hållbarhet som en isolerad fråga vid sidan om ordinarie verksamhet. Att låta miljöperspektivet genomsyra all kommunal kärnverksamhet är nödvändigt för att samhället ska kunna utvecklas hållbart, både genom att minska den negativa miljöpåverkan men också genom att öka den positiva miljöpåverkan.

För att kunna arbeta med miljöfrågor på ett effektivt sätt har ett antal fokusområden identifierats. Inom varje fokusområde finns en eller flera strategier och övergripande insatser som ska vara vägledande för vad som är viktigt att sikta på inom de närmaste åren.

Utgångspunkter

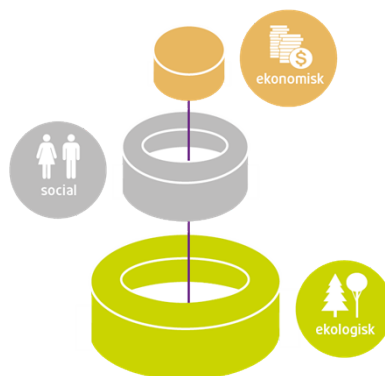
Miljöplanen utgår från vissa definierade uppfattningar och förhåller sig till såväl globala, nationella som regionala mål.

Hållbar utveckling

Begreppet hållbar utveckling fick internationell spridning i samband med FN-rapporten *Vår gemensamma framtid*¹ och definieras av tre dimensioner:

- Den ekologiska handlar om att hushålla med naturresurser utan att skada jordklotets ekosystem på lång sikt.
- Den sociala handlar om att bygga ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls.
- Den ekonomiska handlar om att motverka fattigdom så att alla har råd att tillgodose sina grundläggande behov i relation till jordklotets ändliga resurser, det vill säga en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för varken den ekologiska eller sociala dimensionen.

Begreppet ”hållbar utveckling” bygger på uppfattningen att den ekologiska dimensionen sätter den yttersta gränsen för vad som utgör människans handlingsutrymme. Social och ekonomisk hållbarhet är omöjlig att uppnå om dessa gränser överskrids och naturresurser överexploateras. Ekonomin behöver därför fungera som ett verktyg för samhället att utveckla välfärd utan bekostnad på vare sig människor eller planeten. Klimatförändringarna är ett tecken på att vi agerar utanför planetens säkra gränser och är ekosystemets naturliga reaktion på obalans.

Hållbarhetsprinciperna

Som medlem i Sveriges ekokommuner har Värnamo kommun förbundit sig att följa fyra grundsatser som definierar villkoren för ett hållbart samhälle. Dessa instruktioner säkerställer att vi inte systematiskt förstör de systemen som vi är beroende av.

”I ett hållbart samhälle utsätts inte naturen för systematisk...

... koncentrationer av ämnen från berggrunden. Till exempel fossilt kol, olja och metaller.

... koncentrationer av ämnen från samhällets produktion. Till exempel kväveoxider, bromerade flamskyddsmedel, freoner och hormonliknande kemikalier.

... degradering på fysiskt sätt. Till exempel överuttag av skog, utfiskning och utarmning av ekosystem.

... Och det finns inga strukturella hinder för människors hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och mening

¹ World Commission on Environment and Development (1987) Oxford University Press, New York

Globala, nationella, regionala och lokala mål

Världens ledare har enats om en global agenda för hållbar utveckling, Agenda 2030, bestående av 17 mål. Dessa preciseras av 169 delmål som knyter samman de tre dimensionerna av hållbar utveckling: de ekonomiska, sociala och miljömässiga. Agenda 2030 finns med i Värnamo kommuns målstyrningsmodell som ett analysverktyg och används som underlag vid formuleringen av kommunfullmäktiges övergripande mål.

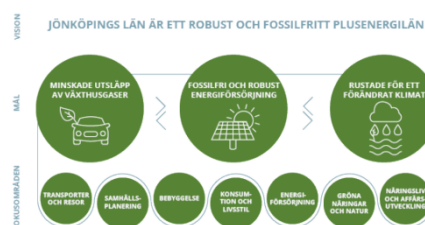

Sveriges arbete med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 konkretiseras genom de 16 miljö kvalitetsmålen som är beslutade av riksdagen. Målen är betydligt mer preciserade i jämförelse med de globala målen i Agenda 2030 och är ledande för Sveriges miljöarbete. Undantaget för Värnamo kommun är målen om fjäll och hav.

På riksnivå finns även mål inom specifika frågor, till exempel växthusgasutsläpp och energieffektivisering.

Regionalt har länets klimatråd tagit fram en klimat- och energistrategi med en vision om att Jönköpings län ska vara ett robust och fossilfritt plusenergilän till 2045. Strategin innehåller ett antal målsättningar med fokus på klimatpåverkan, energiförsörjning och klimatanpassning. Strategin innehåller även ett antal fokusområden. På regional nivå finns även andra avtal och projektmål som Värnamo kommun står bakom, till exempel Biogasöverenskommelsen.

I Värnamo kommun är ett av Kommunfullmäktiges fyra övergripande mål ”En grön kommun. Målet bryts ner från politisk nivå till verksamhetsnivå. Utöver Värnamo kommuns interna målstyrning finns även ett antal styrdokument på området. Miljöplanen anger vilket fokus vårt lokala miljöarbete ska ha i förhållande till regionala, nationella och globala mål. Genom att arbeta i enlighet med miljöplanen bidrar Värnamo kommun inte bara till den interna måluppfyllelsen utan även till ovan nämnda mål.

Fokusområden

För att på ett framgångsrikt sätt kunna arbeta med miljöperspektivet behövs riktade insatser inom många delar av samhället. Här behöver Värnamo kommun samverka för att uppnå resultat. För att konkretisera arbetet och de prioriteringar som behöver göras innehåller planen olika fokusområden.

- Minskade utsläpp av växthusgaser
- Rustad för ett förändrat klimat
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Ansvarsfull resurshantering
- Livsmedelsproduktion

Utmaningarna som kan kopplas till miljöperspektivet är många, utsläpp som påverkar klimatet och vår närmiljö, förlusten av biologisk mångfald, en livsstil som bygger på en ohållbar resurshantering och behovet av att anpassa oss för det förändrade klimatet, är några exempel. Värnamo kommun måste jobba långsiktigt mot alla dessa faktorer, men för att agera effektivt krävs fokuserade insatser. Miljöplanens fokusområden har valts utifrån de utmaningar som bedömts som mest kritiska, men också möjliga att göra framsteg inom. Tillsammans skapar de en riktning för vårt övergripande miljöarbete de närmaste åren.

I alla fokusområden blir det tydligt att frågor hänger ihop, det som görs inom ett fokusområde är ofta till nytta även för andra fokusområden. Varje fokusområde innefattar en eller flera strategier följt av utpekade insatser som behövs för att röra sig framåt. Miljöplanen pekar inte ut några specifika åtgärder fördelat på ansvariga aktörer. Aktiviteter och indikatorer tas fram av nämnder och verksamheter i arbetet med kommunens övergripande målstyrningsarbete och verksamhetsplanering.

Minskade utsläpp av växthusgaser

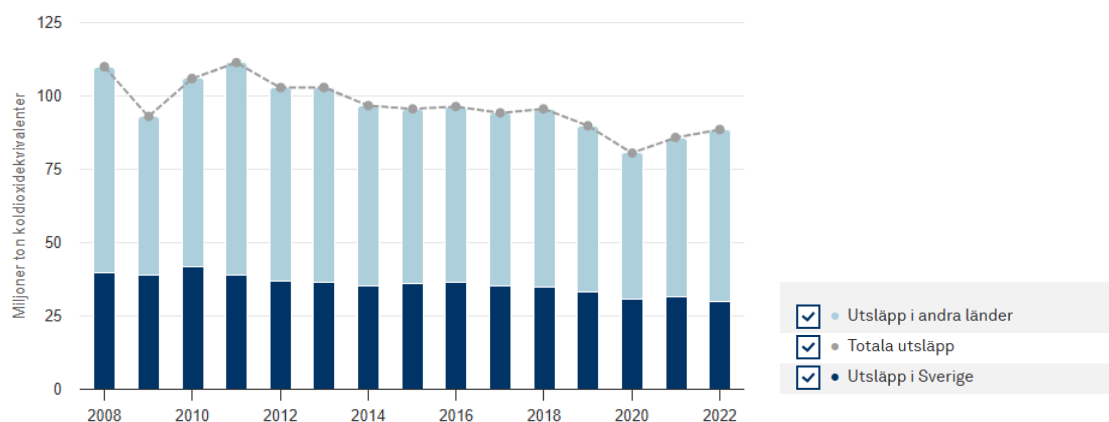

- EU ska minska sina nettoutsläpp med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års utsläpp.
- EU ska nå klimatneutralitet senast 2050 och nettonegativa utsläpp därefter.
- Sverige ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser år 2045.
Etappmål till 2030: 63 procent lägre än 1990 års utsläpp.
Etappmål till 2040: 75 procent lägre än 1990 års utsläpp.
- Jönköpings län ska minska sina koldioxidutsläpp i takt med länets koldioxidbudget.
- Jönköpings län ska minska växthusgasutsläppen från konsumtion till en hållbar nivå, motsvarande 1 ton per invånare senast 2045, jämfört med cirka 8 ton 2022.
- Jönköpings län ska senast 2030 ha 70 procent lägre växthusgasutsläpp från transportsektorn jämfört med 2010.

Bakgrund

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. De ökade utsläppen av växthusgaser i atmosfären leder till en global uppvärmning och måste kraftigt begränsas för att inte leda till allvarliga konsekvenser för ekosystem, vattentillgång, matproduktion, mänsklig säkerhet och hälsa. Utsläppen kommer främst av sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi genom förbränning av kol, olja och naturgas. Världens länder enades därför under ett klimatmöte i Paris 2015 om att den globala temperaturökningen ska hållas väl under två grader, med strävan att begränsa den till 1,5 grader. Sverige antog 2017 ett klimatpolitiskt ramverk bestående av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Senast 2045 ska Sverige ha nettonollutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Klimatpåverkan kan mätas på olika sätt, både genom produktion- och konsumtionsbaserade utsläpp. I Sverige ligger de direkta produktionsbaserade utsläppen på cirka fem ton per invånare. Räknar vi istället med de indirekta konsumtionsbaserade utsläppen hamnar Sverige på cirka 8 ton per invånare, varav två tredjedelar ger utsläpp i andra länder².

Bildkälla: Naturvårdsverket

² [Naturvårdsverket](#), 2025

För att ligga i linje med Parisavtalet behöver Värnamo kommun minska produktionsutsläppen i enlighet med sin koldioxidbudget. Om utsläppen inte minskar tillräckligt snabbt under ett år behöver de minska ännu snabbare kommande år för att inte den totala budgeten ska överskridas.

För att uppnå generationsmålet får vi inte orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser, vilket också är en viktig del i de globala målen för hållbar utveckling. Det krävs att vi snabbt minskar våra konsumtionsbaserade utsläpp för att kunna nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp till 2045 och Parisavtalet. Samtidigt är utsläppsminskningen till stor del beroende av nationella och internationella styrmedel. Detta gör att vi inte kan styra över alla parametrar som påverkar våra utsläpp. Därför är det viktigt att göra allt vi kan inom de områden vi förfogar över, men också genom att arbeta med mjuka insatser. För att driva en omställning mot ett hållbart samhälle räcker det inte med att bygga cykelvägar eller förenkla källsortering. Även om vi är på god väg kommer det att dröja ett tag till att det mest hållbara valet också är det mest självklara, billigaste och enklaste. Vi behöver därför komplettera de fysiska åtgärderna med aktiviteter som påverkar normer, livsstilmönster och val hos såväl kommunens medarbetare som invånare. För att vi som individer ska göra mer hållbara val är det viktigt att vi känner att det spelar roll och att alla steg leder i en hållbar riktning. För att motivera beteendeförändringar är kommunikation en nyckel till att skapa engagemang, driva förändringar, bygga trovärdighet och att inspirera.

Strategi: Resor och transporter

I Värnamo kommun kommer över 80 procent av de koldioxidutsläpp som produceras inom kommunens gränser från resor och transporter, varav drygt hälften kommer från persontransporter. Jämfört med andra kommuner ligger Värnamo över snittet på både antal registrerade bilar och genomsnittlig körsträcka³. Enligt konsumtionskompassen är transporter även den största konsumtionskategorin bland medborgare i Värnamo kommun, andelen är högre än både rikssnittet och länet.

Genom att främst fokusera på utsläppen från resor och transporter kan vi komma åt stora utsläppsvolymer på kort sikt. Inom transportsektorn behöver det ske en överflyttning till mer energieffektiva färdmedel och trafikslag men transporter behöver också effektiviseras, kortas eller ersättas helt. Möjligheten att köra på förnybara drivmedel är avgörande särskilt på landsbygden där möjlighet till alternativa transportslag är begränsad. Omställningen bland fordon bör innefatta fler drivmedel än el, för ett robustare transportsystem. Lokal produktion av fossilfria drivmedel är viktig för transportsektorns omställning och ger tryggare drivmedelsförsörjning. Betydligt mer biogas kan produceras i länet, framför allt av gödsel från djurhållande gårdar. Utifrån utbyggnaden av förnybar elproduktion kan tidvis överskott på el användas för att tillverka vätgas och elektrobränslen.

En medvetet utformad bebyggelsestruktur och transportinfrastruktur ger förutsättningar för livsmönster med betydligt lägre klimatpåverkan än idag. Planering och utveckling av strukturer behöver utgå från en framtid där klimatmålen kan nås och en klimatsmart livsstil är möjlig. Fyrstegsprincipen* bör tydligt styra trafikinfrastrukturplaneringen. En sammanhållen och tät bebyggelse som innehåller olika funktioner minskar resebehovet. Avstånden till de målpunkter vi behöver nå i vardagen har betydelse för om många kan tänka sig att välja att gå eller cykla. Det ska fungera att leva sitt vardagsliv utan att behöva använda bil för de korta resorna (under 5 km). Markanvändningen behöver nyttjas mer effektivt genom prioritering av utrymme för gående, cyklister, kollektivtrafik, grönsstruktur och andra viktiga samhällsfunktioner. Även

³ kolada, ID N07935, U07917

utformning av gång- och cykelvägar har stor betydelse för hur de används, särskilt för barn som vill cykla själva till skola och fritidsanläggningar. Efter att Nollvisionen* beslutades 1997 har trafiksäkerhetsarbetet resulterat i färre allvarliga skador och dödsantal kopplat till biltrafik och tyngre transporter. För oskyddade trafikanter har utvecklingen inte sett lika positiv ut och tydligare prioritering behövs för ett jämlikt transportsystem. Satsningar för gång- och cykel ökar inte bara trafiksäkerheten, det påverkar också tillgängligheten för ungdomar, äldre, människor med funktionsvariationer och de som inte använder eller har tillgång till bil.

Det transporteffektiva samhället leder inte bara till låga växthusgasutsläpp utan gynnar också andra samhällsmål positivt då det ger bättre luftkvalitet, minskat buller, minskad trängsel på vägar samt förbättrad folkhälsa. Störst potential för förändrade transportval finns i Värnamo stad.

Så här bidrar Värnamo kommun:

- Nyttja centrala markytor mer effektivitet. Ett högt exploateringsstryck på Värnamo centrum ställer höga krav på yteffektivitet och flexibilitet. Ytor bör disponeras med störst nytta ur flera perspektiv.
- Verka för bättre tillgång till hållbara kommunikationsmöjligheter. Fokus bör ligga på stärkta pendlingsmöjligheter med hållbara transporter mellan tätorter och större arbetsplatser.
- Öka de fysiska insatserna för gång- och cykel, så att möjligheterna att transportera sig hållbart på korta avstånd blir lättare och säkrare. Gång- och cykelförbindelser mellan orter och till hållplatser behöver stärkas medan vägnätet i Värnamo stad behöver knytas samman.
- Skapa insatser för beteendeförändring och incitament för att överföra resandet från bil till kollektivtrafik, cykel och elcykel. Detta gäller särskilt kortare sträckor och riktat till grupper som i låg utsträckning nyttjar dessa transportmedel.
- Ersätt transporter, exempelvis genom digitala möten, distansarbete, gemensam distribution och konsumtionsval (till exempel närproducerade varor och tjänster).
- Ersätt fordon som går på fossila drivmedel.
- Verka för bättre tillgång till tank- och laddmöjligheter av förnybara bränslen.
- Uppmuntra en ökning av den lokala biogasproduktionen och säkerställ fortsatt efterfrågan genom offentlig upphandling av tyngre transporter, i enlighet med den regionala biogasöverenskommelsen.

Rustad för ett förändrat klimat

Bakgrund

Att minska utsläpp av växthusgaser har länge varit en aktuell fråga, men under de senaste åren har den på allvar fått sällskap av frågan hur vi anpassar oss till de klimatförändringar vi inte kan motverka. Klimatpåverkan och klimatanpassning är två sidor av samma mynt, å ena sidan hindra å andra sidan lindra. Till skillnad från hur vi ska hindra utsläppen handlar istället klimatanpassning om att lindra de skador som kan uppkomma på grund av ett förändrat klimat.

SMHI:s klimatscenarier visar allvarliga konsekvenser för Värnamo kommun till följd av ett förändrat klimat⁴. Det blir allt blötare, varmare och torrare. Värnamo kommuns geografiska position har pekats ut som den del i södra Sverige som får mest nederbörd framöver. Till år 2100 ökar enligt RCP 8,5* mängden nederbörd med upp till 13 mm/mån och antalet dygn per år med extrem nederbörd (>20mm/dygn) ökar med upp till 4,5 dygn. Även frekvensen av skyfall ökar. Fram till mitten av seklet beräknas en ökning på ca 20% men fram till år 2100 beräknas en ökning på upp emot 40%. Här faller det alltså mer vatten under tiden det regnar i jämförelse med de andra regionerna. Skyfall och oregelbundna vattenflöden leder inte bara till risk för översvämning, även risk för ras och skred och att föroreningar i mark och sediment sprids, ökar. Risken för översvämning är som störst längs med ån Lagan och Storån. I Värnamo kommun har arbetet med att förhindra översvämningar påbörjats.

Förutom ökad nederbörd förväntas högre temperaturer. Till år 2100 beräknas i RCP 8.5 antalet högsommardygn (över 25°C) öka från dagens 11 till upp emot 43 dygn per år. Antalet värmeböljor tredubblas och antalet graddagar för behov av kylning ökar från dagens 7 till upp emot 94 dagar. Värmeböljor drabbar tätorterna hårdast eftersom de i regel har en liten täckningsgrad av grönska, flera mörka hårdgjorda ytor och glaspartier som absorberar och koncentrerar värme. Tätbebyggda områden minskar även möjligheten till vindgenomdrag som annars hade gett en svalkande effekt. Högre temperaturer leder till kortare och mildare vinter med mindre snö och is, men också till längre somrar med ökad risk för torka, vattenbrist, åsk- och blixtoväder.

Klimatförändringarna innebär bland annat fara för människor och djurs hälsa, en påverkan på infrastruktur, logistik, produktion och distribution av samhällsviktiga varor och tjänster och ett ökat behov av underhåll. Skador på fastigheter och mark leder till direkt ekonomisk förlust, men kan också leda till problem i försäkringsfrågor. Nya arter och sjukdomar sprids enklare. För att lindra de negativa effekterna av ett förändrat klimat behöver vi anpassa både vårt samhälle och våra verksamheter. Vi behöver bli en mer robust kommun.

Strategi: Arbeta mer förebyggande

Att bli mer robust innebär att kunna hantera klimatförändringarna långsiktigt, effektivt och på ett samhällsekonomiskt sätt. Detta kräver en mer systematisk analys och metod applicerat på alla samhällsviktiga funktioner. I Värnamo kommun behöver vi tillsammans förbättra kännedomen om risker och sårbarheter av vad ett förändrat klimat bär med sig. Det inkluderar en generell kompetenshöjning dels bland kommunens offentliga och privata aktörer, dels hos allmänheten. Effekterna av klimatförändringarna är komplexa och behöver utifrån en helhetssyn analyseras för att undvika att bygga in oss i utsatta lägen och identifiera synergier

⁴ Länsstyrelsen Jönköpings län (2025) Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län

som gör arbetet mer fördelaktigt och effektivt. Kunskap om klimatförändringarna behöver vara närvarande och integreras i all planering för att öka förståelsen för behovet av klimatanpassningsåtgärder och acceptansen bland annat för den mark och kostnader som åtgärderna tar i anspråk. Detta går i linje med nationell strategi och handlingsplan för klimatanpassning.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Säkerställ att ett systematiskt tillvägagångssätt ligger till grund för kommunens arbete med klimatanpassning, i såväl strategier som beslut och planering. Detta innebär en integrering av klimatanpassning i planeringen av all nybyggnation eller ombyggnation. Görs detta väl, så säkerställer det till exempel att byggnation undviks på mark med ostabila grundförhållanden och att nya byggnader lokaliseras så att svåra konsekvenser i ett förändrat klimat kan undvikas.
- Utgå från RCP 8.5 i planeringssammanhang och fokusera på lösningar som är multifunktionella och ger störst nytta ur olika perspektiv.
- Planera i första hand för naturbaserade lösningar som kan förebygga risker och skapa mervärden och synergier mellan olika intressen. Naturbaserade lösningar som utgår ifrån platsens specifika förutsättningar är ofta kostnadseffektiva och bidrar till ett mer robust samhälle. Om detta tas med redan i planeringsstadiet kan det till exempel innebära att stora träd får stå kvar vid exploatering eller ett vattendrag behålls och förstärks istället för att dras om eller hanteras med tekniska lösningar. Centralt belägna ytor som idag bedöms ha låga biologiska värden kan fortfarande ha betydande biologiska funktioner, och kan vid stadens förtätning behöva behållas och utvecklas istället för att bebyggas.
- Arbeta för en ökad kunskap om vad klimatförändringarna innebär för Värnamo kommun och vilka konsekvenser det kan få. Beaktning ska tas till både olika tidsperspektiv och olika klimatscenarier. Satsa på kunskapshöjande insatser om behovet av lokala klimatanpassningsåtgärder. Utbildning behövs från ett brett perspektiv och måste involvera målgrupper inom såväl exploatering och planering som projektering.
- Integrera perspektiv om klimatrelaterade konsekvenser i folkhälso- och beredskapsarbetet.
- Samverka med privata markägare för åtgärder som kan hålla kvar vatten i landskapet där konsekvensen av torka och översvämning blir som störst.
- Anta en VA-plan som är klimatanpassad och som beskriver och resonera kring nyckelorden varmare, torrare, blötare, ras och skred.
- Öka utredningstakten på potentiellt förorenade områden, så att samhällsplaneringen får så korrekt kunskapsunderlag som möjligt. Med bättre underlag finns möjlighet att göra en åtgärdsplan med prioriteringar framåt.

Strategi: Klimatanpassa befintliga strukturer

Förutom att ta ett mer strategiskt grepp om klimatanpassningsfrågan bör renoveringar och anpassningar av den befintliga fysiska miljön, som byggnader, infrastruktur och grönytor ske löpande. Att använda multifunktionella lösningar är av största vikt, då anpassningsåtgärder har stor potential att vara samhällsekonomiska. Anläggning av mer grönytor istället för hårdgjorda ytor ger förbättrad dagvattenhantering och minskar översvämningens risker samtidigt som de svalkar och tillför mer estetiska element. I vissa fall kan anpassningsåtgärder samordnas med renoveringar eller underhållsarbete och på så vis göras billigare och mer resurssnålt. I Värnamo har insatser för att förhindra översvämning gjorts, men takten i genomförandet av åtgärder ur ett

bredare perspektiv behöver öka. I Värnamo kommun är arbetet inom tätorterna i störst behov av prioritering, men även uppströmsarbete i kringliggande landskap är viktigt.

Så här bidrar Värnamo kommun:

- Tillskapa, bibehåll och utveckla blå- och grönstrukturer i stadsmiljön. Säkerställ att multifunktionella och naturbaserade lösningar som gynnar många delar av samhällsstrukturen används vid ombyggnation eller när strukturella och logistiska förändringar utförs i staden. Görs detta väl, innebär det till exempel att dagvatten hanteras öppet som en naturlig del i staden och har funktionen av att tidvis ta emot och buffra vatten samt agera vattenmagasin som både ökar den biologisk mångfalden och möjliggör plats för rekreation/vila/lek.
- Säkra den mark som behövs för omvandling av hårdgjord yta så att bättre avrinning och genomsläpplighet kan tillskapas i lägen med risk för stora konsekvenser av ökad nederbörd.
- Klimatanpassa befintlig bebyggelse utefter behov och på ett effektivt sätt, till exempel i samband med renovering. Fokusera på översvämningsrisk, högre temperaturer och luftfuktighet. Görs detta väl, innebär det till exempel att det vid värmeböljor finns tillgång till sval inomhusmiljö för de som stadigvarande vistas i kommunens lokaler.
- Säkerställa tillgång till skuggiga utomhusmiljöer som möjliggör återhämtning vid värmeböljor. Långvarigt höga temperaturer drabbar socioekonomiskt svaga grupper starkare då bostäder i utsatta områden ofta har mindre växtlighet och skugga. Vikten av tillgång till parker och grönområden spelar därför en viktig roll för att utjämna skillnaden i hälsa.
- Välja att vid om- och nybyggnation använda väl beprövade byggnadsmetoder och material som är anpassade till ett föränderligt klimat över tid.
- Klimatanpassa dricksvattenförsörjningen, vilket bland annat innebär att motverka läckage på ledningsnätet, säkerställa tillgången på vatten, verka för minskad förbrukning, skydda vattentäkter och hitta reservvatten.
- Säkerställa en dagvattenhantering som är dimensionerad för en ökad nederbörd och anpassad till mer frekventa skyfall.
- Upplysa och informera allmänheten om varför klimatanpassningsåtgärder genomförs men också informera om egenansvaret kopplat till klimatanpassningsarbetet.

Ekosystem och biologisk mångfald

Bakgrund

I Sverige finns en medfödd relation till naturen och i Värnamo kommun är det aldrig långt till skogen och sjöarna. Frisk natur och rent vatten är kvaliteter som de flesta anser värt att värna, även om de kan tas för givna. Men en förändrad markanvändning, igenväxning, monokulturer och ensidigt skogsbruk, klimatförändringar och spridningen av invasiva främmande arter påverkar våra ekosystem och ökar förlusten av biologisk mångfald i vårt omgivande landskap. I Jönköpings län har bedömningen ”Uppnås ej” gjorts för målen Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar och Myllrande våtmarker, dessa har dessutom har en negativ trendriktning.

Med en ökad tillväxt och behov av bostäder och serviceinrättningar i framför allt Värnamo stad ställs krav på hur kommunen exploaterar och skapar bebyggelse- och naturmiljöer. När staden växer uppstår ofta en konflikt mellan att värna de ekologiska funktionerna och andra samhällsintressen. Vid förtätning finns risk att blå- och grönstrukturen som är betydelsefull för folkhälsan, de lokala ekosystemen och klimatanpassning bebyggs.

Förlusten av biologisk mångfald bedöms vara ett lika stort hot mot människan som klimatförändringarna. En rik biologisk mångfald säkerställer att vi har ekosystemtjänster, som är grunden för vår välfärd. Ett enda träd kan till exempel bidra med luftrening, vatten- och temperaturreglering, boplatser, föda till en mängd arter och är dessutom lugnande att titta på. Robusta ekosystem är nödvändiga som buffert när extrema väderhändelser blir allt vanligare och förutsättningarna för ekosystemen ändras. En utarmad biologisk mångfald påverkar dessutom klimatet i fel riktning, och kan förvärra effekterna av ett förändrat klimat. Potentialen i att använda blå- och grönstrukturen för att öka folkhälsan, lindra effekterna av klimatförändringarna, skapa mer attraktiva och jämlika miljöer för boende och besökare och att använda skogen som kolsänka gör att ekosystemtjänster måste prioriteras tydligare.

Strategi: Prioritera ekosystemtjänster

I Sverige ansvarar kommunerna för den fysiska planeringen. Utvecklingen av bebyggelse och infrastruktur styrs bland annat av kommunernas översiktsplanering och detaljplanering. Ett sådant planmonopol innebär ett stort ansvar men ger också goda möjligheter att göra prioriteringar som stödjer en hållbar utveckling. Värnamo kommuns markinnehav uppgår till ungefär 4525 ha och innefattar såväl kvarters- och ruderatmarker* som hela skogs- och jordbrukslandskap. Här finns möjligheter att värna och utveckla det ekologiska perspektivet på både blå- och grönstruktur.

Behovet av ekosystemtjänster ökar ju mer bebyggelsestrukturen ökar. För att undvika att exploatering sker på bekostnad av värdefulla ekosystemtjänster, men också för att utveckla grönytor så att de får ett högre värden, bör blå- och grönstrukturen integreras mer vid förtätning och ny bebyggelse. Att använda natur som designmoment är ett mångfunktionellt, kostnadseffektivt och hållbart sätt att säkerställa att samhällets ekologiska funktioner bibehålls och stärks även när bebyggelsen blir tätare.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utveckla metoden för samhällsplanering så att blå- och grönstruktur integreras tydligare vid utveckling av befintliga bebyggelsemiljöer och vid exploatering av ny mark. Detta innefattar aktuella planer för blå/grönytor även i serviceorterna.
- Säkerställ att ett strategiskt arbetssätt ligger till grund för Värnamo kommuns hantering av grönytor för att öka dess sociala och ekologiska värden. Vid projektering, anläggande och skötsel ska ekosystemtjänster främjas så att ytans totala värde ökar. På ytor med låg uttjandegrad ska ekologiska värden prioriteras.
- Utforma platser så att de gynnar inhemska arter, främst tätortsnära och i stadsmiljö. Detta innebär även skötselmetoder anpassas.
- Säkerställ att det kommunala skogsinnehavet bedrivs som ett föredöme ur hållbarhetssynpunkt. Ekonomisk avkastning ska balanseras med skogens förmåga att fungera som kolsänka och skogens möjlighet att leverera ekosystemtjänster ska stärkas. Hyggesfria metoder ska användas där förutsättningar finns och skogen ska vara certifierad enligt PEFC* och FSC*.
- Utred möjligheterna till naturrestaurering för att kunna återställa ekosystem och livsmiljöer för arter som annars riskerar att försvinna eller dö ut.
- Inventera och påbörja arbete med att ta bort och begränsa spridningen av invasiva arter på kommunal mark. Platser för tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall är särskilt prioriterade.
- Utveckla ett strategiskt arbetssätt kring vattenvård av sjöar och vattendrag för att säkerställa en god ekologisk status.

Livsmedelsproduktion

Bakgrund

Vi står inför tydliga utmaningar kopplade till livsmedelsförsörjning, markanvändning och miljömässig hållbarhet. Sedan 80-talet har åkerarealen minskat markant, samtidigt som befolkningen har ökat. Detta har lett till ett växande glapp mellan invånarnas behov av livsmedel och den lokala jordbruksmarkens produktionsförmåga. Idag används merparten av den odlade marken i Värnamo till foderproduktion – framför allt slättervall och spannmål som går till djurhållning. Endast en mycket liten del av åkerarealen används för att odla mat som konsumeras direkt av människor. Värnamos självförsörjningsgrad är därför mycket låg, endast omkring 5 procent, vilket gör kommunen starkt beroende av det globala matsystemet⁵. I en tid av klimatförändringar och geopolitisk oro är detta beroende en växande sårbarhet. Samtidigt är det nuvarande jordbrukssystemet starkt beroende av importerade insatsmedel som kraftfoder, konstgödsel och bekämpningsmedel. Detta innebär inte bara ekonomiska och logistiska risker – det har också betydande miljöpåverkan. Markens naturliga kretslopp och ekosystemtjänster, som kvävefixering och mineralisering, nyttjas inte fullt ut, vilket underminerar både markens bördighet och långsiktiga hållbarhet.

Strategi: Ökad livsmedelsproduktion

För att möta framtidens utmaningar behövs ett mer robust, lokalt förankrat och klimatsmart matsystem. Det innebär att den lokala matproduktionen måste öka och diversifieras. Lantbrukare behöver bättre förutsättningar att starta upp, ställa om och att utveckla sina verksamheter, samtidigt som investeringar krävs i den infrastruktur som möjliggör lokal hantering, förädling och distribution av livsmedel. En nyckelfråga är att minska beroendet av fossila bränslen och importerade insatsmedel. Lösningar kan bland annat vara samodling av olika grödor, ökad biologisk mångfald på åkermarken, industriell symbios mellan lantbruk och andra verksamheter, samt övergång till lokalproducerade drivmedel som el och biogas. Även nya produktionsformer som till exempel svampodling, växthus med spillvärme från industrin och cirkulära system som akvaponi* kan bidra till en mer robust livsmedelsförsörjning.

Genom att ta tillvara lokala resurser, stärka markens naturliga funktioner och skapa ekonomiska och ekologiska kretslopp kan Värnamo minska sin sårbarhet, skydda miljön och samtidigt stärka sin livsmedelssäkerhet inför framtiden. En ökad livsmedelsproduktion leder också till arbetstillfällen, attraktivitet och tillväxt. Att bryta beroendet av insatsmedel och satsa på odling av livsmedel och förädling som passar lokala tillgångar är ett sätt att diversifiera och trygga lokal mat i balans med de naturliga förutsättningarna.

I Värnamo kommun finns en beslutad inköpsordning med prioriteringen närproducerat, svenskt och ekologiskt. Att stärka de lokala livsmedelsproducenterna är ett sätt att öka möjligheten att följa inköpsordningen.

⁵ Värnamo kommun (2024) Värnamo kommuns Försörjningsförmåga - Analys 2024

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utredda vilken roll Värnamo kommun kan ha i arbetet med att förbättra förutsättningarna för lokala livsmedelsproducenter och förädlingsindustri, så att det lokala matsystemet stärks. Fokus ska ligga på att produktionen av livsmedel och bioenergi ökar utan att avkall på resurseffektivitet och biologisk mångfald görs.
- Stödja, initiera och stimulera samverkan och dialog mellan invånare, företag, föreningar, myndigheter, organisationer, angränsande kommuner och lärosäten. Samverkan är en förutsättning för att vi tillsammans ska kunna öka självförsörjningsgraden på ett hållbart sätt.
- Verka för att nya näringsgrenar med låg klimatpåverkan etablerar sig lokalt.
- Vara restriktiv med exploatering av jordbruksmark. Vid tillfällen när exploatering är oundvikligt för att tillgodose andra viktiga samhällsbehov ska möjlighet utredas att använda matjorden för att tillskapa ny odlingsmark eller förbättra annan odlingsmark.
- Arbeta för en ökad kunskap om vad självförsörjningsgraden innebär, vinsterna med ett lokalt matsystem och vilka möjligheter som finns att bidra lokalt och regionalt.

Ansvarsfull resurshantering

- Till 2030 ska det globala matsvinnet halveras per person i butik- och konsumentledet, och matsvinnet ska minska längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.
- Till 2030 ska 60 procent av kommunalt avfall gå till återvinning, 65 procent till 2035.

Bakgrund

Sverige har, precis som många andra europeiska länder, sedan 1950-talet haft en stabil tillväxt och ökade inkomster, vilket fört med sig en stark köpkraft. Men all vår fysiska välfärd bygger på nyttjandet av olika sorts naturresurser, material som både kan ha fossilt eller förnybart ursprung. Varor påverkar miljön under hela livsryteln; vid tillverkning, användning, återbruk, materialåtervinning, omhändertagande av avfall och transporter i alla led. Sveriges produktion och konsumtion är till stora delar fortfarande uppbyggd kring en linjär ekonomi, vilket innebär att utvinna naturresurser, producera, konsumera och därefter bli kvitt avfallet. Detta har lett till betydande påfrestningar på miljön i form av stora mängder genererat avfall i ena änden, och samtidigt lett till en brist på naturresurser i andra änden. Vår livsstil bidrar till att vi idag konsumerar mer av planetens resurser än vad den klarar av att återskapa, vi lever som om vi hade fler än en planet. Den totala materialkonsumtionen i Sverige fortsätter att öka per person, från redan höga nivåer, vid en internationell jämförelse. Sedan 2010 har den privata konsumtionen ökat med 25 procent⁶. Den totala konsumtionen av varor behöver minska för att uttaget av värdefulla naturresurser och negativa effekter på miljön ska förhindras.

Sveriges inriktning är att gå mot en cirkulär ekonomi. Det är nödvändigt eftersom vår nuvarande konsumtion och produktion inte är hållbar. För att vi ska kunna närma oss ett mer cirkulärt system behöver vi röra oss uppåt i avfallstrappan. Vi behöver hantera material effektivt och transparent i giftfria och slutna flöden. Övergången kräver stora omställningar i allt från hur produkter designas, affärsmodeller formuleras och material hanteras. Främst av allt krävs att våra konsumtionsmönster förändras.

Bildkälla: SÅM

⁶ [Naturvårdsverket, 2024](#)

Strategi: Inköp och upphandling

De offentliga inköpen står för en stor del av den svenska klimatpåverkan. Enligt upphandlingsmyndigheten står kommunerna och de kommunala bostadsbolagen för drygt hälften av de offentliga inköpen klimatpåverkan. Med en samlad köpkraft på över 900 miljarder kronor om året, eller en sjättedel av Sveriges BNP, spelar offentlig sektor en viktig roll i att nå flera miljömål⁷. Genom att arbeta strategiskt med inköpen och ställa krav i upphandlingar kan vi minska vår miljöpåverkan. Enligt Upphandlingsmyndighetens miljöspendanalys* är svenska kommuners största utsläppskategori förknippat med bygg- och anläggningsentreprenader. Utrustning och material, där bland annat drivmedel och livsmedel ingår, står för stor klimatpåverkan men ganska liten del av inköpsvolymen.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utgå ifrån ett livscykelperspektiv vid byggnationer och ta direkt såväl som indirekt miljö- och klimatpåverkan i beaktning. Detta gäller vid såväl planering som i beslut om att bygga, renovera, bygga om eller riva, och inte minst i val av material och byggnadsmetoder. Görs detta väl, så säkerställer det resurseffektivitet och låg klimatpåverkan, inte minst genom val som gör att material kan återanvändas eller återvinnas i så stor utsträckning som möjligt.
- Öka inköp av hållbara livsmedel, utan bekostnad på baskvalitén. Prioriteringsordningen är närproducerat*, svenskt och ekologisk. **Fairtrademärkta produkter gäller kaffe, te, bananer, kakao och med fördel andra varor som ej kan produceras inom EU.**
- Öka användningen och inköpet av återbrukade möbler. Befintliga möbeluppsättningar ska ges möjlighet att renoveras och rekonditioneras. Vid behov av möbler ska den interna möbelcirkulationen först och främst nyttjas, i andra hand ska inköp ske av återbrukade möbler genom upphandlade leverantörer. Nyproducerade möbler som köps in ska likna varandra i färg och materialval för att öka attraktiviteten på den interna andra hands-marknaden. Vid tillfälligt behov ska möjligheten ges att hyra möbler, i första hand begagnat.
- Efterfråga och ge incitament för lägre miljöpåverkan i anbud samt efterfråga livscykelanalyser och/eller data om produkter/tjänsters klimatpåverkan vid upphandling.
- Ställa miljö- och etiska krav vid lämpliga upphandlingar och inköp av varor, entreprenader och tjänster. Krav som leder till avfallsminimering och lägre utsläpp prioriteras. Exempel kan vara krav på lång livslängd, reparation eller återbruk, färre förpackningar eller komponenter, tjänster istället för produkter eller flergångsartiklar istället för engångsartiklar. Kommunens arbete ska vara strategiskt så att insatserna riktas på områden där de gör största miljö- och samhällsnytta. Särskild beaktning ska tas vid inköp av give-aways samt vid catering och representation, med tanke på symbolvärdet.
- Utveckla metoder och verktyg för att följa upp och mäta kommunorganisationens klimatpåverkan, både utifrån produktions- och konsumtionsperspektiv. Analysera klimatpåverkan från organisationens inköp genom miljöspendanalys.

⁷ [Upphandlingsmyndigheten](#) a, 2025

Organisation och ansvar

Miljö kan inte behandlas som en isolerad fråga vid sidan om ordinarie verksamhet. Ett miljöperspektiv måste genomsyra all kärnverksamhet för att Värnamo kommun ska kunna utvecklas hållbart. Alla nämnder och förvaltningar har därför ett gemensamt ansvar för att miljöplanen efterföljs. Alla har ett uppdrag att utveckla sin verksamhet hållbart och att skapa åtgärder som leder till miljövinster. Alla nämnder har också möjlighet att formalisera sina ambitioner i verksamhetsspecifika styrdokument utöver miljöplanen, och formulerar sina åtgärder i sin verksamhetsplan.

Planens ekonomiska konsekvenser

För att lyckas med en omställning till ett hållbart samhälle behövs ekonomiska resurser. Det går inte att växla upp utan extra insatser. De små, enkla åtgärdernas tid är förbi och större investeringar kommer att behövas framöver. Att integrera miljöperspektivet i alla investeringsbeslut kommer att kosta. Därför behöver tillgången till och kunskapen om investerings- och projektmedel att öka.

Dokumentansvariga

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för miljöplanen. Ansvarig tjänsteperson är kommunens miljöstrateg.

Uppföljning

Eftersom omvärlden ständigt förändras och fokus på olika miljöfrågor kan skifta, behöver framför allt fokusområden och övergripande insatser revideras. Därför ses miljöplanen över i mitten av varje mandatperiod.

Referenser

Lista över styrdokument i Värnamo kommun med kopplingar till miljöplanen

- Avfallsplan 2024-2030
- Fördjupning av översiktsplan - Värnamo stad
- Kommunal vattenförsörjningsplan
- Plan för bostadsförsörjning
- Plan för grönstruktur
- Plan för kulturmiljön i Värnamo kommun
- Plan för skogsbruk
- Plan för trafik
- Plan för upphandling
- Plan för vatten och avlopp
- Policy för fordon under 3,5 ton
- Policy för kommunikation och information
- Policy för mat och måltider i Värnamo kommun
- Policy för upphandling och inköp
- Riktlinje för tjänsteresor
- Överenskommelse kring biogas i Jönköpings län
- Översiktsplan - Mitt Värnamo 2035

Revidering

Revidering senast 2028-12-31

Ordlista

Akvaponi

Ett landbaserat recirkulerande vattenbruk där växtodling och fiskodling kombineras.

Fyrstegsprincipen

Trafikverkets arbetsstrategi består av fyra enskilda steg som tillsammans täcker in olika aspekter i utvecklingen av transporterinfrastruktur. Den är vägledande i Trafikverkets arbete för att säkerställa effektiva och hållbara lösningar och går ut på att i samhällsplanering utgå från 1: Tänk om, 2: Optimera, 3: Bygg om, 4: Bygg nytt.

Miljöspendanalys

En metod som utvecklats av bland annat Upphandlingsmyndigheten för att beräkna och analysera den miljö- och klimatpåverkan som uppstår till följd av offentliga inköp.

Nollvisionen

På sikt ska ingen dödas eller allvarligt skadas inom vägtransportsystemet, denna vision är grunden för Sveriges strategiska trafiksäkerhetsarbete. Med nollvisionens synsätt är omsorgen om människors liv och hälsa ett absolut krav vid vägtransportsystemets utformning och funktion.

Närproducerat

Utifrån Värnamo kommuns geografiska position definierar kommunens kostenhet livsmedel som producerats inom 100 km som närproducerat och 200 km som regionalt.

PEFC och FSC

Två internationella certifieringssystem för ansvarsfullt skogsbruk och hållbara skogsprodukter. PEFC anpassar sina krav till nationella standarder och har rötter i mindre skogsägare, medan FSC utgår ifrån globala standarder har en bredare medlemsbas.

RCP 8.5

Ett klimatscenario som beskriver en framtid med höga utsläpp av växthusgaser och därmed en betydande temperaturökning. Det är ett av fyra huvudscenarier som används för att modellera klimatförändringar och representerar ett "business-as-usual"-scenario där inga större ansträngningar görs för att minska utsläppen.

Ruderatmark

Mark i närheten av bebyggelse som ofta uppstår i mellanrum eller kantzoner och som inte anses ha ett högt värde, t.ex. avstjälningsplatser eller bangårdar.

§ 324 Dnr: KS.2025.678

Miljöplan Värnamo kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att skicka miljöplanen på remiss till samtliga nämnder och bolag med uppdraget att inkomma med synpunkter senast 28 november.

Ärendebeskrivning

En ny miljöplan har tagits fram för att ersätta Plan för Värnamo kommuns miljöarbete 2019-2035, Dnr KS2018.627.

Miljöplanen är ett strategiskt dokument och står för ett gemensamt fokus och visar på vad som systematiskt måste göras för att minska vår negativa miljöpåverkan ur ett lokalt, regionalt, nationellt och globalt perspektiv. Planens syfte är att vägleda det övergripande miljöarbetet, hitta synergier när de finns och att, när det är nödvändigt, väga olika intressen mot varandra.

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta att skicka miljöplanen på remiss till samtliga förvaltningar och bolag med uppdraget att inkomma med synpunkter senast 28 november.

Beslut skickas till: samtliga nämnder och bolag

**Tjänsteskrivelse - Budgetuppföljning per
31 oktober 2024****Ärendebeskrivning**

Budgetuppföljningar under 2025 ske per 31 mars, 30 april, 31 augusti och 31 oktober.

Teknik- och fritidsförvaltningen har tagit fram budgetuppföljningsrapport per 31 oktober 2025.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att godkänna redovisningen av budgetuppföljningen per 31 oktober 2025,

att lämna redovisningen till kommunstyrelsen samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Annika Rosenqvist
Enhetschef

Jesper du Rietz
Förvaltningschef

Tjänsteskrivelse - Yttrande över dispens från vattenskyddsområdet för Ljussevekas vattentäkt för anläggande av fotbollsarena

Ärendebeskrivning

Värnamo kommun har ansökt om förlängning av dispens från vattenskyddsområde. Förlängningen avser beslut om dispens för schaktning i vattenskyddsområdet för Ljussevekas vattentäkt för anläggande av fotbollsarena. Värnamo kommun har 2023 sökt och fått dispens godkänt. Det har gått två år sedan dess och nu gäller inte denna dispens, varför Värnamo kommun har ansökt om förlängning. Då Värnamo kommun också är VA-huvudman (ansvarig för vatten- och avlopp) har länsstyrelsen begärt att kommunen yttrar sig över ansökan. Yttrandet ska ha inkommit senast den 28 november 2025.

Länsstyrelsen begär in svar på nedanstående frågor:

- 1. Anser ni att användande av bekämpningsmedel och konstgödsel för fotbollsplanens drift ska prövas samlat med frågan om dispens för schaktning inom vattenskyddsområdet?** Förutom de inkomna handlingarna har Länsstyrelsen fått in uppgifter om att kommunen kan behöva använda bekämpningsmedel och konstgödsel för driften av fotbollsplanen. Att använda de kemikalierna är förbjudet inom vattenskyddsområdet. Ingen dispens för att använda kemikalierna är inlämnad i dagsläget. Länsstyrelsen begär därför ert yttrande över om ni anser att användandet av bekämpningsmedel och konstgödsel bör prövas samlat med dispens för schaktningen eller om det kan hanteras separat vid senare tillfälle. Informationen har inkommit i ärende 3292-2025, samråd inför ansökan om tillstånd för tillfällig grundvattenbortledning.

Teknik- och fritidsförvaltningens svar:

Värnamo kommun, teknik- och fritidsförvaltningen söker dispens för schaktning i Ljussevekas vattentäkt. Om det blir aktuellt att använda bekämpningsmedel och konstgödsel,

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.479

Dnr:

söker Värnamo kommun dispens för det vid det aktuella tillfället.

- 2. Bedömer ni att fotbollsarenan fortsatt är ett viktigt allmänt intresse och att det ska anses utgöra särskilt skäl för att anlägga arenan inom vattenskyddsområdet?**

Teknik- och fritidsförvaltningens svar:

Värnamo kommun, teknik- och fritidsförvaltningen anser att anläggningen för idrottsändamål är av allmänt viktigt intresse.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att se teknik- och fritidsförvaltningens yttrande som sitt eget samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Antti Vähäkari
Avdelningschef VA

Jesper du Rietz
Förvaltningschef

Värnamo kommun
att: Antti Vahakari
antti.vahakari@varnamo.se

Begäran om yttrande

Ansökan om förlängning av dispens från vattenskyddsområde, Värnamo kommun kom in den 14 mars 2025 till Länsstyrelsen. Förlängningen avser beslut om dispens för schaktning i vattenskyddsområdet för Ljussevekas vattentäkt för anläggande av fotbollsarena. Se bifogade handlingar. Länsstyrelsen begär med anledning av de handlingar och uppgifter som kommit in att ni i egenskap av VA-huvudman **senast den 28 november 2025** lämnar in ert yttrande över handlingarna.

Övriga upplysningar och specifikation av frågor

Länsstyrelsen vill ha era generella synpunkter på de handlingar som inkommit i ärendet. Dessutom vill vi specifikt ha svar på nedanstående frågor. Observera att punkt 1 innehåller information som inte finns i bifogad handling.

1. Anser ni att användande av bekämpningsmedel och konstgödsel för fotbollsplanens drift ska prövas samlat med frågan om dispens för schaktning inom vattenskyddsområdet?

Förutom de inkomna handlingarna har Länsstyrelsen fått in uppgifter om att kommunen kan behöva använda bekämpningsmedel och konstgödsel för driften av fotbollsplanen. Att använda de kemikalierna är förbjudet inom vattenskyddsområdet. Ingen dispens för att använda kemikalierna är inlämnad i dagsläget. Länsstyrelsen begär därför ert yttrande över om ni anser att användandet av bekämpningsmedel och konstgödsel bör prövas samlat med dispens för schaktningen eller om det kan hanteras separat vid senare tillfälle. Informationen har inkommit i ärende 3292-2025, samråd inför ansökan om tillstånd för tillfällig grundvattenbortledning.

2. Bedömer ni att fotbollsarenan fortsatt är ett viktigt allmänt intresse och att det ska anses utgöra särskilt skäl för att anlägga arenan inom vattenskyddsområdet?

Anvisningar

Använd länsstyrelsernas [e-tjänst för komplettering eller yttrande i ärende](#). I e-tjänsten anger ni Länsstyrelsen i Jönköpings län och diarienummer 2387-2025. Ni hittar e-tjänsten via länken här ovanför, eller i vår [e-tjänstportal](#) (www.lansstyrelsen.se/e-portal).

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010 - 223 60 00 eller via e-post jonkoping@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 2387-2025 i ämnesraden för e-post.

Ola Hultsborn

Bilagor

1. Begäran om förlängning av dispens 2387-2025.
2. Komplettering 2387-2025.
3. Beslut om dispens 2023-05-12, 9295-2022.

Från: "Marcus Öggesjö" <marcus.oggesjo@varnamo.se>
Skickat: Fri, 14 Mar 2025 12:00:52 +0100
Till: "Möller Mari-Janne" <Mari-Janne.Moller@lansstyrelsen.se>
Cc: "Henrik Lönngren" <henrik.lonngren@varnamo.se>; "Stefan Åberg Malmer" <stefan.aberg.malmer@varnamo.se>; "Linus Redevall" <linus.redevall@varnamo.se>
Ämne: Värnamo fotbollsarena: Förlängning av dispens - vattenskyddsområde
Bilagor: 521-9285-2022.pdf

Hej Mari-Janne,

Värnamo kommun önskar förlänga dispensen från skyddsföreskrifterna inom det yttre vattenskyddsområdet, se bilaga.
Dispensen riskerar att upphöra eftersom åtgärden måste påbörjas inom två år, vilket inte har varit möjligt då detaljplanen ännu inte vunnit laga kraft.

Det är svårt att ange en exakt tidsram för förlängningen, eftersom den beror på när – och om – detaljplanen vinner laga kraft. Kommunen önskar därför, om möjligt, att förlängningen kopplas till detaljplaneprocessen.

En preliminär bedömning är att detaljplanen förväntas antas av kommunfullmäktige i slutet av augusti och tidigast kan vinna laga kraft i september utifall detaljplanen inte överklagas. Skulle detaljplanen överklagas tar det bedömt ca 8 månader innan Mark- och miljödomstolen tar ett beslut, enligt erfarenheter från förra gången.
Efter att detaljplanen vunnit laga kraft ska kommunen genomföra en upphandling vilket i grova drag skulle innebära en möjlig produktionsstart ca 4 månader senare och då befinner vi oss oktober/november 2026.
Detta är som sagt spekulationer kring tider därav önskvärt ifall dispensen kan kopplas till detaljplanen på något sätt.

Jag går snart på föräldraledighet och önskar att ni skickar ert beslut till Henrik och Stefan.

Hälsningar

Marcus Öggesjö
Projektledare

Teknik- och fritidsförvaltningen
Värnamo kommun, 331 83 Värnamo
Besöksadress Flanaden 5B
Telefon direkt: 0370 - 37 78 73
Telefon kontaktcenter: 0370 - 37 70 00
E-post: Marcus.Oggesjo@varnamo.se
www.varnamo.se

Värnamo kommun
Teknik- och fritidsförvaltningen
Henrik Lönngren
Telefon: 0370-37 78 46 (direkt)
E-post: henrik.lonngren@varnamo.se

Länsstyrelsen
Jönköpings län

14 juli 2025

Komplettering i ärende 2387-2025 - Ansökan om förlängning av dispens från vattenskyddsområde Ljusseveka

Bakgrund

Länsstyrelsen i Jönköpings län (länsstyrelsen) har den 13 juni 2025 begärt följande kompletteringar i ärendet.

"1. Tydliggörande av särskilda skäl. Beskriv varför anläggandet av arenan överväger förbudens syften, att skydda den allmänna dricksvattentäkten.

2. Tydliggörande avseende färskvattenledning direkt från vattenverket till arenan. I samrådshandlingarna inför tillståndsansökan för tillfällig avsänkning av grundvatten och uppförande av anläggning inom vattenområde framgår att ni planerar att dra en dricksvattenledning mellan vattenverket och arenan. Länsstyrelsens ärendenummer för handläggning av samråd inför tillståndsansökan är 3292-2025, dricksvattenledningen nämns samrådsunderlagets avsnitt 5.3.6.2 Planerade arbeten.

Kommentera om ni avser ansöka om dispens från vattenskyddsföreskrifterna för schakt av dricksvattenledningen."

Värnamo kommun förtydligar enligt begäran nedan.

Punkten 1 – särskilda skäl och förenlighet med skyddsföreskrifternas syfte

Dispens från vattenskyddsföreskrifter får meddelas om det finns särskilda skäl och endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte, se 7 kap. 22 §

andra stycket och 26 § miljöbalken. Att en dispensgivning ska vara förenlig med föreskrifternas syfte får anses innebära att skyddet för vattentäkten ska ges företräde, om det är fråga om motstående intressen.

Det ges varken i lagtext eller förarbeten någon närmare vägledning om vad som kan anses utgöra särskilda skäl för dispens. Om en verksamhet syftar till att uppfylla angelägna allmänna intressen, bör det i och för sig kunna tala för en dispens. En dispens måste dock vara förenlig med föreskrifternas syfte.¹

Vid bedömningen av vad som utgör särskilda skäl bör också vägledning kunna hämtas från vad som anses utgöra särskilda skäl vid bedömning av dispens från förbud i naturreservatsföreskrifter (jämför 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken som har motsvarande konstruktion som 7 kap. 22 § andra stycket miljöbalken). Gemensamt för flera av de prövningar av särskilda skäl (för dispens från förbud i naturreservatsföreskrifter) som har gjorts i rättspraxis är att domstolarna gör en avvägning mellan olika allmänna och enskilda intressen i sin bedömning av om särskilda skäl föreligger. Domstolarna prövar också om det finns några rimliga alternativ till åtgärden som skulle kunna vara mindre ingripande.²

Byggnationen av idrottsanläggningen (fotbollsarena) bedöms av Värnamo kommun vara ett angeläget allmänt intresse. Idrottsanläggningar i Värnamo stad är äldre och det krävs en förnyelse för att upprätthålla en bra standard för idrott och hälsa i kommunen. Fotbollsarenan är inriktad på elitnivå men förväntas bidra till en positiv utveckling för gymnasium i närheten med möjlighet till idrottsinriktning samt till den verksamhet som finns i närheten idag med flertal övningsplaner, konstgräsplan samt nuvarande Finnvedsvallen. Verksamheten kommer bedrivas för att genomföra den detaljplan som för närvarande är under framtagande. Verksamheten är förenlig med den fördjupande översiktsplan som tagits fram för området. Det är kommunen som bestämmer hur mark ska användas och bebyggas inom kommunen genom antagande av detaljplaner (kommunalt planmonopol). Det särskilda skälet är därför att det föreligger ett angeläget allmänt intresse att genomföra de sökta åtgärderna.

För att anlägga idrottsanläggningen med tillhörande vägar, ledningsinfrastruktur, pumpstationer m.m. krävs schaktning på det djup som beskrivits i tidigare ansökan. Det finns inte några mindre ingripande åtgärder för att uppnå syftet eftersom ledningar för sin funktion måste förläggas till visst djup. Det går inte att anlägga idrottsanläggningen med

¹ Mark- och miljööverdomstolens dom den 2 juni 2025 i mål nr M 15371-22. Se även <https://www.naturvardsverket.se/4a62ec/globalassets/vagledning/skyddad-natur/naturreservat/processen/dokument/hantering-dispenser-tillstand.pdf> (s. 11).

² MÖD 2009:1, MÖD 2001:13, MÖD 2001:16, MÖD 2004:3 och MÖD 2009:20.

mindre än att schaktning i den omfattning som nu ansöks om måste genomföras. Särskilda skäl föreligger därmed.

Vad särskilt avser syftet med förbudet så bör det noteras att detta inte kommer till direkt uttryck i de gällande vattenskyddsföreskrifterna. Det är en rimlig tolkning att syftet, som länsstyrelsens anger, är att skydda den allmänna dricksvattentäkten.

Utifrån vad kommunen har angivit dels om grundvattenförhållandena i området, dels om jordlagerföljder och dels om de skyddsåtgärder som kommunen åtagit sig och som föreskrivits som villkor så kommer åtgärderna att kunna genomföras utan skada på det intresse som vattenskyddsföreskrifterna ska skydda. Det bör understrykas att det inte ska göras någon bedömning eller avvägning av om syftet med de nu aktuella åtgärderna "övertägar" syftena med förbudet. Den prövning som ska ske är om det finns skäl att bedöma att åtgärderna är förenliga med förbudets syfte att skydda den allmänna dricksvattentäkten.

I korthet kommer åtgärder att genomföras så att det grundvatten från vilket vattenbortledning för allmän vattenförsörjning sker kommer att skyddas genom begränsning av schaktens djup i förhållande till föreliggande jordlagerföljder samt genom vidtagande av förebyggande skyddsåtgärder. Förutsättningarna för verksamhetens bedrivande avseende platsen och de sökta åtgärderna är oförändrade jämfört med när länsstyrelsen beviljade den dispens (beslut 2023-05-12, dnr 521-9295-2022) som nu ska förlängas. Sammantaget är dispensen förenlig med förbudets syfte.

Sammanfattningsvis är länsstyrelsens tidigare beslut avseende dispens korrekt och det finns inte skäl att frånga den bedömning som där gjorts. Ett beslut om dispens från vattenskyddsföreskrifter måste inte begränsas till viss tid (jämför 7 kap. 7 och 22 §§ miljöbalken).

2. Fråga gällande dricksvattenledning

Denna ansökan avser att motsvarande dispens som beviljats genom beslut den 12 maj 2023 dnr 521-9295-2022. Det beslutet omfattar dispens från förbud i vattenskyddsföreskrifter för det inre vattenskyddsområdet. I det beslutet beskrivs (s. 3): "En vattenledning från arenaområdet upp till vattenverket kommer dock att till stor del läggas inom inre skyddszon."

Värnamo kommun har bedömt att beslutet omfattar även anläggande av denna vattenledning.

Värnamo kommun
Att. Marcus Öggesjö
Marcus.Oggesjo@varnamo.se

Dispens från skyddsföreskrifter inom yttre och inre skyddsområde för grundvattentillgång på fastigheten Ljusseveka 2:1, Värnamo kommun

Beslut

Länsstyrelsen meddelar dispens från gällande föreskrifter till schaktning i samband med uppförande av arenaanläggning inom inre och yttre skyddsområde för grundvattentillgång i Värnamo på fastigheten Ljusseveka 2:1 i Värnamo kommun. Aktuellt område framgår av bilaga 2.

Med stöd av 16 kap. 2 § miljöbalken (1998:808) förenas beslutet med följande villkor:

1. Schaktningsarbetet ska utföras i överensstämmelse med vad ni har angett i ansökningshandlingar samt i överensstämmelse med vad ni i övrigt angivit eller åtagit er i ärendet.
2. Uppställning av arbetsfordon och arbetsmaskiner får inte ske inom inre vattenskyddsområdet. Inom yttre vattenskyddsområdet ska arbetsfordon och arbetsmaskiner som inte används vara uppställda på särskilt anordnad plats och på sådant sätt att eventuellt läckage av drivmedel och oljor förhindras att tränga ner i marken. Detta kan uppnås genom att markytan hårdgörs eller täcks av tät geotextil.
3. Arbetsfordon och arbetsmaskiner ska inför varje arbetsdag inspekteras med avseende på eventuellt läckage.
4. Vid arbete med arbetsfordon och arbetsmaskiner ska det finnas spillberedskap. Detta innebär att absorberande material, och annan utrustning för att omhänderta och förhindra spridning, ska finnas tillgängligt.
5. Tankning av arbetsfordon och arbetsmaskiner får inte ske inom inre vattenskyddsområdet. Inom yttre vattenskyddsområdet ska tankning av arbetsfordon och arbetsmaskiner ske på särskild plats som anordnats så att eventuellt spill inte kan tränga ner i marken.

6. Förvaring av drivmedel ska ske i cistern med sekundärt skydd i enlighet med 4 kap. i Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2021:10 (se bilaga 3). Cistern ska ställas upp regnskyddat och vara försett med påkörningsskydd. Förvaring av drivmedel i dunkar ska ske i miljöcontainer med uppsamlingskärl.
7. Tvätt av fordon och maskiner får inte ske inom vattenskyddsområdet.
8. Förvaring av miljöfarliga produkter ska förvaras i miljöcontainer med uppsamlingskärl.
9. All personal som arbetar med schaktning ska informeras om att arbetena utförs inom vattenskyddsområde, vilka restriktioner som gäller och var utrustning för att omhänderta och förhindra spridning av föroreningar finns tillgängligt.
10. Dispensen upphör att gälla om inte åtgärden påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år.

Länsstyrelsen vill särskilt uppmärksamma er på att grundvattensänkning, även tillfällig, klassas som en vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § punkt 3 miljöbalken. Det krävs därför tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken om man vill utföra en grundvattensänkning. Tillstånd söks hos Mark- och miljödomstolen.

Beskrivning av ärendet

Ni har den 2 december 2022 inkommit med en ansökan om dispens från vattenskyddsföreskrifter på fastigheten Ljusseveka 2:1 i Värnamo kommun. Ansökan har kompletterats den 5 december 2022, 20 januari 2023 samt 10 maj 2023.

Av handlingarna och inkomna kompletteringar i ärendet framgår följande. Värnamo kommun har för avsikt att anlägga en arena på del av fastigheten Ljusseveka 2:1 i östra delen av Värnamo tätort. För fastigheten Ljusseveka 2:1 med flera pågår arbete med detaljplan för en ny fotbollsarena. Inför detaljplanarbetet har en lokaliseringsutredning tagits fram. I lokaliseringsutredningen har man undersökt flera möjliga områden för en ny arena för elitfotboll. I utredningen har man utgått från en rad olika kriterier för att bedöma vilket område som är mest lämpat. Utifrån denna utredning kom kommunen fram till att området för planförslaget är den mest lämpade platsen för placering av en ny idrottsanläggning med tillhörande faciliteter.

Den planerade anläggningen utgörs av en större fotbollsarena med plats för upp till ca 6 000 åskådare. I anslutning till arenan kommer även att

anläggas tillfartsväg och parkeringsytor samt VA-ledningar. Platsen för arenan är belägen inom yttre skyddszon av Värnamo kommuns vattenskyddsområde kring vattenverket i Ljusseveka. Även tillfartsväg, parkeringsytor och VA-ledningar är huvudsakligen belägna inom yttre skyddszon. En vattenledning från arenaområdet upp till vattenverket kommer dock att till stor del läggas inom inre skyddszon.

Ansökan gäller dispens från föreskrifter m.m. om skydd för grundvatten-tillgångar för Värnamo, Värnamo kommun (06 FS 1986:29), beslutade den 3 december 1986. Ansökan avser föreskriften i § 1 punkt f enligt vilken schaktning inom yttre skyddszon ej får ske till lägre nivå än ca en meter över högsta grundvattenyta. Ansökan gäller vidare dispens från Jönköpings läns Allmänna kungörelser, N:r 28 1968, angående skyddsområde och skyddsföreskrifter för grundvattentäkten i Ljusseveka i Värnamo stad. Ansökan avser föreskriften i § 1 punkt l, enligt vilken större schaktningsarbeten inom vattenskyddsområdet inte får ske till lägre nivå än +150 m ö h motsvarande ca 1 m över beräknad högsta grundvattenyta.

Som en del av anläggningsarbetena kommer schaktning att utföras. Då grundvattenytan är ytligt belägen inom stora delar området kommer schaktningsarbeten att behöva utföras under denna. Därav uppkommer behov av dispens från vattenskyddsområdets föreskrifter § 1 punkt f (06 FS 1986:29) och § 1 punkt l (Jönköpings läns Allmänna kungörelser, N:r 28 1968).

Inom större delen av området kan två grundvattenmagasin identifieras, ett övre och ett undre. Det undre magasinet är det som utnyttjas av brunnarna vid vattenverket. Schaktning kommer emellertid huvudsakligen att ske i det övre magasinet.

Anläggningen kommer att bestå av följande delar (åtgärdernas numrering enligt karta i bilaga 2).

Anläggningsdel 1: Läktare. Grundläggning görs med pålar och fribärande mellanliggande golv och bärverk. Ingen schaktning planeras i barriären eller undre magasinet.

Anläggningsdel 2: Gräsplan. Grundläggning görs genom att utskifta torv och annan organisk jord i ytan och ersätta med packad sprängsten. Detta innebär att schaktning kan behövas ner till 2-3 m under markytan. Ingen schaktning behöver utföras i barriären eller undre magasinet till följd av utskiftning. Schaktning i annan jord (lera-silt i de västra delarna) kan behövas för att få en horisontell planyta. Schaktning för dräneringsledningar kan behöva göras ner till ca 2 m under markytan. Ingen schaktning planeras i barriären eller undre magasinet.

Anläggningsdel 3: Tillfartsväg. Grundläggning av väg görs genom utskiftning av torv. Detta innebär att schaktning kan behövas ner till 2-3 m under markytan. Schaktning för VA-/dräneringsledningar kan behöva göras ner till ca 4 m under markytan i de sydöstra delarna. Detta innebär att schaktning utförs i barriären. Barriärens mäktighet i det berörda området bedöms vara ca 5 m. Ingen schaktning planeras i undre magasinet.

Anläggningsdel 4: Parkeringsytor. Grundläggning av ytor görs genom utskiftning av torv. Detta innebär att schaktning kan behövas ner till 2-3 m under markytan. Ingen schaktning kommer att ske i barriären eller undre magasinet. Schaktning för VA-/dräneringsledningar kan behöva göras ner till ca 2 m under markytan. Ingen schaktning planeras i barriären eller undre magasinet.

Anläggningsdel 5: Bevattningsdamm. Bevattningsdamm med area ca 170 m², djup ca 3 m. Form och exakt placering är ännu inte bestämd. Schaktning görs i övre magasinet samt max ca 0.5 m i leriga lager. De leriga lagren bedöms ha en mäktighet på 5 – 6 m. Ingen schaktning planeras i undre magasinet.

Anläggningsdel 6: Pumpstation. Schaktning utförs till max 6 m under markytan. Schaktens area bedöms till ca 5 m x 5 m. Barriären bedöms påträffas mellan ca 2 och 9-11 m djup, varför uppskattningsvis minst 3 m barriär ligger mellan schaktet och det undre magasinet. Ingen schaktning planeras i undre magasinet.

Anläggningsdel 7: Byggväg. Byggväg anläggs direkt på marken efter röjning och avjämning. Eventuellt kan schaktning behöva utföras ner till ca 0.5 m under markytan. Barriären bedöms påträffas mellan ca 1 och 5 m djup, varför uppskattningsvis minst 4 m barriär ligger mellan schaktet och det undre magasinet. Ingen schaktning planeras i undre magasinet.

Anläggningsdel 8: Ledningar för byggvatten och byggspillvatten. Ledningsgrav utförs med schaktning ner till ca 1.8 m under markytan. Barriären bedöms påträffas på ca 1 m djup och ha en mäktighet på ca 3 m varför uppskattningsvis ca 2 m barriär ligger mellan schaktet och det undre magasinet. Ingen schaktning planeras i undre magasinet.

Anläggningsdel 9: Ledning för överföringsledning från damm i tidigare lertäkt till bevattningsdamm. Ledningsgrav utförs med schaktning ner till ca 1.8 m under markytan. Barriären bedöms påträffas 2-3 m under markytan och ha en mäktighet på ca 3-5 m. Barriären kommer inte att beröras av schakten. Ingen schaktning utförs heller i undre magasinet.

Av ansökningshandlingarna framgår att sökanden har gjort en riskbedömning av sökta åtgärder. Identifierade risker är sådana som betraktas som direkt knutna till schaktning. Risker knutna till schaktningsarbeten bedöms endast förekomma under anläggningsskedet. Följande risker har identifierats:

- Läckage av olja eller diesel från arbetsmaskiner och fordon aktiva inom schaktningsområde, och spill vid tankning av sådana, är vanligt förekommande vid anläggningsarbeten. Ofta rör det sig om mindre mängder som sugts upp i markens översta delar. Några procent av föroreningen är vattenlöslig och kan lösas i infiltrerad nederbörd och därefter nå grundvattnet. Även en mindre volym olja eller diesel kan orsaka betydande och långvarig smak- och luktpåverkan på vatten. Om större mängder släpps ut kan även icke-vattenlösliga delar av föroreningen snabbt spridas genom avrinning på/nära markytan och avrinning i vattendrag. Detta gäller speciellt vid kraftig nederbörd. Spridning kan även ske i dräneringar/ledningsgravar.
- Läckage från cisterner p.g.a. stöld/åverkan eller påkörning är en risk om cisterner förvaras inom, eller i direkt anslutning till, schaktområden. Denna risk bör särskilt beaktas eftersom det kan leda till större läckage. Vid stöld/åverkan kan det gå flera dagar innan utsläppet uppmärksammas, varför spridningen kan hinna bli stor.
- Tvätt av maskiner och fordon innebär en risk, särskilt om högttryckstvätt, avfettningsmedel och/eller tvättmedel används inom schaktområden, eller i direkt anslutning till sådana.
- Hantering av miljöfarliga produkter inom schaktområde är andra risker under anläggningsskedet. Utsläpp kan ske genom felaktig användning, skador på förpackning/behållare, bristande hantering m m.

Konsekvenserna vid olika föroreningsscenarier beror på om schaktning sker i område med eller utan barriär.

Av ansökan framgår riskreducerande åtgärder som rekommenderas vid alla schaktningsarbeten inom de delar av detaljplaneområdet och angränsande områden som ligger inom vattenskyddsområde. Sökanden uppger att om rekommenderade riskreducerande åtgärder utförs bedöms risken, att schaktningsarbete inom berörda delar av vattenskyddsområdet påverkar grundvattentillgången i det undre magasinet, vara så pass liten att den bedöms som acceptabel.

Ni har den 9 december 2022 betalat in prövningsavgiften för dispens inom vattenskyddsområde på 4600 kronor i enlighet med förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Samråd i ärendet har skett med Teknik- och fritidsnämnden (VA-huvudmannen) samt Samhällsbyggnadsnämnden i Värnamo kommun.

Teknik- och fritidsnämnden i Värnamo kommun har uppgivit följande i yttrande daterat den 28 mars 2023. De riskreducerande åtgärderna som preciseras i det tekniska underlaget ”Värnamo Fotbollsarena – Schaktning inom vattenskyddsområde – tekniskt underlag till dispensansökan” upprättat av WSP, bedöms vara tillräckliga. Samtlig personal som vistas på området ska vara informerad om dessa riskreducerande åtgärder. Det gäller även underentreprenörer. De riskreducerande åtgärderna ska avhandlas på ett startmöte för byggprojektet. Om grundvattnet blir kontaminerat får det konsekvenser för vattenförsörjningen. Värnamo har idag inte ett reservvatten, men bedöms ha ett fungerande reservvatten inom cirka fem år.

Om ovanstående förutsättningar uppfylls anser Teknik- och fritidsnämnden att en byggnation av en fotbollsarena kan tillstyrkas på vattenskyddsområdet vid Ljusseveka.

Samhällsbyggnadsnämnden i Värnamo kommun har uppgivit följande i yttrande daterat den 29 mars 2023. Nämnden anser att de identifierade riskerna som är redovisade i det tekniska underlaget (Värnamo fotbollsarena Tekniskt underlag till dispensansökan 2022.12.01) bör kompletteras med risken för brand i maskin. En rutin för hur en sådan brand ska hanteras bör ingå i de riskreducerande åtgärderna. Det bör även finnas tydliga och väl kända rutiner för hur man ska agera vid andra händelser som till exempel läckage, spill och olyckor med miljöfarliga kemikalier.

Nämnden anser att det i dispensen bör skrivas in ett förbud mot att använda släckmedel innehållande PFAS inom arbetsområdet. Skrivningen bör även innefatta ett förbud mot att ha släckutrustning på fordon och arbetsredskap som innehåller PFAS.

I det tekniska underlaget redovisas även tvätt av maskiner och fordon som en risk och riskreducerande åtgärder finns redovisade. Nämndens bedömning är att det inte finns någon anledning att tvätta maskiner eller fordon inom arbetsområdet. Åtgärden bör därför ändras så att det tydligt framgår att ingen tvätt av fordon och/eller maskiner får ske inom området.

De arbetsfordon som ska användas vid schaktningsarbeten bör vara nyservade och kontrollerade avseende läckage innan de kommer till arbetsområdet.

Nämnden anser att de riskreducerande åtgärderna inte ska vara rekommendationer för schaktningsarbeten inom de delar av detaljplaneområdet och angränsade områden som ligger inom vattenskyddsområdet utan skrivningen ska ändras så att det tydlig framgår att detta är skallkrav.

Vid anläggningsdelen 6: Pumpstationen, (Figur 13 i Värnamo fotbollsarena Tekniskt underlag till dispensansökan 2022.12.01) redovisas att schaktning kan komma att ske ner till 6 meters under markytan. Redovisningen tyder på att det är osäkert på vilken nivå under markytan som barriären ligger. Enligt figur 9 i den tekniska beskrivningen kommer schakten att ske inom ett område där barriärens tjocklek bedöms vara 1-3 meter. Nämnden anser att detta gör att det krävs extra stor försiktighet vid denna schakt och att de som utför schakten bör vara informerad om de ökade riskerna.

Värnamo kommun bör vara noga med att försäkra sig om att de massor som transporteras in i arbetsområdet inte innehåller några föroreningar som kan komma att påverka grundvattnet negativt.

Samhällsbyggnadsnämndens bedömning är att under förutsättning att schaktningen sker enligt ansökan och med ovan nämnda kompletteringar och förslag till ändringar så kan dispens medges.

Motivering till beslutet

Tillgången på vatten för vattenförsörjningen är en av våra allra viktigaste naturresurser. Det ställer följaktligen höga krav på varsamt nyttjande och skydd mot sådana verksamheter och åtgärder som kan påverka vattnets kvalitet och kvantitet negativt. Syftet med vattenskyddsområden är att ge vattenförekomster som är viktiga för dricksvattenförsörjningen ett tillräckligt gott skydd så att råvattentillgångar säkras i ett långsiktigt perspektiv.

Syftet med de sökta åtgärderna är att uppföra en större fotbollsarena, med plats för upp till ca 6 000 åskådare, samt parkeringsplatser, tillfartsväg och anslutande VA-ledningar. Sökanden har utfört en lokaliseringsutredning som visar att sökt plats är lämpligast för anläggande av en arena.

Att uppföra en arena bedöms vara ett allmänt intresse. Länsstyrelsen bedömer därför att särskilda skäl finns för att bevilja dispens från vattenskyddsföreskrifterna. Under förutsättning att villkoren i detta

beslut följs och att arbetet utförs såsom beskrivs i ansökan och inkomna kompletteringar bedömer Länsstyrelsen att schaktningsarbetena kan utföras utan betydande risk för negativ påverkan på vattenskyddsområdet. Dispens kan därför ges. Länsstyrelsen finner det motiverat att förena dispensen med villkor för att säkerställa att inte syftet med skyddsområdet riskeras. Länsstyrelsen anser att villkoren behövs för att förebygga, hindra och motverka utsläpp av petroleumprodukter och andra ämnen till grundvattnet. Med beaktande av grundvattenförekomstens och vattentäktens stora värde och nyttan av skyddsåtgärderna anser Länsstyrelsen att föreskrivna villkor inte är orimliga att uppfylla. Angående Samhällsbyggnadsnämndens yttrande angående brand och släckmedel. Länsstyrelsen bedömer att det inte är lämpligt att förena villkor gällande detta i en dispens gällande schaktningsarbete, utan rutiner kring detta får ske i samråd med räddningstjänst. Vad gäller tillförsel av förorenade massor regleras detta redan i vattenskyddsområdenas föreskrifter.

Länsstyrelsen bedömer att en dispens med ovanstående begränsning är förenlig med vattenskyddsområdets syften. En avvägning mellan allmänna och enskilda intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken föranleder ingen annan bedömning.

Länsstyrelsen förutsätter att sökanden har inlämnat fullständiga och korrekta uppgifter för Länsstyrelsens bedömning i ärendet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap 21-22 §§ miljöbalken får länsstyrelsen eller kommunen förklara ett område som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. För ett vattenskyddsområde ska länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 22 § miljöbalken meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett vattenskyddsområde, om det finns särskilda skäl.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken ska, vid prövning av frågor om skydd av områden enligt 7 kap. miljöbalken, hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Enligt 7 kap. 26 § miljöbalken får dispens ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Enligt 16 kap. 2 § miljöbalken får ett beslut om dispens lämnas för en begränsad tid och förenas med villkor.

Länsstyrelsen har den 2 februari 1968 fastställt skyddsområde och skyddsföreskrifter för grundvattentäkten i Ljusseveka i Värnamo stad, som tillgodogöres för stadens vattenförsörjning. I Jönköpings läns Allmänna kungörelser, N:r 28 1968, angående skyddsområde och skyddsföreskrifter för grundvattentäkten i Ljusseveka i Värnamo stad anges i föreskriften i §1:1, att större schaktningsarbeten inom vattenskyddsområdet ej får ske till lägre nivå än +150 m.ö.h. motsvarande ca 1 m över beräknad högsta grundvattenyta. Länsstyrelsen prövar efter hörande av hälsovårdsnämnden och vattenverkets huvudman huruvida schaktningsarbete av större omfattning kan tillåtas under ovan nämnda nivå.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har den 3 december 1986 fastställt yttre skyddsområde för de grundvattentillgångar i Värnamo, Värnamo kommun, som tillgodogörs för centralortens vattenförsörjning. I Jönköpings läns författningssamling 06FS 1986:29 ”Kungörelse om skydd för grundvattentillgång”, anges i § 1 f att täkt av grus, sand, lera eller jord eller schaktning inom yttre skyddszon ej får ske till lägre nivå än cirka en meter över högsta grundvattenyta. Undantag från föreskriften meddelas av Länsstyrelsen efter hörande av miljö- och hälsoskyddsnämnden och vattenverkets huvudman.

Information

Meddelat medgivande befriar inte tillståndshavaren från skyldigheten att iaktta vad som i övrigt föreskrivs i miljöbalken eller i annan författning i fråga om den verksamhet som avses med medgivandet.

Förutom de villkor som anges i detta beslut finns det vattenskyddsföreskrifter och författningar som också kan ha betydelse för hur schaktningsarbetena ska utföras:

- Enligt vattenskyddsområdet för Ljusseveka vattentäkt Jönköpings läns författningssamling 1986:29 1 § d) gäller följande: Återfyllning får ej ske med sådant material att grundvattenförorening kan bli följden.
- Enligt vattenskyddsområdet för Ljusseveka vattentäkt Jönköpings läns allmänna kungörelser N:r 28 1968: 1 § e) gäller följande: Stationärt uppställt med flytande bränsle driven maskin ska förses med uppsamlingskärl för spill under motor och bränslebehållare. Kärlen skall rymma hela den vid maskinen förekommande bränslemängden och vara så beskaffade att uppsamlat bränsle med säkerhet hindras tränga ner i marken.

Innehavare av sådan maskin ska tillse att uppsamlingsanordningen ej genom vattenfyllning eller på annat sätt bringas ur funktionsdugligt skick.

- Enligt vattenskyddsområdet för Ljusseveka vattentäkt Jönköpings läns allmänna kungörelser N:r 28 1968: 1 § 1) gäller följande: I schaktgrop får regelmässigt uppställas med flytande bränsle drivet fordon eller arbetsredskap först efter anmälan till hälsovårdsnämnden som i samråd med vattenverkets huvudman har att pröva huruvida skyddsåtgärder erfordras.

Av bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken följer att den som vidtar en åtgärd alltid är skyldig att ta miljöhänsyn så att skador och olägenheter inte uppkommer för människors hälsa eller miljön.

Detta beslut kan överklagas av Naturvårdsverket och andra sakägare inom tre veckor från det att de tagit del av beslutet.

Länsstyrelsen kan komma att utöva tillsyn på platsen under pågående och efter avslutad verksamhet.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga 1 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Gustav Enander med naturvårdshandläggare Mari-Janne Möller som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Ingrid Camper medverkat.

Kopia + bilagor till

Värnamo kommun, kontaktcenter@varnamo.se

Värnamo kommun, att. Samhällsbyggnadsnämnden

kontaktcenter@varnamo.se

Värnamo kommun, att. Teknik- och fritidsnämnden

kontaktcenter@varnamo.se

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen
2. Karta över de planerade arbetena
3. Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2021:10

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Jönköpings län antingen via e-post; jonkoping@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Jönköpings län, 551 86 Jönköping.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, jonkoping@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 60 00. Ange diarienummer 9295-2022.

**Tjänsteskrivelse - Granskning gällande detaljplan
Värnamo-Torp 4:11 (tidigare Vällersten 5:10,
kriminalvårdsanstalt) med flera i Värnamo
kommun****Ärendebeskrivning**

Detaljplanen för fastigheten Värnamo-Torp 4:11 i Värnamo kommun är utställd för granskning nummer 2 den 7 november 2025 - 28 november 2025. Första granskning skedde 5 februari till 28 februari 2025. Sista dag att inkomma med yttrande är 28 november.

Detaljplanen syftar till att skapa förutsättningar för en kriminalvårdsanstalt samt angöringsmöjlighet med allmän gata till anstalten från statlig väg 846. Även lokaler för häktesverksamhet kan bli aktuellt varför planen även ger stöd för detta.

Planområdet omfattar cirka 35 hektar och är beläget i den norra delen av Värnamo kommun, strax söder om Hörle, sex kilometer från Värnamo stadskärna. Hörle är en kranstättort till Värnamo med cirka 150 invånare. Planområdet omfattar den nybildade fastigheten Värnamo-Torp 4:11 med flera (tidigare Vällersten 5:10). Området nås från väg 846 via enskild väg som korsar järnvägen och utgörs idag till större del av skogsmark med inslag av sumpskog.

Sedan planförslaget var utställd på granskning nummer 1 har Kriminalvården upphandlat en fastighetsägare. I dialog med den nya fastighetsägaren har det framkommit önskemål om förändringar i planförslaget. Justeringar har gjorts av egenskapsområden inom kvartersmarken i syfte att möta framförda önskemål och ge förutsättningar för framtida utveckling.

Plankartan har också kompletterats med två något större områden för tekniska anläggningar vilket tillåter både pumpstation och transformatorstation. Det möjliggör för flexibilitet vid framtida placering. Egenskapsområde för gång- och cykelväg har tagits bort eftersom markområdet som berörs

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.474

Dnr:

har förvärvats av kommunen och inte längre behöver planläggas för markåtkomst. Egenskapsområdet för gata har utökats för att kunna anlägga ny infartsväg med möjlighet att utforma den nya vägen som huvudstråk samt möjliggöra för framtida anläggande av busshållplats.

Inför andra granskningen har teknik- och fritidsförvaltningen i dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen kommit fram till att det inte finns behov av att inrätta verksamhetsområde för dagvatten. Därför ska omhändertagande av dagvatten ske inom kvartersmark. Egenskapsbestämmelser om fördröjning inom naturmark har därför tagits bort från plankartan. Inom kvartersmark regleras andel genomsläpplighet och det bedöms efter ytterligare utredningar finnas möjlighet att fördröja dagvatten och leda förbi befintliga flöden.

Teknik och fritidsförvaltningens ställningstagande gällande brandvatten till aktuell verksamhet har också hanterats tillsammans med räddningstjänsten i detta förslag och därmed har förvaltningen inga ytterligare synpunkter på planförslaget.

Teknik- och fritidsförvaltningen har varit delaktiga i planarbetet sedan uppstart och känner sig i övrigt bekväm med planförslaget i stort men vill även denna gång tydliggöra att planens genomförande kommer kräva stora resurser för att bygga ut infrastruktur gällande vatten och avlopp, gata och cykelväg till planområdet, vilka behöver finansieras.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att påtala vikten av att hänsyn tas till de kostnader för infrastruktur till planområdet som detaljplanen medför,

att lämna yttrandet till samhällsbyggnadsnämnden samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Linus Enochson
Projektör

Henrik Lönngren
Avdelningschef teknik
och projekt

Detaljplan för del av fastigheten Värnamo-Torp 4:11 (tidigare Vällersten 5:10) med flera (Kriminalvårdsanstalt) i Värnamo kommun

Planhandlingar:

Information om plansamråd/underrättelse/kungörelse

Planbeskrivning

Undersökning

Plankarta

Svarsblankett

Utredningar

Innehåll

Detaljplan för del av fastigheten Värnamo-Torp 4:11 (tidigare Vällersten 5:10) med flera (Kriminalvårdsanstalt) i Värnamo kommun.....	1
1. Så här görs en detaljplan – Planprocessen.....	4
1.1 Utökat förfarande	4
2. Detaljplanens syfte	5
2.1 Tidsplan och planförfarande	5
2.2 Nuläge.....	5
2.3 Planens läge, areal och markförhållanden.....	6
3. Beskrivning av detaljplanen	7
3.1 Hela detaljplanen	7
3.2 Allmän plats	7
3.3 Kvartersmark.....	8
3.4 Ärendeinformation.....	8
4. Motiv till detaljplanens regleringar	9
4.1 Användningsbestämmelser för allmän plats	9
4.2 Användningsbestämmelser för kvartersmark.....	10
4.3 Egenskapsbestämmelser.....	10
5. Planeringsunderlag	12
5.1 Kommunala.....	12
5.2 Utredningar	15
5.3 Regionala planer	17
6. Planeringsförutsättningar och konsekvenser	17
6.1 Mellankommunala intressen	17
6.2 Riksintressen	17
6.3 Miljömålen.....	18
6.4 Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap miljöbalken.....	19
6.5 Natur	20
6.6 Miljö.....	21
6.7 Hälsa och säkerhet	25
6.8 Geotekniska förhållanden	31
6.9 Hydrologiska förhållanden.....	32
6.10 Kulturmiljö	33
6.11 Fysisk miljö	35
6.12 Sociala aspekter	36

6.13	Teknik	37
6.14	Service	39
6.15	Trafik	39
6.16	Miljökvalitetsnormer	47
7.	Genomförandefrågor	48
7.1	Organisatoriska frågor.....	48
7.2	Tekniska frågor	49
7.3	Fastighetsrättsliga frågor.....	50

1. Så här görs en detaljplan – Planprocessen

1.1 Utökat förfarande

Ett utökat förfarande ska tillämpas om planförslaget inte är förenligt med översiktsplanen eller länsstyrelsens yttrande, eller är av betydande intresse för allmänheten, eller i övrigt av stor betydelse, eller kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

1.1.1 Uppdrag

Förfrågan från exempelvis markägare eller nämnd. Samhällsbyggnadsnämnden ger samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram en detaljplan.

1.1.2 Samråd

En detaljplan arbetas fram och efter beslut om samråd i samhällsbyggnadsnämnden, skickas materialet ut till sakägarkrets, vilka är bland annat berörda markägare och intressenter. Samrådstiden är minst tre veckor. Inför samråd annonseras information om planen i en ortstidning och kungörs på kommunens digitala anslagstavla, på kommun.varnamo.se.

1.1.3 Samrådsredogörelse

I samrådsredogörelsen ska alla inkomna synpunkter från samrådet redovisas tillsammans med kommunens kommentarer och förslag på ändringar.

1.1.4 Granskning

Formella granskningshandlingar arbetas fram utifrån eventuella ändringar. Efter beslut i samhällsbyggnadsnämnden ställs förslaget ut under minst tre veckor. Materialet skickas ut till sakägarkrets och de som lämnat in synpunkter under samråd. Inför granskning annonseras information om planen på kommunens webbplats och på kommunens digitala anslagstavla.

1.1.5 Granskningsutlåtande

Sammanställning av inkomna yttranden under granskning samt förslag med anledning av dem. De som inte fått sina synpunkter tillgodosedda får ett meddelande skickat till sig.

1.1.6 Antagande

Detaljplanen hanteras via samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen samt antas av kommunfullmäktige. Senast dagen efter det att protokollet med antagandebeslutet har tillkännagetts på kommunens digitala anslagstavla, meddelas länsstyrelsen, lantmäteriet och berörda kommuner och regionplaneorgan och de som senast under granskningstiden har lämnat in skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda om att planen har blivit antagen.

1.1.7 Laga kraft

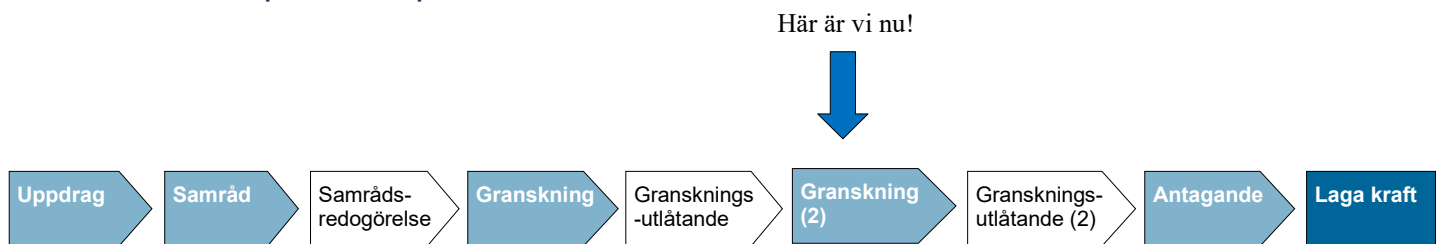
Om ingen överklagar kommunfullmäktiges beslut får detaljplanen laga kraft efter tre veckor från det att beslutet tillkännagivits på kommunens digitala anslagstavla. Kungörelse att planen har fått laga kraft ska anslås på kommunens digitala anslagstavla och föras in i en ortstidning.

2. Detaljplanens syfte

Planen syftar till att skapa förutsättningar för en kriminalvårdsanstalt samt angöringsmöjlighet med allmän gata till anstalten. Även lokaler för häktesverksamhet kan bli aktuellt varför planen även ger stöd för detta.

Kriminalvårdsanstalten placeras så långt väster ut på fastigheten som möjligt för att så mycket som möjligt av befintligt sumpskogsområde ska kunna bevaras. En liten del av sumpskogområdet hamnar dock inom planområdet. Vidare säkerställs läge för ny busshållplats utmed väg 846.

2.1 Tidsplan och planförfarande

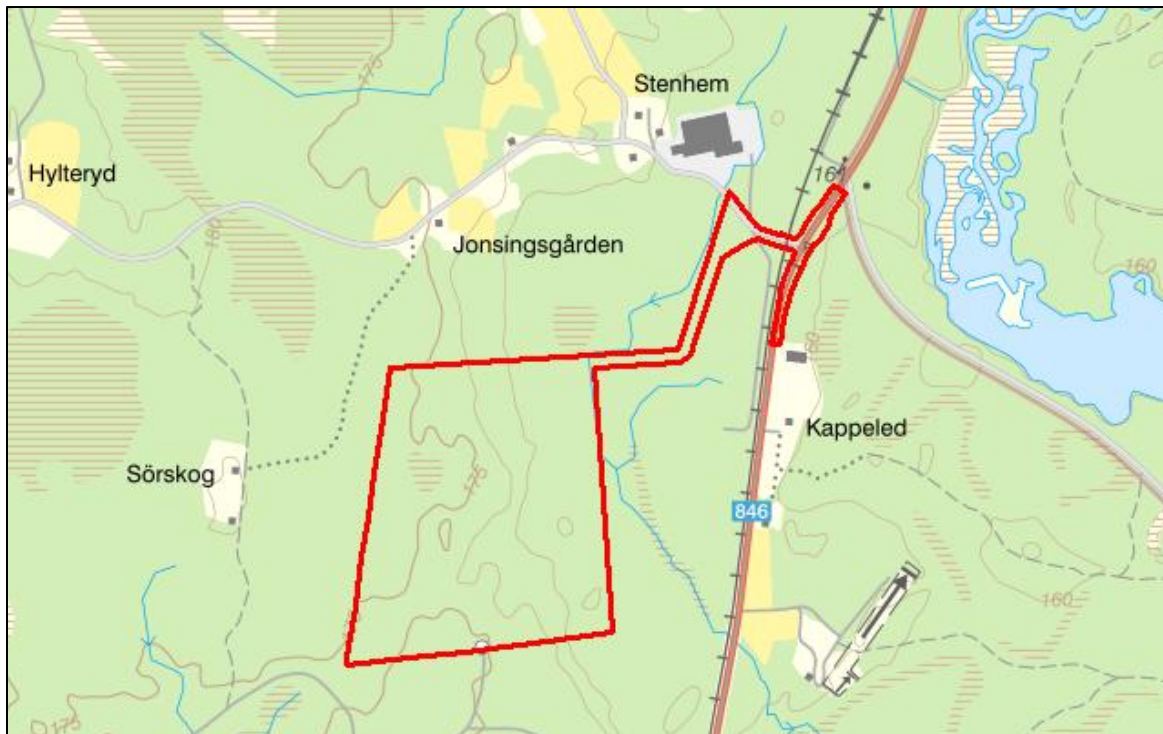
Den preliminära tidsplanen är:

Samråd av detaljplanen	kvartal 4 2023
Granskning av detaljplanen	kvartal 1 2025
Granskning av detaljplanen (2)	kvartal 4 2025
Antagande av detaljplanen	kvartal 1 2026

Detaljplanen handläggs med utökat planförfarande eftersom detaljplanen bedöms ha ett betydande intresse för allmänheten.

2.2 Nuläge

Planområdet täcks till större del av skogsmark. Området ansluts via enskild väg. Den enskilda vägen korsar järnvägen och leder till väg 846.

Utdrag från Lantmäteriets fastighetskarta som visar planområdet och dess placering.

2.3 Planens läge, areal och markförhållanden

Planområdet är beläget i den norra delen av Värnamo kommun, strax söder om Hörle, cirka sex kilometer från Värnamo stadskärna. Hörle är en kranstätt till Värnamo med cirka 150 invånare. Tätorten Hörle ligger utmed gamla Riksettan och är en bruksort med gammal historia.

Planområdet omfattar del av fastigheterna Värnamo-Torp 4:11 (tidigare Vällersten 5:10), Vällersten 4:11, Hörle 3:1. Området nås från väg 846 via enskild väg som korsar järnvägen. En ny gata behöver anläggas för att nå tänkt placering av kriminalvårdsanstalt.

Aktuellt område utgörs idag till större del av skogsmark med inslag av sumpskog. Inom sumpskogen finns dikesbildningar. Troligtvis har schaktning skett för att leda bort vatten från skogsmarken för att gynna plantering och produktion av skog. Avverkning har skett inom delar av området, troligtvis inom en tioårsperiod. Efter avverkningen har granplanter planterats.

Planområdet gränsar österut till järnvägsområde samt naturmark, i norr gränsar planen till enskild väg samt lantbruksfastigheten Jonisgården. I söder gränsar planområdet till en obebyggd lantbruksfastighet, Vällersten 1:57. Området väster om planområdet omfattar lantbruksfastigheten Vällersten 5:10 Sörskog.

Öster om järnvägen finns väg 846 (gamla riksettan) och öster om vägen finns en hästgård, Kappeded på fastigheten Vällersten 5:6. Delar av länsvägen ingår i fastigheten Vällersten 5:6. I anslutning till den enskilda vägen finns en tillverkningsindustri samt bostäder.

Större delen av marken inom planområdet ägs idag av kommunen. Järnvägsområdet ägs av Trafikverket. Övrig mark inom planområdet är privatägd. Överenskommelse om förvärv av

övrig mark är träffad mellan Värnamo kommun och berörda fastighetsägare. Planområdet omfattar cirka 35 hektar.

3. Beskrivning av detaljplanen

3.1 Hela detaljplanen

Kriminalvården har aktualiserat frågan om planläggning för en ny kriminalvårdsanstalt med plats för initialt 250 anstaltsplatser och beräknas bli en arbetsplats för lika många personer som det finns intagna. Långsiktigt möjliggör detaljplanen för en expansionsmöjlighet för totalt ungefär dubbelt så många anstaltsplatser. Parallellt med planarbetet pågår diskussioner med Trafikverket, Regionen och Jönköpings länstrafik, JLT om att möjliggöra för ett tågstopp i Hörle och flytt av befintlig busshållplats på väg 846. Hållplats för buss placeras utmed väg 846. Det planeras också för en gång- och cykelväg mellan Värnamo och Hörle, men endast en mindre del av cykelvägen hanteras inom planområdet.

I Sverige finns det tre olika kategorier av säkerhetsklasser, den kriminalvårdsanstalt som planeras kommer ha säkerhetsklass 2. Vilket innebär en sluten anstalt. Anstalter inom säkerhetsklass 2 kan ha olika grad och form av övervakning och kontroll. Säkerhet runt en anstalt innefattar oftast murar, stängsel, larm och kameror.

Planområdet utgörs till större del av skogsmark med inslag av sumpskog. Området är sedan tidigare obebyggt. Inom sumpskogen finns dikesbildningar, de bedöms inte vara biotopskyddade eftersom dikena inte är belägna inom jordbruksmark. Troligtvis har schaktning skett för att leda bort vatten från skogsmarken för att gynna plantering och produktion av skog. Avverkning har skett inom delar av området, troligtvis inom en tioårsperiod.

Efter avverkningen har granplantor planterats inom planområdet.

3.2 Allmän plats

3.2.1 Beskrivning

Allmän platsmark innebär att marken används för gemensamma behov till exempel gator, torg och naturområden. Inom planområdet möjliggörs för allmän platsmark för gata för att säkerställa tillgängligheten till kriminalvårdsanstalten. Allmän platsmark för väg möjliggörs för åtgärder i korsning samt breddning av väg 846.

3.2.2 Huvudmannaskap

För allmän platsmark ska det alltid finnas en huvudman som har ansvar för utbyggnaden, driften och underhållet av den marken. För allmän platsmark i denna detaljplan är kommunen huvudman.

3.3 Kvartersmark

3.3.1 Beskrivning

Inom planområdet finns kvartersmark avsedd för kriminalvårdsanstalt och järnvägstrafik. Det möjliggörs också kvartersmark för tekniska anläggningar.

3.4 Ärendeinformation

Samhällsbyggnadsnämnden gav 28 juni 2023, §109 Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att upprätta en detaljplan för aktuellt område.

4. Motiv till detaljplanens regleringar

4.1 Användningsbestämmelser för allmän plats

GATA

Gata. Användningen tillämpas för områden avsedda främst för trafik inom en ort eller för trafik som har sitt mål vid gatan. I användningen ingår även komplement som behövs för gatans funktion.

Motivet till bestämmelsen är att skapa angöringsmöjligheter till kriminalvårdsanstalten. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

GC VÄG

Gång- och cykelväg. Användningen tillämpas för områden avsedda främst för gång- och cykelväg.

Motivet till bestämmelsen är att skapa möjlighet för gång- och cykelväg. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

VÄG

Väg. Användningen tillämpas på områden avsedda främst för trafik till, från och genom en ort. I användningen ingår även komplement som behövs för vägens funktion.

Motivet till bestämmelsen är att skapa möjlighet att genomföra trafiksäkerhetshöjande åtgärder och iordningställa nya hållplatser på befintlig väg. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

NATUR

Natur. Användningen tillämpas för områden för friväxande grönområden som inte sköts mer än enligt skötselplan eller genom visst begränsat underhåll. Även mindre park-, vatten- och friluftsanläggningar och andra komplement till naturområdets användning ingår.

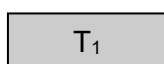
Motivet till bestämmelsen är att bibehålla naturmarken. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

4.2 Användningsbestämmelser för kvartersmark

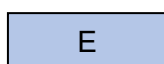
Kriminalvård. I användningen ingår all kriminalvård. Vilket innebär att lokaler för häkte och kriminalvårdsanstalt inryms inom användningen.

Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra för kriminalvårdsanstalt inom planområdet. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 3 PBL.

Järnväg. Användningen tillämpas för områden för väg- och spårtrafik med tillhörande anläggningar samt vägreservat. Här ingår spårområden och liknande anläggningar samt stations- och servicebyggnader. Även komplement till verksamheten trafik ingår i användningen.

Motivet till bestämmelsen är att säkerställa befintligt spårområde. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 3 PBL.

Teknisk anläggning. Användningen tillämpas för områden för tekniskt ändamål. Även komplement till verksamheten tekniska anläggning ingår i användningen.

Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra utrymme för tekniska anläggningar så som pumpstation och transformatorstation inom planområdet. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 3 PBL.

4.3 Egenskapsbestämmelser

4.3.1 Begränsning av markens utnyttjande

Marken får inte förses med byggnad. Bestämmelser om begränsning av markens utnyttjande ska tillämpas på kvartersmark för att reglera att marken inte får förses med byggnadsverk.

Motivet till bestämmelsen är bland annat att säkerställa att marken som delvis innefattas av sumpskog inte får förses med byggnad samt att området närmast fastighetsgränsen lämnas obebyggt. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

Marken får endast förses med komplement. Syftet med bestämmelsen är att styra i vilken omfattning huvudbyggnad får

uppföras. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 16 § punkt 1 PBL.

4.3.2 Markreservat för allmännyttiga ändamål

z_1 Markreservat för allmännyttig körtrafik. Syftet med bestämmelsen är att säkra körtrafik över spårområde.
Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 6 § PBL.

4.3.3 Höjd på byggnadsverk

h_1 25,0 Högsta totalhöjd, angivet i meter. Bestämmelser om höjd på byggnadsverk ska tillämpas på kvartersmark för att reglera höjd på byggnadsverk inklusive uppstickande delar och installationer som exempelvis antenner och master.
Syftet med bestämmelsen är att ta hänsyn till området samt tydliggöra hur hög ny bostadsbebyggelse får vara.
Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

h_2 8,0 Högsta nockhöjd, angivet i meter. Bestämmelser om höjd på byggnadsverk ska tillämpas på kvartersmark för att reglera höjd på byggnadsverk.
Syftet med bestämmelsen är att ta hänsyn till området samt tydliggöra hur hög ny bostadsbebyggelse får vara.
Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

4.3.4 Utnyttjandegrad

e_1 30 Största sammanlagda byggnadsarea är angivet värde i % av fastighetsarean inom egenskapsområdet. Bestämmelser om utnyttjandegrad tillämpas på kvartersmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning. Syftet med bestämmelsen är att styra i vilken omfattning fastigheten får bebyggas, genom att tillåta största sammanlagda byggnadsarea.
Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

e_2 500 Största byggnadsarea är angivet värde i m^2 . Syftet med bestämmelsen är att styra i vilken omfattning fastigheten får bebyggas med komplementbyggnader, genom att tillåta största sammanlagda byggnadsarea.
Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

4.3.5 Utförande

b_1 Minst 80,0% av marken ska vara genomsläpplig. Syftet med

bestämmelsen är att så lite som möjligt av sumpskogsområdet ska hårdgöras samt att möjliggöra för hantering av befintliga flöden genom planområdet.

Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 16 § punkt 1 PBL.

b₂

Minst 50 % av marken ska vara genomsläpplig. Syftet med bestämmelsen är att del av området fortsatt ska vara hållas genomsläppligt.

Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 16 § punkt 1 PBL.

4.3.6 Markens anordnande och vegetation

n₁

Markens höjd får inte vara lägre än angivet värde över nollplanet. Bestämmelser om markens anordnande och vegetation tillämpas på kvartersmark för att reglera markförhållanden, vegetation och parkering. Syftet med bestämmelsen är att reglera att kvartersmarken förblir på en nivå som är högre än intilliggande sumpskogsområde.

Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 10 § punkt 1 PBL.

4.3.7 Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år (120 månader) från det datum planen fått laga kraft. Syftet med en lång genomförandetid är att tiden bedöms behövas innan kriminalvårdsanstalten är fullt utbyggd.

Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 21 § PBL.

5. Planeringsunderlag

5.1 Kommunala

5.1.1 Grundkarta

Som underlag för arbetet med att ta fram en detaljplan finns en grundkarta som innehåller information om topografi och fastighetsförhållanden. Översyn av grundkarta är gjort 2025-10-21.

5.1.2 Översiktsplan

För Värnamo kommun finns en översiktsplan antagen av Kommunfullmäktige 2019-05-29, § 111.

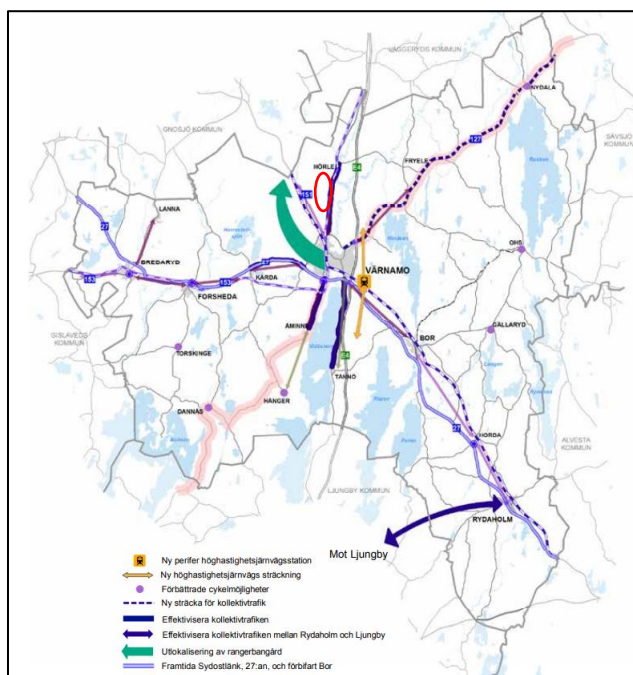
I översiktsplanen finns ställningstagande för bland annat "Attraktiv & hållbar bebyggelseutveckling". För landsbygden finns bland annat följande ställningstagande för bebyggelseutvecklingen:

64

- När kommunen ger bygglov och i vidare planering ska hänsyn tas till landskapskaraktären i området. Tillkommande bebyggelse på landsbygden och i landsbygdsorterna ska i första hand ske i anslutning till och med hänsyn till befintlig bebyggelse och strukturer.

För ställningstagandet "Ett balanserat trafiksystem" finns bland annat följande ställningstagande:

- Kommunen ska i vidare planering och i samverkan med Trafikverket och andra väghållare verka för nya cykelvägar och för vägvisa cykelleder av god standard och säkerhet mellan kommunens tätorter. Prioritering och strategi ska framgå av plan för trafik.
- Kommunen ska verka för att kommunens tätorter och viktiga målpunkter i grannkommunerna långsiktigt ska bindas samman av cykelvägar. Prioritering och strategi för utbyggnaden ska framgå av Plan för trafik.

I mark- och vattenanvändningskartan för fokusområdet goda kommunikationer tillhörande översiktsplanen är ett mål att effektivisera kollektivtrafiken mellan Värnamo och kranstötorterna, Kärda, Hörle, Åminne och Tännö.

*Mark- och vattenanvändningskarta från
översiktsplanen. Sträckan förbi den
planerade kriminalvårdsanstalten är
markerad som "effektivisera
kollektivtrafiken," området med röd
cirkel*

Vid antagandet av översiktsplanen fanns inga planer på etablering av kriminalvårdsanstalt. Kommunen bedömer dock att trots att ett stort obebyggt markområde tas i anspråk så bidrar en kriminalvårdsanläggning till en långsiktigt positiv utveckling och tillväxt för kommunen med fler arbetsplatser. Sammantaget bedöms därmed placering av en kriminalvårdsanstalt söder om Hörle, inte avvika från intentionerna i gällande översiktsplan.

Mellan Värnamo och Hörle finns också en framtida cykelsträcka utpekad.

5.1.3 Fördjupning av Översiktsplan

Planområdet omfattas inte av fördjupning av översiktsplanen för Värnamo stad.

5.1.4 Lokaliseringsutredning

Ett etableringserbjudande för anstalt 2 (öst) i Värnamo kommun presenterades för Kriminalvården innan ett samverkansavtal skrevs. I etableringserbjudandet presenterades fyra lokaliseringalternativ inom Värnamo kommun. Kriminalvården bestämde sig för lokaliseringalternativet söder om Hörle.

5.1.5 Detaljplaner

Området är inte planlagt sedan tidigare.

5.1.6 Övriga planer/program/beslut

Den 31 oktober 2022 skrev Värnamo kommun och Kriminalvården på ett samverkansavtal om etablering av en ny kriminalvårdsanläggning.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 28 juni 2023 att ge Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja detaljplan för del av fastigheten Vällersten 5:10 med flera (Kriminalvårdsanstalt) i Värnamo kommun.

5.1.7 Plan för grönsstruktur

Området omfattas inte av Plan för grönsstruktur i Värnamo stad.

5.1.8 Undersökning av betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 6 § Miljöbalken

Enligt miljöbalken (MB 6:5) ska kommunen undersöka om planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. I undersökningen ska omständigheter identifieras som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, vilka är beskrivna i Miljöbedömningsförordningen (2017:966). Om planen medger en användning som anges i 4 kap 34 § PBL ska en utökad undersökning genomföras enligt 10-13 § MBF. 5 §. Om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen genomföra en strategisk miljöbedömning för planen (MB 6:1).

Länsstyrelsen ges under plansamrådet tillfälle att yttra sig om undersökning av betydande miljöpåverkan. Kommunen tar efter samrådet beslut om planen förväntas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte.

Sammanfattningsvis från undersökningen av betydande miljöpåverkan så påverkas miljömålen; God bebyggd miljö, Begränsad klimatpåverkan, Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar. Utifrån undersökningen ska följande frågor utredas i planen: geoteknik, radon, dagvatten och grundvatten, påverkan vid skyfall, trafik, natur samt arkeologi. Trafikutredning har tagits fram inför samrådskedet.

Tänkbara effekter av planens genomförande är att mer trafik tillkommer till området. Kommunen bedömer att en detaljplaneanläggning av området kommer att bli ett värdefullt tillskott till utvecklingen av Värnamo kommun. Bland annat genom att flertalet arbetsplatser skapas inom området och att behovet av service och fler bostäder ökar.

Tänkbara konsekvenser av planen är också att planens genomförande förhoppningsvis medför förbättrad turtäthet för kollektivtrafiken till och från området samt att gång- och cykelnätet kompletteras med en ny sträckning till Hörle.

Ingen av de ovannämnda effekterna förväntas var för sig eller sammantaget ge en betydande miljöpåverkan. Miljökonsekvenserna är av sådan karaktär att de redovisas löpande i planbeskrivningen. Kommunens bedömning är därmed att det inte krävs någon separat miljöbedömning i samband med planläggningen av området.

5.1.8.1 Beslut om betydande miljöpåverkan

Kommunen har inför första granskningen genomfört en utökad undersökning av betydande miljöpåverkan enligt 10-13 § MBF. Kommunens bedömning är fortsatt att det inte krävs en

separat miljöbedömning i samband med detaljplaneläggning av området. Länsstyrelsen har fått tillfälle att lämna yttrande på den uppdaterade undersökningen. I yttrandet framgår att Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Dock behöver handlingarna kompletteras med vilka grunder bedömningen har gjorts utifrån den geotekniska undersökningen samt resonemang kring möjligheten att omhänderta kontaminerat släckvatten inom planområdet.

5.2 Utredningar

Här beskrivs vilka utredningar som har tagits fram i samband med detaljplanen och en sammanfattning om vad de kommit fram till.

5.2.1 Geoteknisk utredning

En geoteknisk utredning har tagits fram. Utredningen syftar till fastställa jord-, berg- och grundvattenförhållanden samt att bedöma markens bärande egenskaper och radonhalt utifrån föreslagen markanvändning. Utredningen anger att risk för bergras eller blocknedfall bedöms ej föreligga. Befintliga slänter bedöms vara stabila med hänsyn till marklutningar och jordlagerföljd. Stabilitetsproblem bedöms inte föreligga inom området förutsatt att grundläggning och markarbeten utförs enligt angivna rekommendationer och AMA Anläggning 23. För val grundläggningsmetod rekommenderas kompletterande undersökningar när uppgifter om laster, markarbeten och byggnaders läge är fastställt.

5.2.2 Dagvattenutredning

En dagvattenutredning har tagits fram i syfte att utreda behovet och möjligheten att ta hand om dagvatten inom planområdet utifrån framtida förutsättningar samt att ge förslag på dagvattenhantering. Utredningen ska också säkerställa att förändringen i och med exploateringen inte medför försämrade förutsättningar för planområdets recipienter att uppnå sina miljökvalitetsnormer. Utredningen omfattar också skyfalls- och översvämningshantering. Utredningen föreslår att renings- och fördröjningsbehov uppnås genom oljeavskiljare vid större parkeringsplatser samt fördröjning i torr damm vid områdets östra del. Utredningen kan ses som vägledande inför projektering av dagvattenhantering.

5.2.3 Naturinventering (natur- och kulturinventering)

Detaljplaneområdet utgörs till största delen av produktionsskog av gran och tall. Området sluttar tydligt åt öster, och genom området går en tydlig morän- och bergsrygg i nord-sydlig riktning. Moränryggen står för den stora höjdskillnaden och är en tydlig avdelare mellan fuktmarksområden både ovanför och nedanför moränryggen. Tvärs genom höjdryggen rinner ett antal mindre diken som förbinder det västra mer höglänta området med det lägre liggande västra området. Då diket faller ett par meter ger porlandet ett välkommet inslag i ett annars relativt monotont produktionsskogsområde.

Moränryggen domineras av granbestånd i olika åldrar där merparten är relativt ung. På enstaka svårbrukade och branta delar finns äldre urskogslika områden men dessa bestånd är mycket små och omfattas oftast endast av ett fåtal träd. Fältskiktet är i unga bestånd gräsdominerat för att under en tid saknas nästan helt i gallringsskog och därefter bli mossdominerat i äldre bestånd.

Områdena väster och öster om moränryggen är talldominerade och relativt fuktiga trots att marken till stora delar består av isälvsedimentet med merparten sand. Merparten av

tallbestånden är relativt unga och på vissa platser står finns sparade fröställningar av äldre tall. Fältskiktet är i dessa områden gräs och bärrisdominerade.

Torvbildning finns på vissa platser men bedöms inte särskilt mastiga. I de allra blötaste stråken förekommer enstaka unga klibbalar tillsammans med glasbjörk och gran.

Kommunen bedömer att det saknas behov av ytterligare utredning av naturvärden.

5.2.4 Bullerutredning

Bedömning att avståndet till järnväg och väg är så pass stort att utredning för buller inte behöver tas fram.

5.2.5 Riskutredning

Placering av kriminalvårdsanstalt är på sådant avstånd från järnvägen att det saknas behov av riskutredning.

5.2.6 Trafikutredning

En trafikutredning har tagits fram för området. Utredningen syftar till att studera vilka konsekvenser för trafiken som kan förväntas med anledning av etablering av en ny kriminalvårdsanstalt samt undersöka om det finns risk för köbildning på väg 846 vid bomfällning. Utredningen visade att det med nuvarande tågtidtabell inte finns någon sådan risk och att befintlig korsning kan nyttjas. Ökade trafikflöden vid en eventuell framtida utbyggnad av kriminalvårdsanstalten, bedöms teoretiskt inrymmas i befintlig korsning.

Efter samrådet har utredningen kompletterats. Inom uppdraget för utredningen har framtagande av trafiklösning för korsningen mot väg 846 också ingått.

5.2.7 Kulturmiljöutredning

Kulturlämningar inom området är mer ett modernt aktivt skogsbruk och diken av olika åldrar är svårt att finna. Någon enstaka taggtråd i ytterkanten av områdets norra del tyder på att här förekommit visst skogsbete under tidigt 1900-tal. Genom kartstudier kan man även identifiera en handfull mindre ringformiga formationer som tyder på att här framställts kol och tjära. Områden både norr och söder om planområdet har varit bebodda under lång tid med lämningar från förhistorisk tid som finns registrerade i Fornsök.

En arkeologisk utredning har genomförts inför den första granskning. Under utredningen har ett antal nya fornlämningar inom planområdet påträffats. Inför den andra granskningen har en arkeologisk förundersökning genomförts. Syftet har varit att dokumentera lämningar inför borttagande.

5.2.8 VA-utredning

Parallellt med planarbetet tas en VA-utredning fram. Syftet med utredningen är att utreda kriminalvårdsanstaltens kapacitetsbehov, beskriva påverkan på befintligt VA-system och ge förslag på ledningsdimensioner och anslutningspunkter.

5.2.9 Flyghinderanalys

Inför antagandet har kommunen låtit Luftfartsverket genomföra en flyghinderanalys. Syftet med en flyghinderanalys är att få svar på om ett planerat byggnadsverk eller etablering riskerar att orsaka störningar på flygtrafiken. Det innebär påverkan på flygplatsers flygprocedurer, hinderbegränsande ytor och luftrum. Enligt analysen påverkas inga av de analyserade flygprocedurerna negativt.

5.3 Regionala planer

I den Regionala transportplanen för Jönköpings län 2022–2033 finns Järnvägsinvesteringar för år 2028–2033 med. Elektrifiering och höjd hastighet på sträckan Värnamo -Vaggeryd-Nässjö finns med som beslutad åtgärd. Målet är att, tillsammans med en ny järnvägssträckning mellan Byarum och Tenhult, sänka restiden mellan Jönköping och Värnamo till under 50 minuter.

6. Planeringsförutsättningar och konsekvenser

I denna del av planbeskrivningen beskrivs förutsättningarna för planområdet, de fysiska förutsättningarna vid och inom planområdet, liksom de regler och juridiska förutsättningar som har stor påverkan på detaljplanen. Förändringarna som möjliggörs av planen och anledningarna till förändringarna beskrivs ämnesvis. Även konsekvenserna av ändringarna beskrivs löpande i denna del.

6.1 Mellankommunala intressen

Arbetskraftsförsörjning är en viktig fråga för Värnamo kommun och för Region Jönköpings län. Kriminalvårdsanstaltens placering kommer medföra cirka 250 nya arbetsplatstillfällen och indirekt medför etableringen av en kriminalvårdsanstalt att fler arbetstillfällen kommer tillkomma inom områdets närhet.

För att skapa bättre möjlighet för arbetspendling vore det önskvärt med ett tågstopp i Hörle. Frågan arbetas med parallellt med denna detaljplan.

Det finns ett ställningstagande i den kommunomfattande översiktsplanen att Värnamo kommun ska verka för att den före detta ”Riksettan” (väg 846/606) ska fortsätta att utvecklas som en attraktiv turistväg i kommunen. Bland annat genom att verka för kommunens natur- och kulturlandskap längs vägen och möjliggöra för en utveckling av besöksmål och attraktiva rastmöjligheter. Riksettan är ett mellankommunalt intresse.

6.2 Riksintressen

De riksintressen som berörs av planområdet är naturvård, kommunikationer och totalförsvaret. Konsekvenser för berörda riksintressen beskrivs under följande avsnitt.

6.2.1 Naturvård

6.2.1.1 Nuläge och förutsättningar

Marken närmast väg 846 är inom riksintresse för naturvård, Miljöbalken 3 kap § 6, Lagan nedströms Hörledammen. Marken är öster om planområdet.

För riksintresset ser kommunen ett särskilt framtida behov av att säkra de värden som utgör riksintresse. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder, exploateringar och verksamheter som försämrar områdets naturmiljövärden och allmänhetens tillgång till området. Kommunen ska verka för att skydda känsliga områden med stora natur- och rekreationsvärden mot förändrad mark- och vattenanvändning genom att ta fram ett relevant planeringsunderlag.

6.2.1.2 Förslag och konsekvenser

Inom området planeras en ny gång- och cykelväg. Eftersom en framtida gång- och cykelväg blir placerad i utkanten av riksintresseområdet på andra sidan av befintlig väg och järnväg görs bedömningen att anläggandet av en ny gång- och cykelväg inte bidrar till att skada riksintresset ytterligare. Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset negativt.

6.2.2 Trafikkommunikation

6.2.2.1 Nuläge och förutsättningar

Länsjärnvägen Värnamo-Jönköping (Jönköpingsbanan) utgör riksintresse. Länsvägen är belägen utanför planområdet.

6.2.2.2 Förslag och konsekvenser

Riksintresset bedöms inte påverkas negativt på grund av avstånd till järnväg/väg.

6.2.3 Totalförsvar

6.2.3.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet är inom påverkansområde MSA-område luftrum, 3 kap § 9 Miljöbalken och stoppområde för höga objekt tillhörande Haghults flygbas. Samt inom område som är känsligt för större vindkraftsetablering, enligt den kommunomfattande översiktsplanen.

6.2.3.2 Förslag och konsekvenser

Detaljplanens genomförande bedöms inte medföra skada eller påtaglig skada på riksintresset. Byggnader och anläggningar begränsas till en totalhöjd på 25 meter för att ta hänsyn till området de blir placerade i.

Planförslaget har skickats till Försvarmakten för yttrande under samråd/granskning då det eventuellt kan bli aktuellt med enstaka högre objekt, exempelvis master inom planområdet.

6.3 Miljömålen

Riksdagen har antagit 16 nationella miljö kvalitetsmål som drar upp riktlinjer för dagens och morgondagens miljöarbete i Sverige. Dessa har sedan utvecklats inom varje länsstyrelse, efter regionala förutsättningar. De miljömål som anses beröras av planen är:

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- Ett rikt växt- och djurliv
- Levande skogar
- Miljömålet *god bebyggd miljö* bedöms påverkas på grund av att området kompletteras med en större ny byggnad. Bedömningen görs att byggnaden kommer smälta väl in i området då intentionen är att skogsmarken runt om planområdet även fortsättningsvis kommer att vara kvar. Vilket innebär att byggnaderna blir mindre dominerande i landskapet.
- Planområdet bidrar till en ökad trafik till området, därmed bedöms miljömålet *begränsad klimatpåverkan* påverkas något negativt. Påverkan bedöms dock acceptabel då trafiken till och från området till större del kommer utgöras av personbilstrafik.
- Miljömålet *ett rikt växt- och djurliv* bedöms påverkas något negativt då planområdet innebär att växtlighet kommer tas ner i området och en anstalt kommer att innebära att det blir mer liv och rörelse i området vilket troligtvis kommer att hålla djurlivet på större avstånd. Påverkan bedöms dock marginell då det finns mycket växtlighet i området och stora möjligheter till ett rikt växt- och djurliv.
- Miljömålet *levande skogar* påverkas på grund av att skogsmark kommer att behöva avverkas för att möjliggöra byggnation av kriminalvårdsanstalt med tillhörande

angöring. Påverkan bedöms dock acceptabel då det finns mycket skogsmark i omgivningen.

6.4 Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap miljöbalken

Planförslaget bedöms vara förenligt med Miljöbalkens grundläggande hushållningsbestämmelser för mark och vatten. Den tänkta markanvändningen medför inte heller att miljökvalitetsnormerna enligt 5 kapitlet MB överträds eller att människor utsätts för varaktig störning.

6.4.1 Jordbruksmark

6.4.1.1 Nuläge och förutsättningar

Inom kvartersmarken för kriminalvårdsanstalts norra del har det funnits åkermark, enligt den ekonomiska kartan från år 1955. Åkermark som var i bruk på de ekonomiska kartorna från 1950-talet registreras i princip alltid som kulturhistoriska lämningar, inte som fornlämningar. Det tidigare åkermarken är idag planterad med skog.

6.4.1.2 Förslag och konsekvenser

Idag är marken inte utpekad som åkermark, därmed görs bedömningen att planläggningen av en kriminalvårdsanstalt inte påverkar marken negativt.

6.4.2 Skogsmark

6.4.2.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet omfattas av skogsmark. Området är delvis avverkat och återplanterat. Inom planområdet finns även delvis ett sumpskogsområde.

6.4.2.2 Förslag och konsekvenser

Det är önskvärt att naturen inom sumpskogsområdet bibehålls så mycket det går. För att säkerställa sumpskogen placeras kvartersmarken så långt västerut som möjligt. Endast en mindre del av kvartersmarken för kriminalvårdsanstalt omfattas av sumpskogsmarken. En ny gata behöver dras genom sumpskogsområdet för att möjliggöra angöring till kriminalvårdsområdet. Påverkan bedöms vara acceptabel då området sedan tidigare bland annat har dikats ut, så att värden har förlorats.

6.4.3 Oexploaterade områden

6.4.3.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet är sedan tidigare oexploaterat.

6.4.3.2 Förslag och konsekvenser

Placering av en kriminalvårdsanstalt inom planområdet innebär att större byggnader tillkommer till området. Byggnaderna blir placerade på mark som tidigare inte har varit bebyggda. Kriminalvårdsområdet blir beläget i ett något undanskymt läge och bedöms inte påverka området negativt.

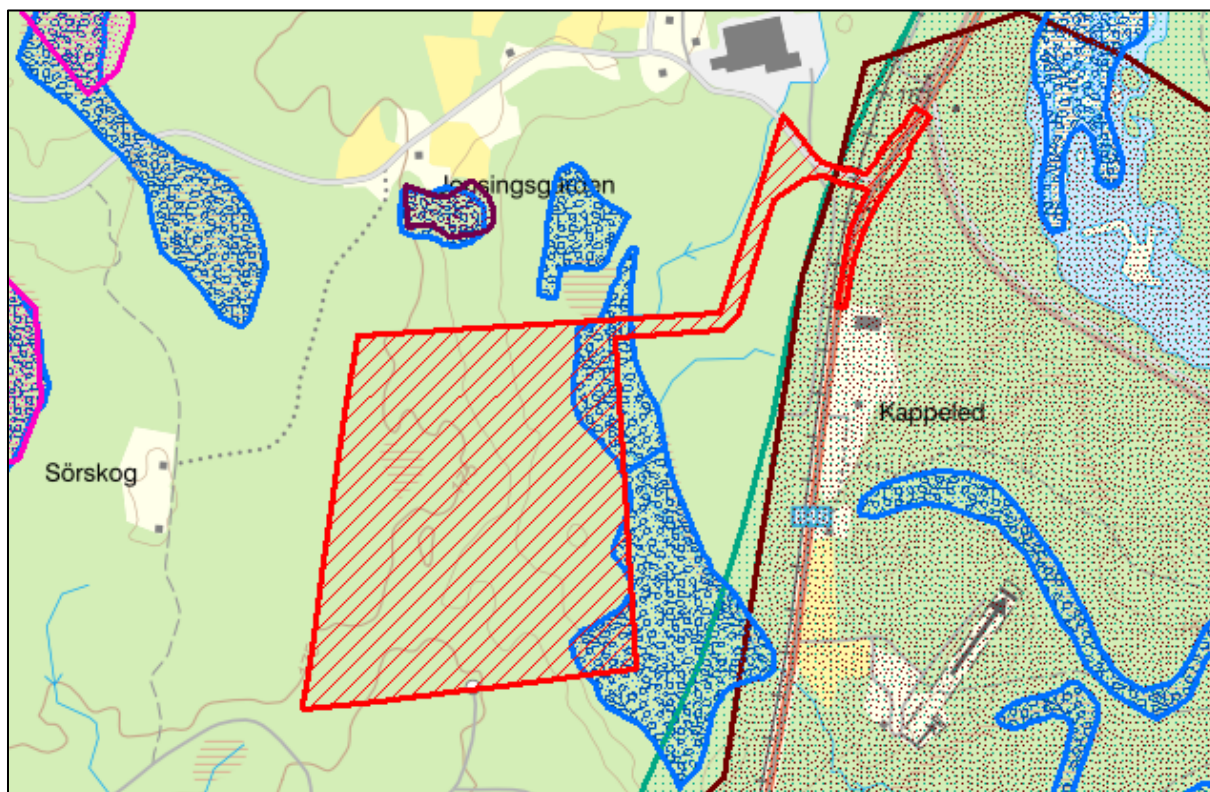
6.5 Natur

6.5.1 Grönområde

6.5.1.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet utgörs till större del av skogsmark. Den östra delen har en relativt flack terräng. Det finns ytor av sumpskog och sankmark. Genom området finns ett vattendrag. I området dominerar barrskog med inslag av lövträd främst björk.

Den västra delen har en mer kuperad terräng med sten, block och berg i dagen. I området dominerar barrskog med inslag av lövträd främst björk.

Planområdet är delvis inom sumpskog, Skogsstyrelsen (blå markerat), marken närmast Hörlevägen är inom riksintresse för naturvård samt delvis inom område för naturvårdsprogrammet 1995. Ungefärligt planområde – röd skraffering.

Den östra delen av kvartersmark för kriminalvård består av sumpskog, en sumpskog är en produktiv skog på fuktig eller blöt mark. Hög luftfuktighet i kombination med död ved skapar goda förutsättningar för rik flora och fauna av dödvädsarter. Miljön gynnar en mångfald av kryptogamer och insekter. Sumpskogen är cirka 12,5 ha, varav cirka 2 hektar är inom planområdet. Sumpskogsområdet som berörs av detaljplanen är delvis inom kvartersmarken för kriminalvårds östra del, samt inom område där väg planeras. Området är sedan tidigare dikat. Graden på påverkan är: stark generell påverkan/störning¹.

Dikena inom planområdet bedöms inte vara biotopskyddade eftersom planområdet inte omfattas av jordbruksmark. Befintliga diken är utgrävda, troligtvis vid flera tillfällen. Sannolikt har schaktning skett för att gynna skogsproduktionen. Avsikten har varit att leda bort vatten från skogsmarken för att gynna plantering och produktion av skog. Utdikning av

¹ Skogsstyrelsen, Skogens pärlor: www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Sumpskog/?objektid=050398041

skogsmark startade generellt i slutet av 1800-talet men blev mer vanligt och omfattande under 1900-talet när man började att markbereda skogsbruket med större maskiner.

Marken inom planområdet är delvis kuperad. Marknivåerna inom kvartersmarken för kriminalvård varierar mellan cirka +162 vid de lägre delarna österut till cirka +176 i de högre delarna (västra delen av planområdet).

Bilderna är tagna inom kvartersmarken för kriminalvårdsanläggning.

Nationalparken Store Mosse ligger cirka 2.5 km nordväst från planområdet. Området är också skyddat enligt RAMSAR-konventionen, ett globalt avtal för att bevara och hållbart nyttja viktiga våtmarker.

6.5.1.2 Förslag och konsekvenser

Detaljplanens genomförande kommer medföra att träd inom området behöver avverkas för att möjliggöra för byggnation. Det rekommenderas att så många av träden som möjligt finns kvar inom sumpskogen för att säkerställa biologisk mångfald och skapa en god bebyggd miljö.

Planens genomförande kommer att innebära att skog avverkas och att en ny anslutning anläggs till området för kriminalvårdsanstalt över delar av sumpskogsområdet. Endast en liten del av området påverkas och bedömning görs att varken allmänna eller enskilda intressen påverkas negativt av ingreppet. Större delen av sumpskogen blir belägen utanför planområdet.

Planläggningen bedöms inte ha någon negativ påverkan på Store Mosse eller inskränka på gällande områdesskydd.

6.5.2 Landskapsbild

Landskapsbilden inom planområdet kommer att påverkas, då nya byggnader placeras inom område som sedan tidigare är obebyggt. Det finns mycket växtlighet runt om planområdet vilket kommer att medföra att kriminalvårdsområdets byggnader kommer att smälta in i landskapsbilden på ett acceptabelt sätt.

6.6 Miljö

6.6.1 Strandskydd

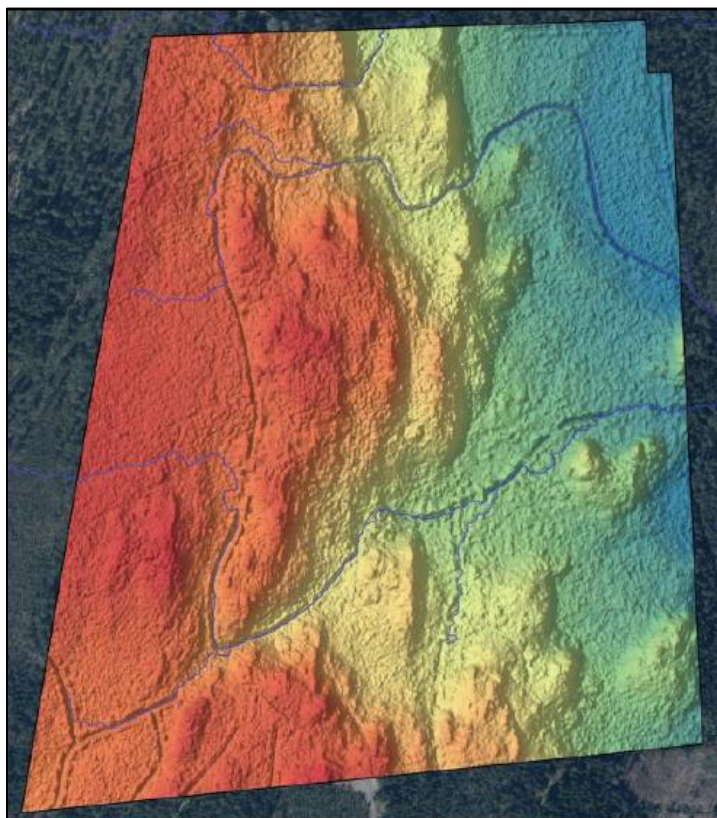
Det är cirka 400 meter mellan planområdet och närmaste strandlinje för Lagan. För vattenförekomsten gäller strandskydd 100 meter från strandlinjen, både utöver vattnet och in över land. Planområdet omfattas därmed inte av strandskydd.

6.6.2 Dagvatten

6.6.2.1 Nuläge och förutsättningar

Området består idag av skogsmark som är genomsläpplig och det saknas dagvattenhantering. Ett antal skogsdiken går genom planområdet. Nedströms leds dagvattnet genom trummor under järnväg och väg innan det slutligen mynnar i Lagan.

Planområdet har en relativt brant lutning österut. Höjdskillnaden mellan planområdets västra och östra del är cirka 14 m, vilket ger en lutning på cirka 28 %.

Figur från dagvattenutredning som visar ungefärligt markområdet som planläggs som kvartersmark för kriminalvård. Färgerna indikerar befintlig riktning av yttligt dagvattenflöde. Rött innebär höjdpunkt och blått innebär lågpunkt.

Planområdet har två mindre tillrinningsområden bestående av skogsmark som belastar området via dess västra gräns. För resterande del av planområdet belastas det i huvudsak av det regnvatten som faller på det. Planområdets södra och norra gräns agerar som vattendelare och begränsat med dagvatten rinner in i planområdet därifrån.

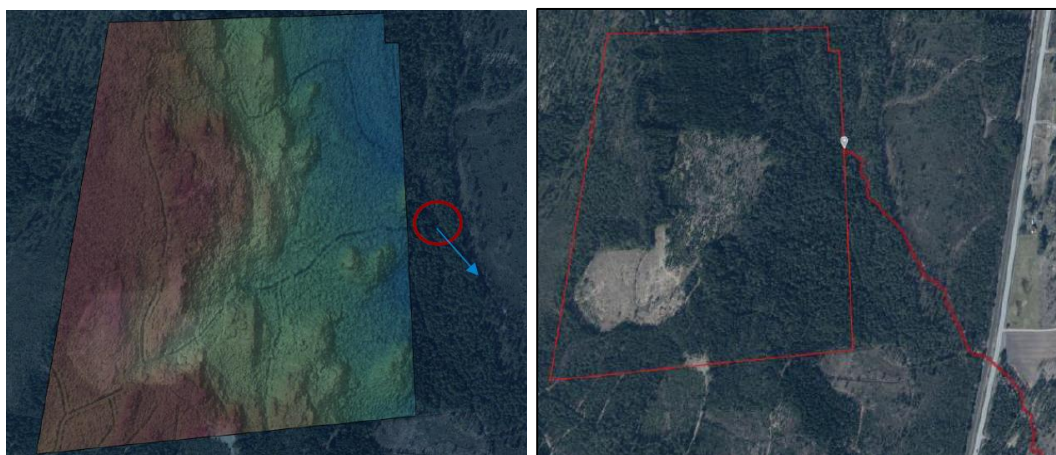
6.6.2.2 Förslag och konsekvenser

Detaljplanen innebär bebyggelse och tillkommande hårdgjorda ytor, vilket bedöms påverka dagvattensituationen med avseende på kvantitet/avledning. Dagvattenkvaliteten bedöms påverkas milt.

Dagvattenutredningen anger att ett fördröjningsbehov och reningsbehov uppstår av föreslagen ändrad markanvändning. För att inte riskera skada nedströms behöver tillkommande dagvattenflöde fördröjas. Utifrån ett 10-årsregn har framtida dagvattenflöde beräknats och för att sänka framtida flöden till dagens flöde är magasineringsbehovet 1600 m³. Reningsbehovet

grundar sig på Värnamo kommuns dagvattenstrategi. Den valda områdestypen, som ger upphov till måttliga föroreningshalter i kombination med låg känslighet hos recipient innebär reningskravet att dagvattensystem med låg reningsgrad ska upprättas.

Dagvattenutredningen föreslår att fördröjning ska ske i områdets östra del genom en torr damm med en area på 4800 m² och ett djup på 0,3 m. Anslutning till den torra dammen kan ske ytligt eller via ledning. Vidare föreslås att dagvattenavledning ska ske österut mot Lagan och följa befintligt avvattningsstråk. Det går ett befintligt skogsdike genom planområdet i dagsläget och det föreslås att framtida dagvatten leds dit efter behandling. Från planområdet är det cirka 450 m till järnvägen. Under järnvägen avleds dagvatten genom befintlig betongtrumma vars flödeskapacitet bedöms som god.

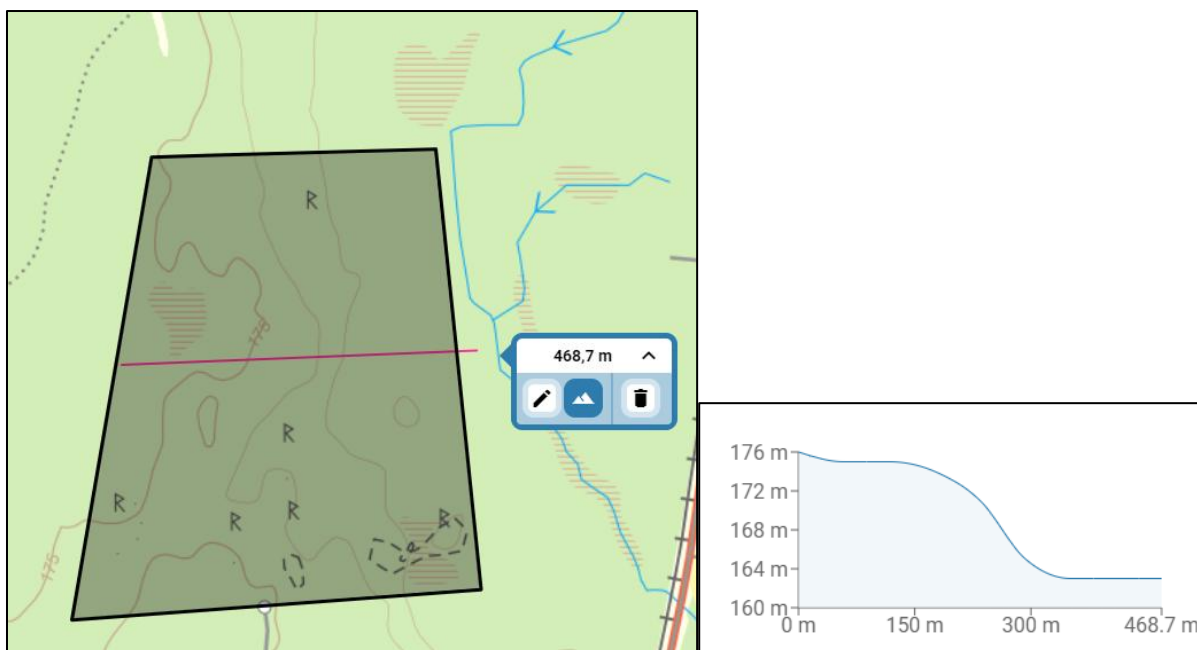
Röd ring visar vart befintliga diken möts och pilen visar på efterföljande flödesriktning. Till höger redovisas flödesväg nedströms förbi järnväg och väg.

I och med reningsbehovet kan oljeavskiljare sättas in vid planområdets parkeringar. Oljeavskiljare rekommenderas vid parkeringsplatser med mer än 50 platser. En torr damm bidrar med viss rening och bedöms räcka för rening av dagvatten från mindre parkeringsplatser och övrig byggnation.

Användningsområdet för kriminalvårdsanstalt regleras med bestämmelser om genomsläpplighet vilket innebär att det kommer att finnas ytor som inte får bebyggas eller hårdgöras. För erforderlig rening av dagvatten i området rekommenderas att oljeavskiljare installeras vid parkeringsytor.

Slutgiltig placering och utformning av dagvattenanläggning behöver vid projekteringsskedet ta hänsyn till hög grundvattennivå. Det bedöms dock finnas tillräckligt utrymme inom kvartersmarken att säkerställa fördröjning av framtida dagvattenflöde samt förbiledning av de flöden som belastar området. Bestämmelse om lägsta marknivå inom kvartersmark för kriminalvårdsanstalt införs för att säkerställa lägsta marknivå i förhållande till sumpskogsområdet öster om kvartersmarken.

Sammantaget görs bedömningen att tillräckliga ytor finns inom kvartersmarken och i dess närhet för att skyfall och dagvatten ska kunna hanteras.

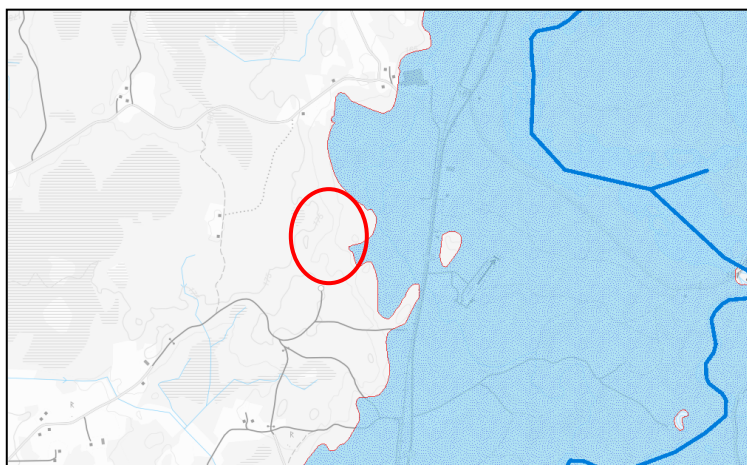

Utdrag från Lantmäteriets fastighetskarta med en sektion genom området som visar befintlig marknivå.

6.6.3 Vattenskyddsområde

6.6.3.1 Nuläge och förutsättningar

Tillgången till friskt dricksvatten behöver värnas. Alla kommunala vattentäkter i Värnamo kommun omges av ett skyddsområde som länsstyrelsen har fastställt. Det aktuella planområdet ligger inte inom skyddsområde för grundvattentäkt men i ÖP:underlaget finns planområdet delvis inom område för prioriterade grundvatten (Värnamo – Ekeryd). Närmsta skyddsområde för vattentäkt är beläget cirka tre kilometer söder om planområdet.

I Öp:underlaget är planområdet inom prioriterade grundvatten (Värnamo-Ekeryd). Kriminalvårdsanstaltens ungefärliga placering markerad med rött.

6.6.3.2 Förslag och konsekvenser

Detaljplanen medför inga förändringar avseende skyddsområde för vattentäkt.

6.7 Hälsa och säkerhet

I detaljplanen är det viktigt att tydliggöra det allmänna intresset hälsa och säkerhet och att utforma planen så att planområdet blir lämpligt att använda för sitt ändamål.

En kriminalvårdsanläggning varken bullrar, luktar eller ryker. Belysningen är riktad inåt, nedåt marken inne på området. Belysningen utanför är vanlig gatubelysning. Det förekommer ingen tung trafik till och från en kriminalvårdsanstalt. De flesta som bor nära en kriminalvårdsanstalt märker inte av anstalten enligt Kriminalvården.

6.7.1 Buller

6.7.1.1 Nuläge och förutsättningar

Buller är oönskat ljud som mäts i decibel. Det ljud som uppfattas av människan mäts normalt i så kallad decibel A, skrivet som "dB(A)". Buller beräknat i ett genomsnitt per dygn kallas ekvivalent bullernivå. Decibelskalan är logaritmisk. Vid nybyggnation av bostadsbebyggelse bör inte buller från spårtrafik och vägar överskrida 60 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad och 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå samt 70 dB(A) maximal ljudnivå vid en uteplats. (SFS 2015:216, Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader).

Enligt Trafikverket har väg 846, i genomsnitt 1400 fordon/dygn (mätår 2018). Högsta tillåtna hastighet på väg 846 är 80 km/h. Väg 846 är en omledningsväg för E4:an.

Järnvägen mellan Vaggeryd-Värnamo trafikeras av 28 tåg/vmd (vardagsmedeldygn) varav 3 av dem är godståg. Prognosen för 2040 för samma sträcka är 52 tåg/vmd varav 1 godståg.

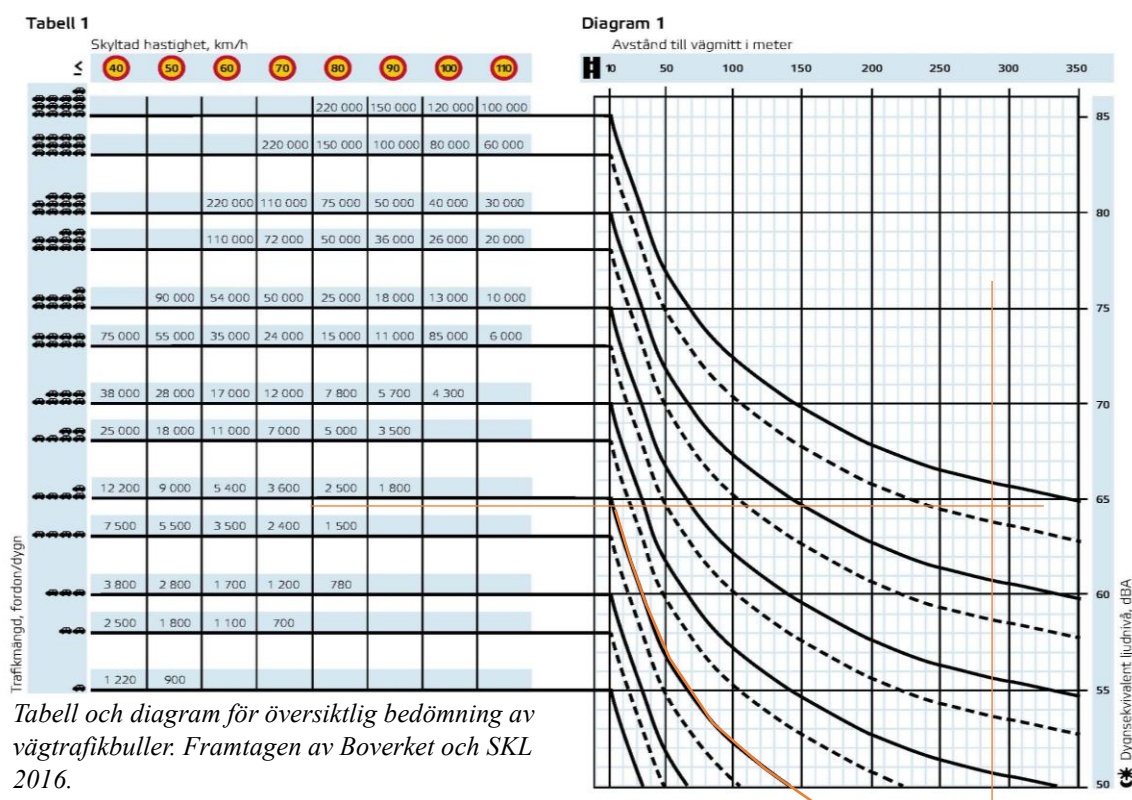
För användningen vård finns inga riktlinjer för buller. Som referens bedöms förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader (SFS 2015:216) vara tillämplig.

6.7.1.2 Förslag och konsekvenser

Avståndet från järnvägen till planerad byggrätt för kriminalvårdsanstalt är cirka 280 meter. Väg 846 är som närmst belägen cirka 290 meter från kvartersmark för kriminalvårdsanstalt.

Europaväg 4 är belägen längre än 2 kilometer från kvartersmark för kriminalvård och bedöms därmed inte påverka planområdet ur bullersynpunkt.

1400 fordon/dygn år 2018, ger cirka 2100 fordon/dygn år 2043. Uppräknat 25 år från år 2018.

Avståndet till närmaste byggrätt för kriminalvårdsanstalt, samt att det till större del är mjukt underlag mellan järnväg, väg och planerad byggnation gör att bullervärdena bedöms klaras. Mjukt underlag är dämpande jämfört med hårt underlag som reflekterar ljudet. Enligt tabellen från Boverket och SKL från år 2016 hamnar bullervärdet för vägtrafikbuller under 50 dBA.

Bedömningen görs att det finns goda förutsättningar att skapa uteplatser/rastgårdar inom den västra delen av planområdet. Samt att uteplatser/rastgårdar med fördel kan vändas bort från bullerkällorna.

6.7.2 Vibrationer från spårtrafik

6.7.2.1 Nuläge och förutsättningar

Det finns inte någon nationellt satt riktvärde för vibrationer från spårtrafik. Trafikverket och Naturvårdsverket tillämpar ett eget formulerat riktvärde för miljö kvalitet för vibrationer vid spårburen trafik. Nivån 0,4 mm/s vägd RMS ska eftersträvas i permanentbostäder, fritidsbostäder och vårdlokaler. Det gäller i utrymmen där människor vistas stadigvarande. Intill planområdet finns järnväg.

6.7.2.2 Förslag och konsekvenser

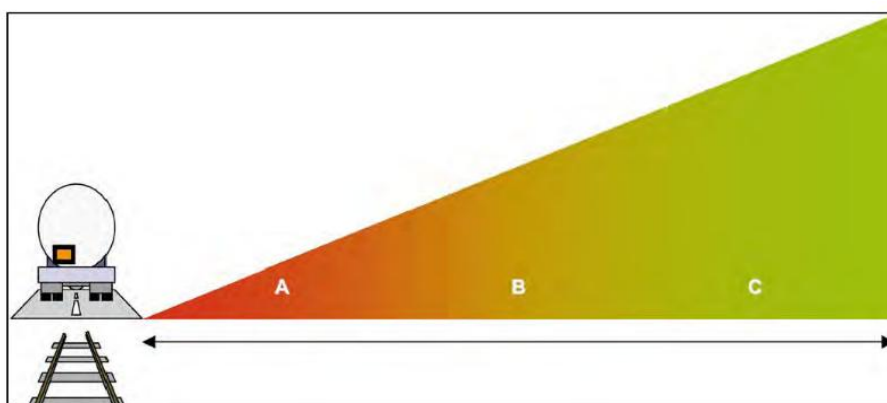
De mest känsliga markförhållandena för vibrationer är där det förekommer finkorniga jordarter med hög vattenkvot, exempelvis lera eller silt. Enligt planförslaget blir kriminalvårdsanstalten belägen cirka 280 meter från järnvägen. På grund av avståndet från järnvägen samt att markförhållandena (till större del morän och berg) inom området där föreslagna byggrätt för kriminalvårdsanstalt är, görs bedömningen att frågan inte behöver utredas vidare. Bedömningen är att föreslagna byggnation inte utsätts för vibrationer som överstiger rekommenderade riktvärden. Eftersom inga mätningar har gjorts bör mätning dock

utföras innan byggnaderna projekteras så att grundläggningsmetod och stomme klarar rekommenderade riktvärden om 0,4 mm/s vägd RMS.

6.7.3 Risk för olyckor

6.7.3.1 Nuläge och konsekvenser

Järnvägen är belägen öster om planområdet. Enligt Hallandsmodellen² rekommenderas att användningsområden med hög personaltäthet, där personer övernattar och områden som kan vara svårutrymda placeras i zon C.

Figur 5. Zonindelning där zonerna (A-C) representerar olika tillåten markutnyttjande utmed transportled för farligt gods. Zoner för markanvändning är glidande och riskhanteringsprocessen skall beaktas upp inom 150 meter ifrån en led med farligt gods. Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götalands län. Förklaring för tillåten markutnyttjande i de olika zonerna återfinns i text nedan.

Användningsområden med hög personaltäthet, där personer övernattar och områden som kan vara svårutrymda rekommenderas i zonen längst ut (zon C). Exempel på användningsområden är:

- B- bostäder
- C- centrum
- D- vård
- H- övrig handel
- R- kultur
- S- skola
- K- hotell och konferens
- Y- idrotts- och sportanläggningar (arena eller motsvarande)

6.7.3.2 Förslag och konsekvenser

Enligt Riskpolicy för markanvändning intill transportled för farligt gods ska riskhanteringsprocessen beaktas i framtagande av detaljplaner inom 150 meters avstånd från en farligt godsled³. Kvartersmarken tillhörande kriminalvårdsanstalten blir enligt planförslaget belägen cirka 280 meter från järnvägen som närmst. Därmed görs bedömningen att risken med farligt gods inte behöver utredas ytterligare.

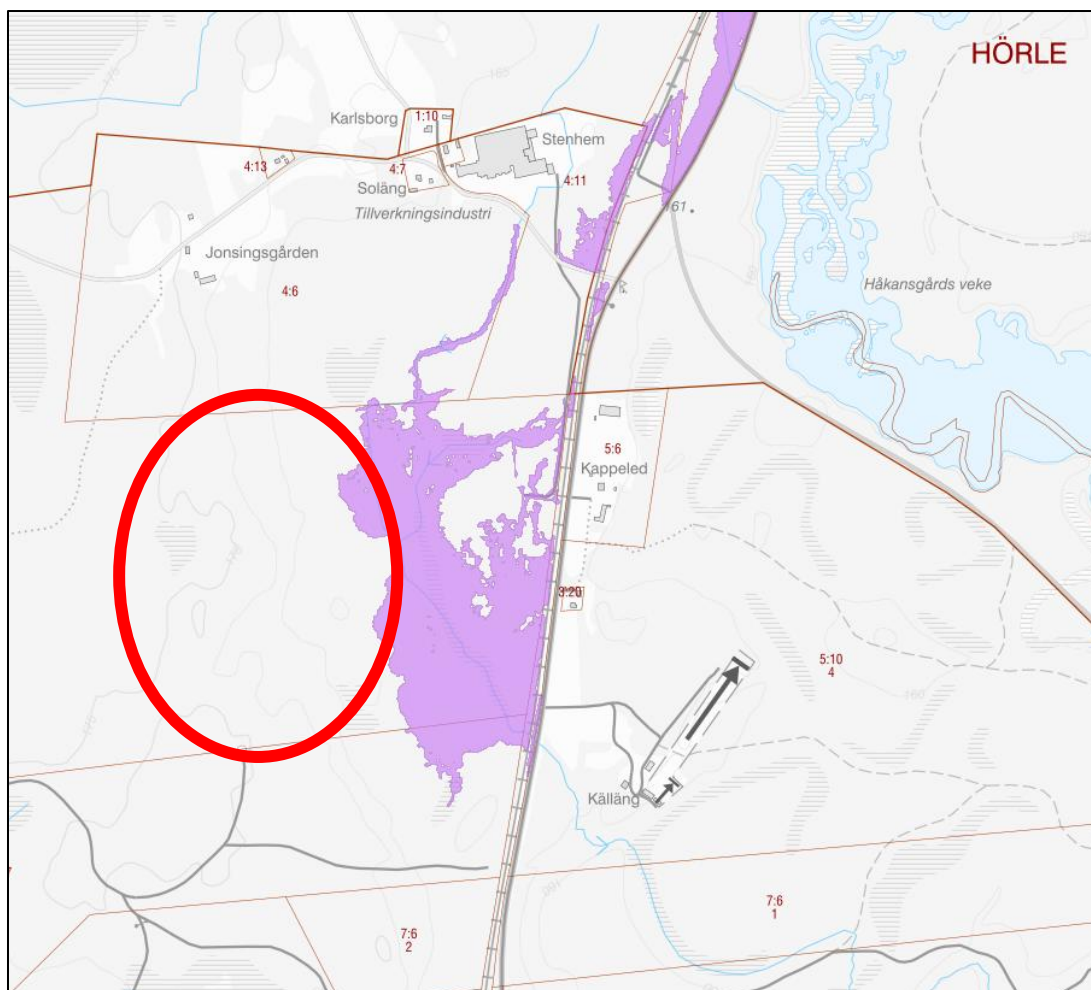
6.7.4 Risk för översvämning

6.7.4.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet belastas av två mindre skyfallsstråk som ansluter vid planområdets västra gräns. Området uppströms består av skogsmark. Övriga delar av planområdet påverkas i princip enbart av det skyfallsregn som faller på det. Området tangerar i öster ett sumpskogsområde. En sumpskog är bra på att hantera vatten i form av regnvatten och smältvatten.

² Hallandsmodellen, Riskanalys av farligt gods i Hallands län, Meddelande 2011:19, Länsstyrelsen Hallands län

³ Hallandsmodellen, Riskanalys av farligt gods i Hallands län, Meddelande 2011:19, Länsstyrelsen Hallands län

Enligt ÖP:underlaget är planområdet inom hänsynsområde, översvämningsrisk vid skyfall.

6.7.4.2 Förslag och konsekvenser

Föreslagen detaljplan bedöms inte negativt påverka skyfallssituationen inom och i anslutning till planområdet. Vid framtida byggnation är det viktigt att flödesriktningar beaktas så inga instängda punkter skapas eller ingång till källare placeras i flödesriktning.

Större delen av sumpskogen blir belägen utanför planområdet. Endast en mindre del hamnar inom planområdet. Det är viktigt att bevara så mycket av sumpskogen som möjligt eftersom marken kan hantera vatten i form av regnvatten och smältvatten. Kvartersmarken för kriminalvård lutar österut och är belägen högre än sumpskogsområdet. Bestämmelse om quartersmarkens lägsta höjd i förhållande till sumpskogsområdet regleras i plankartan. Syftet med regleringen är att säkerställa att quartersmarken förblir högre än sumpskogsområdet. Därmed görs bedömningen att quartersmarken inte är känslig för översvämning.

6.7.5 Risk för erosion

6.7.5.1 Nuläge och förutsättningar

Större delen av marken inom planområdet består enligt jordartskartan från SGU, Sveriges geologiska undersökning, av morän, berg och isälvsediment, sand.

6.7.5.2 Förslag och konsekvenser

Marken inom kvartersmarken består till större del av morän och berg. Generellt är jordarter som byggs upp av stora partiklar, till exempel grus och sten, svåreroderade. Inom området förekommer dock finsand som har inslag av lera och silt som är flytbenägna, erosionskänsliga och förlorar hållfasthet vid vattenmättat tillstånd, vilket måste beaktas vid schaktarbeten under genomförandet av planen.

6.7.6 Risk för skred och ras

6.7.6.1 Nuläge och förutsättningar

Skred och ras är en följd av erosion. Risken för ras och skred förekommer huvudsakligen inom område med finsediment (i silt- och framförallt lerjordar) och i anslutning till sjöar och vattendrag. Även andra faktorer som lutning och växttäckning spelar in. Större delen av marken inom planområdet består enligt jordartskartan från SGU av morän, berg och isälvssediment, sand.

6.7.6.2 Förslag och konsekvenser

Inom planområdet finns ett sumpskogsområde, det är viktigt att så mycket som möjligt av sumpskogsområdet bevaras för att ta hand om tillkommande och befintligt vatten i området. Enligt den geotekniska utredningen som genomförts anges att risk för bergras och blocknedfall ej föreligger samt att befintliga slänter bedöms stabila med hänsyn till marklutning och jordlagerföljd.

6.7.7 Markföroreningar

6.7.7.1 Nuläge och förutsättningar

Det finns inga registrerade föroreningar inom planområdet i kommunens kartmaterial.

Det finns inga uppgifter om att klorerade lösningsmedel använts på intilliggande verksamhet Ages (tidigare Hörle Automatic). Ages bedriver metallbearbetning i form av svarvning, fräsning och svetsning. De har anläggningar för våttrumling och alkalisk tvätt, båda är slutna system, utan utsläpp till mark eller vatten. Förväntade föroreningar från denna typ av verksamhet är alifatiska kolväten och PAH. Verksamheten, inklusive kemikalie- och avfallsförvaring på fastigheten, har inte vad kommunen känner till orsakat några utsläpp som kunnat påverka omgivningen. Objektet har inte genomgått någon MIFO-inventering men har fått branschklass 3 enligt länsstyrelsen, det innebär måttlig risk.

På skjutbanan öster om planområdet kan man förvänta sig förorening av framför allt bly i marken. Med tanke på avståndet och att spridningsrisken kan antas vara ganska liten, merparten metaller fastläggs i marken på plats, så är inte heller skjutbanan något som har inverkan på planområdet.

6.7.7.2 Förslag och konsekvenser

Kommunens bedömning är att marken inom planområdet inte har förorenats av varken Ages verksamhet eller av skjutbanan och att marken därför inte behöver utredas ur miljösynpunkt på grund av dessa objekt.

6.7.8 Radon

6.7.8.1 Nuläge och förutsättningar

Gränsvärde för radonhalt i nya byggnader och riktvärde för radonhalt i befintliga bostäder och lokaler som används för allmänna ändamål är 200 Bq/m³. För arbetsplatser är gränsvärdet för

radonhalt $0,36 \cdot 10^6$ Bq/m³ och år, vilket motsvarar ungefär 200 Bq/m³ vid en årsarbetstid på 1800 timmar.

Planområdet är inom normalriskområde för markradon enligt SGU:s markradonskarta samt mindre delar inom inte bedömt område.

6.7.8.2 Förslag och konsekvenser

I samband med den geotekniska utredningen har även radonmätningar utförts. Resultatet från samtliga radonmätningarna i området gav halter mellan ca 0 - 52,2 kBq/m³. Detta innebär att undersökningsområdet klassas som lågradonmark, med undantag för undersökningspunkt RN18 där marken klassas som högradonmark. Enligt Boverket ska byggnader inom lågradonmark uppföras som radonskyddat utförande och byggnader inom högradonmark som radonsäkrat utförande. Byggnader föreslås uppföras som radonsäkrat utförande.

6.7.9 Tillgänglighet för räddningstjänsten

6.7.9.1 Nuläge och förutsättningar

Närmsta vattenbrandpost, VBP B225 är belägen öster om väg 846. Cirka 30 meter söder om infartsvägen till planområdet. Brandposten är B-klassad, vilket innebär att den inte ger det flöde som erfordras. Anläggandet av en kriminalvårdsanstalt bedöms medföra att en utökning av kapaciteten blir aktuell.

Det finns även en vattenbrandpost, VBP B223, även den på den östra sidan av väg 846, cirka 40 meter söder om planområdet. Brandposten är också B-klassad.

Beräknad inställelsetid för räddningstjänsten till platsen är drygt 10 minuter.

6.7.9.2 Förslag och konsekvenser

En ny gata som angör kriminalvårdsanläggningen ska byggas. Enligt uppgift från Kriminalvården och räddningstjänstavdelningen behövs bara en tillgångsväg.

Det finns goda förutsättningar inom användningsområdet för att säkerställa tillgängligheten till kriminalvårdsanstalten för räddningsfordon. Tillgångsväg och möjligheter för uppställning av fordon med mera behöver studeras närmare i projekteringsskedet och i samband med bygglov.

Området bedöms behöva ha tillgång till släckvatten och omfattning i enlighet med P114, svensk vatten-norm samt plan för förebyggande och räddningsinsats 2022–2025. Bedömning görs i nuläget att kriminalvårdsanstalten kommer att utgöra normal brandbelastning 800 MJ/m^2 vilket kräver 20 l/s (1200 l/min).

Enligt uppgift från Räddningstjänstavdelningen kommer vattenbrandposter att krävas. Maximalt ska det vara 150 meter mellan brandposter, vilket ger cirka 75 meter till närmsta vattenbrandpost från fastighet. VA placerar en brandpost i närheten av förbindelsepunkt för vatten. Övriga brandposter som erfordras byggs, ägs och underhålls av fastighetsägaren inom den egna fastigheten.

Troligt flöde i vattenbrandpost är maximalt 20 l/s. Vid händelse av brand som kräver uttag av 20 l/s i brandvattenpost förväntas tryckfall i övriga ledningsnätet vidare till Hörle. Erforderligt flöde för brandvattenförsörjning ska beaktas vid fortsatt dimensionering och projektering av VA-ledningar.

Kriminalvårdsanstalten planeras också att förses med vattensprinkler i slutet system.

6.7.10 Tillgänglighet

6.7.10.1 Nuläge och förutsättningar

I Program för ökad tillgänglighet i Värnamo kommun, antagen av Kommunfullmäktige 2012-11-29, § 222, anges som målsättning:

Värnamo kommun ska så långt det är möjligt göra den fysiska miljön tillgänglig oavsett vilka och hur stora funktionsnedsättningar människor har. Kommunen ska också se till att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga får tillgång till information och möjlighet till kommunikation.

Området samt dess byggnader ska i största möjliga mån anpassas för att underlätta för människor med funktionsnedsättning enligt riktlinjer i gällande lagstiftning samt Boverkets byggregler. Marken inom kvarteretsmark för kriminalvård är delvis kuperad.

Det finns några enstaka traktorvägar inom planområdet, i övrigt är planområdet relativt svårtillgängligt idag.

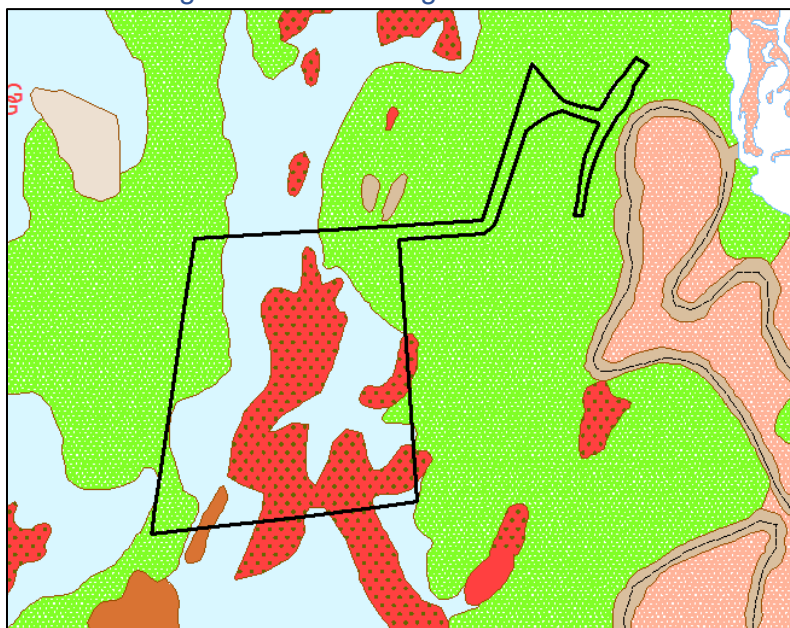
6.7.10.2 Förslag och konsekvenser

Det bedöms finnas möjlighet att klara god tillgänglighet inom området.

Tillgänglighetsfrågorna bevakas i samband med bygglovsprövning.

6.8 Geotekniska förhållanden

6.8.1.1 Nuläge och förutsättningar

Enligt jordartskarta från SGU, skala 1:25 000–1:100 000 omfattas planområdet av Grönt med prickar = isälvssediment, sand, Blått = Morän, Röd =Berg, gröna prickar i den röda färgen=Oklassad jordart

Enligt jordartskartan från SGU omfattas planområdet främst av isälvssediment, sand, morän och berg. Uppskattat jorddjup varierar mellan 0 - > 50 m under markytan inom undersökningsområdet. Det förväntas vara djupare (ca 20 - > 50 m) i den norra delen av området och grundare (ca 0 – 5 m) i mitten och i den södra delen av området. Berggrunden inom undersökningsområdet förväntas bestå av främst granit, och basisk eller mafisk bergart i den sydvästra delen enligt SGU:s berggrundskarta.

En geoteknisk undersökning har tagits fram i samband med planarbetet med syfte att redogöra för geotekniska förutsättningar utifrån planerad markanvändning. Inom ramen för uppdraget har också ingått att undersöka markradon.

Jordartsbenämning har utförts i samband med skruvprovning, som har genomförts ner till 0,4 - 5 m under markytan. Under utförda skruvprovtagningar har jordlagerföljden utvärderats med hjälp av utförda sonderingar. Ytlagren består generellt av organisk jord i form av torv med varierande mäktighet mellan ca 0,1 – 0,3 m. Under ytlagren följer i huvudsak friktionsjord i form av siltig sand med inslag av grus har mycket lös- till fast lagringstäthet till sonderingsstopp. Sten, block och berg förekommer rikligt inom området.

Bergöverytan har bekräftats i samband med inventering av berg i dagen samt med hjälp av utförda jord-bergsonderingar. Konstaterade bergfria djup enligt utförda undersökningar ligger mellan 0 - 15,8 m under markytan. Detta avser sonderingsstopp för utförda undersökningsmetoder som antas vara stopp mot block eller berg. Bergfria djup och nivåer kan variera mellan provtagningspunkter.

6.8.1.2 Förslag och konsekvenser

Vid detaljplanens genomförande kommer området att utsättas för laster. Enligt utredningen bedöms risk för bergras eller blocknedfall ej föreligga. Befintliga slänter bedöms vara stabila med hänsyn till marklutningar och jordlagerföljd. I utredningen anges att detaljplanen bedöms genomförbar med hänsyn till de rådande geotekniska förutsättningarna. Det bedöms inte råda stabilitetsproblem i området. Utifrån den geotekniska utredningen förutsatt att grundläggning och markarbeten utföres enligt angivna rekommendationer och AMA anläggning 23 bedömer kommunen att planen är genomförbar.

Kompletterande undersökningar föreslås vid projekteringsskedet för val av grundläggningsmetod och dimensionering.

6.9 Hydrologiska förhållanden

6.9.1.1 Nuläge och förutsättningar

Inom planområdet finns diken. Dikena ligger i främst inom sumpskogsområdet. Det är cirka 400 meter mellan planområdet och närmaste strandlinje för Lagan. För vattenförekomsten gäller strandskydd 100 meter från strandlinjen, både utöver vattnet och in över land. Planområdet omfattas därmed inte av strandskydd.

Området ligger inom huvudavrinningsområde för Lagan, med ekologisk status bedömd som måttlig.

Planområdets östra gräns tangerar Värnamo – Ekeryd grundvattenmagasin, typ av grundvatten är sand och grusförekomst⁴. Med status god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status. Vid den geotekniska undersökningen har grundvattenmätningar genomförts. Utifrån grundvattenmätningar och observationer bedöms grundvattenytan generellt förekomma i närhet till befintlig markyta.

6.9.1.2 Förslag och konsekvenser

Vid förändrad markanvändning kan föroreningsbelastning till huvudavrinningsområdet öka. Om dagvattensystem utformas i enlighet med förslagen i dagvattenutredningen bedöms

⁴ Viss.se

kvaliteten på dagvattnet vara god och ej äventyra ytvattenrecipientens förmåga att uppnå miljökvalitetsnormen för vatten. För erforderlig rening av dagvatten i området rekommenderas att oljeavskiljare installeras vid parkeringsytor. Viss rening sker också naturligt i diken längre nedströms innan recipienten.

De ytor inom planområdet som ger upphov till hög föroreningsgrad består av hårdgjorda ytor med begränsad infiltrationskapacitet. Infiltration kommer troligt ske nedströms (naturmark), men då har dagvattnet genomgått rening och riskerar därmed ej förorena grundvattnet. Planområdet bedöms inte påverka grundvattnet negativt.

6.10 Kulturmiljö

6.10.1 Fornlämningar

6.10.1.1 Nuläge och förutsättningar

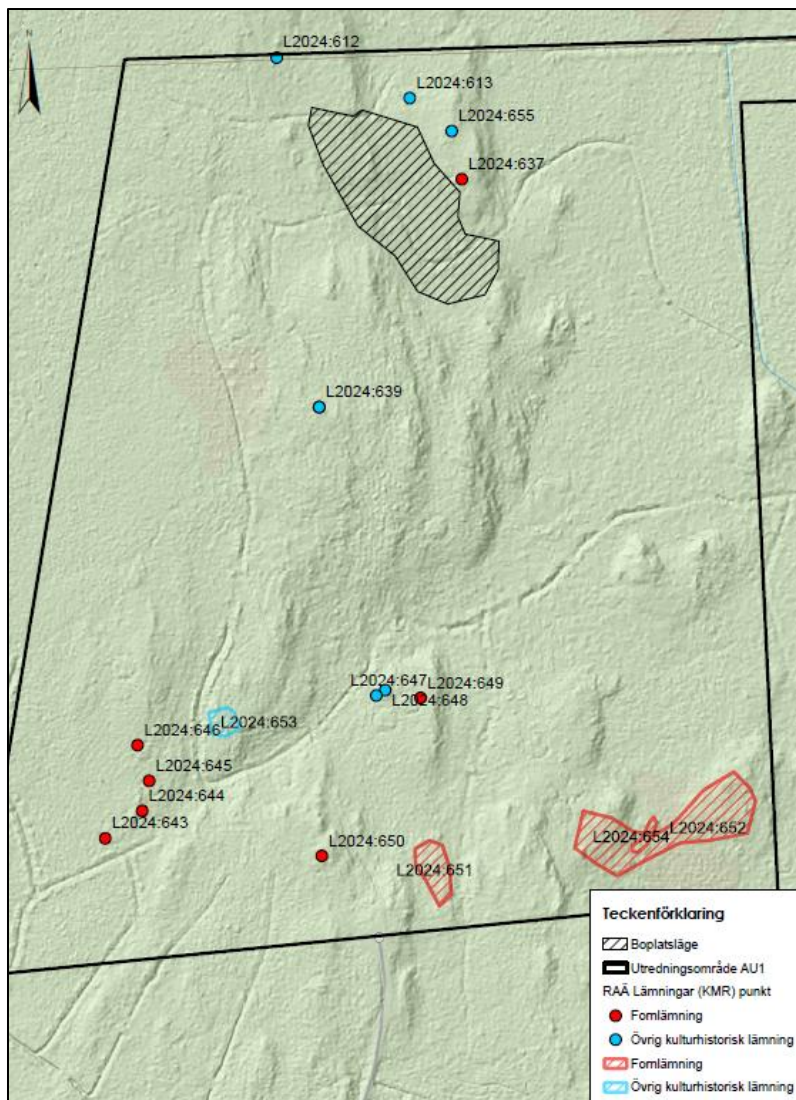
I den arkeologiska utredningen har flera fornlämningar påträffats och registrerats. Utredningsområdet visade sig vara rikt på lämningar som speglar verksamhet från perioden medeltid till cirka 1850. I äldre kartor redovisades utredningsområdet som utmark och skog, men vid Laga skiftet delvis också som ängsmark. Det fanns vid 1800-talets mitt även en backstuga i området. Området där backstugan låg var kraftigt omrört, men ett spismursröse efter stugan Rosenborg återfanns.

Lämningar som påträffats är framför allt i form av kolningsanläggningar och fossil åkermark. De mest framträdande lämningarna var tio kolbottnar. Kolningen har troligen skett för det näraliggande Hörle järnbruk, möjligen också till Carlsfors bruk under perioden cirka 1650–1850.

Kolningsanläggningarna har bedömts som fornlämning (L2024:637,;643,;644,;645,;649,;650,;654). Två områden med fossil åkermark upptäcktes inom utredningsområdets sydöstra del som också registrerats som fornlämning (L2024:651 och L2024:652). Övriga fynd har bedömts som övrig kulturhistorisk lämning.

Inom utredningsområdets norra del fanns ett område med slät, svagt östsluttande övervägande sandmark, benämns som boplatssläge i bilden nedan. I området fanns en naturlig källa och området användes som ängsmark vid tiden för Laga skiftet. Området bedömdes i utredningen som möjligt boplatssläge, främst för bebyggelse från medeltid, historisk tid. Vid fortsatt utredning av området påträffades dock ingen boplat.

På den ekonomiska kartan Hörle 5d9i från 1955 finns en mindre yta med åkermark. Den finns i den norra delen av undersökningsområdet. I anslutning till åkermarken fanns även en mindre väg markerad på kartan. Ytan har upphört att brukas och vara odlingsmark.

Registrerade lämningar efter arkeologisk utredning steg 1.

Strax utanför planområdet, öster om väg 846, i höjd med plankorsningen finns en sedan tidigare registrerad fornlämning, L1972:6616 och utgörs av ett vägmärke.

6.10.1.2 Förslag och konsekvenser

De fornlämningar som registrerats inom planområdet ligger inom kvartersmark för kriminalvårdsanstalt. Kommunen har lämnat in ansökan om ingrepp i fornlämning för att ta bort samtliga lämningar. Länsstyrelsen beslutade om arkeologisk förundersökning vars syfte var att ge beslutsunderlag inför prövning om tillstånd. Vid förundersökningen dokumenterades fyra röjningsrösen och fyra lämningar nyregistrerades. Fornlämningar inom detaljplaneområdet kan anses undersökta och borttagna.

Kommunen har begärt samråd med Länsstyrelsen angående eventuell flytt av vägmärke (L1972:6616). I yttrande har Länsstyrelsen meddelat att det inte krävs arkeologisk undersökning då ingrepp anses litet och berör ett område där sannolikheten att påträffa okända fornlämningar bedöms liten. Om man vid projektering av åtgärderna på vägen kommer fram till att vägmärket behöver flyttas ska en ansökan om ingrepp i fornlämning lämnas in.

Fornminnen skyddas av Kulturmiljölagen (1988:950), vars syfte är att försäkra tillgången till en mångfald av kulturmiljöer nu och i framtiden. Om fornfynd påträffas ska kontakt omedelbart tas med Länsstyrelsen i Jönköpings län.

6.11 Fysisk miljö

6.11.1 Bebyggelse

6.11.1.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet är beläget söder om Hörle. Hörle är en kranstättort till Värnamo som inrymmer cirka 150 invånare. Tätorten är en gammal bruksort som växte fram på 1600-talet med koppling till järnbruket. Hörle är belägen i en fin miljö intill ån Lagan, orten ligger utmed före detta "Riksettan".

Inom planområdet finns ingen bebyggelse. Öster om Hörlevägen finns en hästgård. Norr om planområdet finns en industriverksamhet samt några enstaka villor. Även ett par gårdar med tillhörande byggnader finns i planområdets närhet.

6.11.1.2 Förslag och konsekvenser

Detaljplanen möjliggör för bebyggelse med användningen kriminalvård. Byggnader inom området kommer bland annat att bestå av bostadshus, personal- och administrationsbyggnader, verksamhetslokaler för sysselsättning, storkök etc.

6.11.2 Arbetsplatser

6.11.2.1 Nuläge och förutsättningar

Norr om planområdet finns livskraftiga företag som genererar flertalet arbetstillfällen. Cirka fyra kilometer söder om planområdet, i Värnamo stad, finns flertalet olika arbetsplatser.

6.11.2.2 Förslag och konsekvenser

Inom planområdet möjliggörs för nya arbetstillfällen. Initialt planeras en kriminalvårdsanstalt med 250 anstaltsplatser vilket medför cirka 250 nya arbetstillfällen. Förutom fast personal kommer det även att behövas timvikarier och sommarvikarier. Detaljplanen möjliggör för en fördubbling av anstaltsplatser, vilket på sikt kan innebära ännu fler arbetstillfällen. Det vanligaste yrket är kriminalvårdare, men det kommer även att behövas exempelvis sjuksköterskor, lärare, produktionsledare, kockar, beteendevetare och flera andra kompetenser.

Kriminalvårdsanläggningen bidrar även till att indirekt skapa jobbtillfällen i anslutning till anläggningen, exempelvis inom hälso- och sjukvård, dagligvaruhandel, kommunikation och andra kommunala och privata servicefunktioner.

Byggprocessen genererar ett stort antal arbetstillfällen. Även kommande drift- och underhåll av anläggningen innebär ett behov av kringsservice.

Konsekvensen av planens genomförande innebär att flertalet arbetstillfällen tillförs till området och att behovet av offentlig och kommersiell service i planområdets närhet och kommunen som helhet ökar.

6.11.3 Byggnadskultur och gestaltning

6.11.3.1 Nuläge och förutsättningar

Kommunfullmäktige har 2013-06-19 antagit *Miljöprogram för byggnader* som är ett av flera verktyg för att uppnå ett hållbart byggande. Programmet hänvisar till tuffare krav i förhållande till Boverket byggregler som branschen själva anser är rimliga.

Inom planområdet finns ingen bebyggelse. Närmaste bebyggelse utgörs av en hästgård som finns belägen öster om länsväg 846. Cirka 400 meter norr om planområdet finns en tillverkningsindustri samt några villor. Det finns även gårdar med tillhörande bostadshus och ekonomibyggnader i planområdets närhet.

6.11.3.2 Förslag och konsekvenser

Inom planområdet som idag är obebyggt skapas förutsättningar för byggnation av en kriminalvårdsanstalt med tillhörande komplementbyggnader. Planens genomförande kommer därmed att medföra nya inslag av stora byggnader i området.

Enligt Kriminalvården kommer 7–9 olika huskroppar i upp till 4 våningar, beroende på verksamhetsuppdrag och säkerhetsklass behövas initialt för 250 intagna. Planen möjliggör för en fördubbling av antalet platser. Exakt utformning av bebyggelsen bestäms i bygglovskedet. Generellt är de olika funktionerna uppdelade i olika byggnadskroppar för att kunna säkerställa anläggningens säkerhet. Uppdelningen leder i sin tur till att anläggningen blir mycket ytkrävande, men exploateringsgraden är förhållandevis låg, 35,0 %.

Det är nödvändigt för kriminalvården att ha en hög nivå av säkerhet för att uppfylla kravet på att skydda samhället, ha god omvårdnad för att kunna påverka klienterna till ett liv utan kriminalitet. Säkerhet kring en anstalt kan innefatta exempelvis murar, stängsel, larm och kameror.

6.11.4 Friytor

Planområdet omfattar stora ytor, där det bedöms finns goda möjligheter att skapa miljöer för utevistelse, både för intagna och anställda.

6.11.5 Sol- och skuggförhållande

6.11.5.1 Nuläge och förutsättningar

Dagsljus och solinfall är viktiga för människors hälsa och välbefinnande, både i den enskilda bostaden och i närmiljön. Byggnaderna ska därför utformas så att tillfredsställande ljusförhållanden är möjliga att uppnå.

6.11.5.2 Förslag och konsekvenser

Planområdet är sedan tidigare obebyggt. Därmed ges goda möjligheter för att placera byggnaderna så att tillfredsställande ljusförhållanden uppstår.

6.12 Sociala aspekter

6.12.1 Barn (barnkonventionen)

6.12.1.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet är sedan tidigare obebyggt.

6.12.1.2 Förslag och konsekvenser

Kriminalvården ansvarar och verkar för att iordningställa barnvänliga besöksrum på slutna anstalter. Det är önskvärt att en lekplats byggs inom kvartersmarken för kriminalvård som kan användas av besökande barn.

6.12.2 Tillgänglighet

6.12.2.1 Nuläge och förutsättningar

Norr om planområdet finns Hörle. Hörle är en kranstötort till Värnamo med cirka 150 invånare. Idag är planområdet svårtillgängligt och nås endast av ett par enstaka grusvägar.

6.12.2.2 Förslag och konsekvenser

Placeringen av en ny kriminalvårdsanstalt innebär att en stor arbetsplats tillkommer till området med cirka 250 arbetstillfällen. Anstalten bidrar till fler personer kommer att röra sig från området till bland annat Hörle och Värnamo stad.

Det planeras för en bättre tillgänglighet till området med gång- och cykelväg. En gång-och cykelväg skulle också skapa bättre förutsättningar för besökare till anstalten. Det är önskvärt att även hållplatsläge för kollektivtrafik ses över för att skapa bra möjligheter för anställda och besökare att ta sig till och från anstalten på ett säkert sätt. Läs mer om nytt föreslaget hållplatsläge under avsnitt 6.15.2.2.

6.12.3 Trygghet

Planområdet kommer ha användningen kriminalvård. Med anledning av det är det viktigt att åtgärder görs för att området ska upplevas och vara så tryggt som möjligt. Den slutliga utformningen av planområdet kommer att hanteras av Kriminalvården. För att uppfylla säkerheten brukar det finnas murar, stängsel, larm och kameror. Stängsel motverkar att obehöriga människor kommer in på området och att intagna rymmer. Stängsel kan även medföra en ökad trygghet för de människor som vistas utanför området.

6.12.4 Belysning

Gatubelysning finns inte idag.

6.12.4.1 Förslag och konsekvenser

Det finns behov av belysning innanför stängslet runt om kriminalvårdsområdet.

Belysningsstolparna ska placeras så att ljuset sprids inåt, nedåt marken inom kriminalvårdsområdet. Det är viktigt med belysning utmed infartsvägen in till kriminalvårdsområdet för öka tryggheten. Belysningen utanför kriminalvårdsområdet kommer bestå av vanlig gatubelysning.

I sammanhanget är det även viktigt att placeringen av armaturer sker på ett sådant sätt att omgivningen inte störs av oönskat ljus.

6.13 Teknik

6.13.1 Vatten och avlopp

6.13.1.1 Nuläge och förutsättningar

Kommunens plan för vatten och avlopp i Värnamo kommun fastställdes 29 november 2018. Värnamo kommun ska ha en VA-försörjning som har som utgångspunkt att påverkan på miljön ska vara minsta möjliga och i att invånarnas hälsa ska vara tryggad. VA-försörjning ska ombesörja de behov som kommunens befolkningsutveckling genererar och de behov av anpassning som klimatförändringarna kommer innebära.

VA-försörjning omfattar dricksvatten- och avloppsförsörjning där dagvatten (ytavrinnande vatten vid nederbörd) räknas in som en typ av avloppsvatten.

Området ingår idag inte i något kommunalt verksamhetsområde. Det ska inrättas kommunalt verksamhetsområde som omfattar vatten och spillvatten och anslutning kommer att kunna ske till det kommunala VA-ledningsnätet. Befintliga VA-ledningar finns idag öster om väg 846.

Vattenförekomster ska klara uppsatta miljökvalitetsnormer. Allt vatten som leds till förekomster påverkar vattenkvaliteten. Dagvattnet i planområdet leds vidare i huvudavrinningsområdet för ån Lagan. Statusklassningen för Lagan är måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Större delen av planområdet tillhör

grundvattenmagasin Värnamo – Ekeryd, med statusklassning god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status.

6.13.1.2 Förslag och konsekvenser

Då recipientens statusklassning inte får försämrats måste det gå att rena vattnet innan det når recipienten. Enligt den dagvattenutredning som tagits fram uppstår ett reningsbehov enligt tabell nedan. Parkeringsplatser och andra hårdgjorda ytor med kan ge upphov till hög föroreningsgrad inom planområdet. Installation av oljeavskiljare i anslutning till parkeringsplatser bedöms ge erforderlig rening. Även viss rening i naturliga system (diken) förväntas ske innan vattnet når ytvattenrecipienten varför kvalitén på dagvattnet bedöms vara god och ej äventyra ytvattenrecipientens förmåga att uppnå MKN.

Infiltration till grundvattenrecipient bedöms ske nedströms planområdet då dagvattnet genomgått rening och riskerar därmed ej att förorena grundvatten eller försämma förutsättningarna för grundvattenrecipienten att uppnå MKN.

Tabell från dagvattenutredning där reningsbehovet är låg.

Reningsgrad	Dagvattenanläggning för rening	Utformning	Reningsmetod
Hög	Våtmark	Vegetationsbeklätt vattenområde.	Växtupptag, infiltration, sedimentation
	Dagvattendamm med permanent vattenspegel	Stor permanent vattenvolym och reglervolym med lång uppehållstid (12-24 h) för god rening. Dammen kan utformas tät eller låt vattnet infiltrera för ökad reningseffekt.	Växtupptag, sedimentation, (infiltration)
	Skelettjord	Makadamlager vid t.ex. trädplantering som skapar hålrum för rötter och magasinering av vatten. Reningsgraden kan ökas med underliggande sedimentationsvolym samt om infiltration sker.	Växtupptag, sedimentation, (infiltration)
	Biofilter/regnbödd	Nedsänkt plantering med fördröjningszon ovan växtbudd och en växtjord i vilken dagvattnet infiltreras.	Växtupptag, infiltration, sedimentation
	Infiltrationsstråk	Nedsänkt vegetationsbeklätt (vanligen gräs) stråk med låg längslutning där infiltration sker till underliggande dräneringslager.	Växtupptag, infiltration, sedimentation
Medel	Makadamfyllt dränerande dike	Dike med underliggande makadamlager och ev. dräneringsledning. Placering av dräneringsledning ovan botten skapar en sedimentationsvolym och ökad reningseffekt.	Sedimentation
	Svackdike	Vegetationsbeklätt (vanligen gräs) dike med flacka slänter och låg längslutning.	Växtupptag, infiltration, sedimentation
	Översilningsyta	Vegetationsbeklädd yta som tar emot ett utspritt dagvattenflöde.	Växtupptag, infiltration, sedimentation
	Torr damm	Nedsänkt grönyta som tillåts översvämmas och en tillfällig vattenspegel vid höga dagvattenflöden skapas.	Växtupptag, infiltration, sedimentation
	Sandfilter	Filtering av dagvattnet genom sandlaget.	Infiltration
Låg	Oljeavskiljare	Anläggs i anslutning till större parkeringar och verksamheter där oljeläckage kan förekomma. Renar olja främst vid större utsläpp genom separation. Viss rening av partikelbundna metallföroreningar sker genom sedimentation.	Separering av olja från vatten, sedimentation
Ej klassad	Filtermagasin	Betongkammare under mark som utformas så att vattenflödet bromsas upp, vilket underlättar sedimentering. Filterinsatser kan placeras för ytterligare rening.	Sedimentation, filtrering

Det kommunala verksamhetsområdet för vatten och spillvatten kommer att utökas så att kriminalvårdsanstalten kan anslutas till kommunalt ledningsnät. Det bedöms finnas möjlighet att iordningställa dagvattenhantering i enskild anläggning eller system inom den egna fastigheten varför verksamhetsområde för dagvatten inte ska inrättas.

Kommunal VA-överföringsledning finns idag utmed väg 846. Dock ska ny överföringsledning anläggas i planerad gång- och cykelväg mellan Värnamo och Hörle. Detaljplanen möjliggör till viss del för ny ledningsdragning i allmän platsmark. VA-utredning tas fram parallellt med planarbetet i syfte att ge underlag för dimensionering av nya VA-ledningar.

Kommunen bedömer att det finns möjlighet att utforma dagvattensystem som vid behov kan omhänderta och minska risken för spridning av förorenat släckvatten. Det kan ske genom att tex installera avstängningsventil i fördröjningsmagasin. För slutgiltig utformning av dagvattensystem hänvisas till fastighetsägarens projektering.

6.13.2 Värme

6.13.2.1 Nuläge och förutsättningar

Idag finns inte fjärrvärme inom området.

6.13.2.2 Förslag och konsekvenser

Byggnaders tekniska egenskaper hanteras i bygglovskedet. Möjligheten till fjärrvärme utreds parallellt med planarbetet. Plats för eventuell utbyggnad av fjärrvärmenätet finns utmed den planerade gång- och cykelvägen. Uppvärmningen av anläggningen kommer inte att vara bestämd förrän inför bygglovskedet.

6.13.3 El och tele

6.13.3.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet finns inom Värnamo Energi AB:s koncessionsområde. Värnamo Energi har elledningar och optofiber i planområdets norra del, i anslutning till enskild vägen.

6.13.3.2 Förslag och konsekvenser

Behov av eventuell transformatorstation säkerställs i planen.

6.13.4 Avfall

6.13.4.1 Nuläge och förutsättningar

Inom planområdet finns idag ingen uppsamling av avfall.

6.13.4.2 Förslag och konsekvenser

Avfallshantering och möjlighet till källsortering/återvinning ska ordnas inom kvartersmark. Avfall ska tas om hand på fastigheten av den enskilda fastighetsägaren, enligt de regler som gäller för kommunens avfallshantering. Miljöhus kan anläggas inom kvartersmark och kan med fördel utformas med vegetativa tak, dels för att underlätta dagvattenhanteringen, dels på grund av estetiska skäl. Det är viktigt att backande rörelser undviks vid sophantering. Det bedöms finnas utrymme för att anordna avfallshantering inom kvartersmark för kriminalvård.

6.14 Service

6.14.1 Offentlig service

6.14.1.1 Nuläge och förutsättningar

Idag finns ingen offentlig service inom planområdet.

6.14.1.2 Förslag och konsekvenser

Detaljplanen medför att flertalet nya arbetstillfällen tillkommer till området och därmed att underlaget för offentlig service i planområdets närhet samt kommunen som helhet ökar.

6.14.2 Kommersiell service

6.14.2.1 Nuläge och förutsättningar

Idag finns ingen kommersiell service inom planområdet.

6.14.2.2 Förslag och konsekvenser

Detaljplanen medför att flertalet nya arbetstillfällen tillkommer till området och därmed att underlaget för kommersiell service i planområdets närhet, i Värnamo stad ökar.

6.15 Trafik

Intill planområdet finns gamla riksettan, väg 846. Högsta tillåtna hastighet är 80 km/h.

Trafikverket har pekat ut de vägar som är viktigast för tillgänglighet ur ett nationellt och

regionalt perspektiv, funktionellt prioriterat vägnät. Väg 846 ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet.

Planområdet nås från väg 846 via enskild väg som korsar järnvägen. Det finns en delvis utbyggd tillfartsväg som går parallellt med järnvägen. En trafikutredning har tagits fram av WSP för att studera vilka konsekvenser för trafiken som kan förväntas och risken för att det uppstår köer på väg 846 i samband med att järnvägsbommarna är nedfällda vid passage av tåg. Utredningen har kommit fram till att det med nuvarande tågtidtabell inte bedöms vara några problem med köbildning på morgonen, när kriminalvårdsanstaltens första etapp är utbyggd. Ifall kriminalvårdsanstalten kommer att byggas ut till en dubbelt så stor anläggning, kommer det medföra att cirka ytterligare 120 fordonsrörelser tillkommer under dimensionerande timma. Detta skulle innebära cirka $320/60 \sim 5$ fordon/minut. Dessa fordon bedöms i utredningen rymmas teoretiskt, det beror bland annat på typ av bilar och hur nära varandra de stannar mellan bommen/järnvägssignalen och korsningen med väg 846. För att ytterligare förbättra trafiksäkerheten i korsningen föreslås principförslag till tänkta åtgärder.

Väg 846 samt infarten till planområdet.

Plankorsning över järnvägen.

Det finns idag en mindre grusväg som löper parallellt med järnvägen. En ny väg kommer att byggas med längre avstånd från järnvägen.

Påfarter till E4:an finns 10 kilometer norr om aktuell plats för kriminalvårdsanstalt i det närbelägna Klevshult och 8 kilometer söder om platsen i Värnamo stad.

200 anstaltsplatser beräknas enligt Kriminalvården generera cirka 15 transporter per dag. Transporterna sker framförallt med personbilar. Dagligvaror färdas i mindre lastbil. Utöver det tillkommer personalens resor till och från arbetet. De åker oftast bil, cyklar eller åker kollektivt. Ett fåtal varutransporter sker med lastbil.

6.15.1 Gång- och cykeltrafik

Det finns inga ordnade gång- och cykelvägar i planområdets närhet.

Anstaltens lokalisering medför att kommunen vill utveckla möjligheterna att cykla från Värnamo stad vidare norröver mot Hörle. Delar av sträckan från Värnamo centrum har bra cykelväg men behöver kompletteras fram till Hörle. I samband med detaljplanearbetet planeras för en utbyggnad av gång- och cykelväg från Värnamo till Hörle.

En utbyggnad med gång- och cykelväg mellan Värnamo och Hörle skapar bättre möjligheter för att cykla mellan arbetsplats och bostad.

6.15.1 Kollektivtrafik

6.15.1.1 Nuläge och förutsättningar

Den utpekade platsen ligger utmed före detta riksettan, väg 846.

Förbi planområdet passerar tåget som trafikerar sträckan Jönköping/Nässjö-Värnamo-Halmstad. I dagsläget stannar inte tåget i Hörle då stationen är indragen sedan flera år tillbaka.

Strax norr och söder om planområdet finns busshållplatser utmed väg 846. Dessa trafikeras i dagsläget av regionbuss 133.

I Klevshult finns järnvägsstation som trafikeras av regiontåg mellan Jönköping och Växjö. I Värnamo finns järnvägsstation med samma förbindelser samt vidare till Halmstad via HNJ-banan och Göteborg-Kalmar/Karlskrona via kust- till kustbanan.

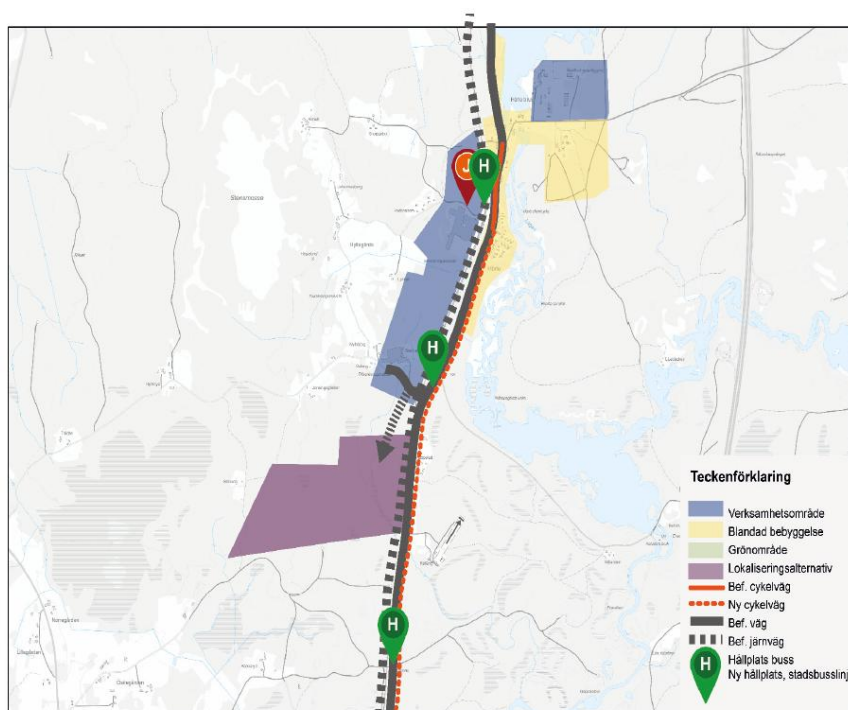
I den Regionala transportplanen för Jönköpings län 2022–2033 finns Järnvägsinvesteringar för år 2028–2033 med. En planerad åtgärd är elektrifiering och höjd hastighet på sträckan Värnamo -Vaggeryd-Nässjö/Jönköping. Syftet med projektet är att förbättra restiden och att skapa förutsättningar för attraktiva och hållbara person- och godstransporter. Arbetet förväntas vara klart 2030.

6.15.1.2 Förslag och konsekvenser

Ett tågstopp i Hörle vore önskvärt. Det hade skapat bättre regionala pendlingsmöjligheter för arbetspendling till kriminalvårdsanstalten och andra verksamheter i området. Ett tågstopp skulle även vara positivt för boende i Hörle. Kommunen arbetar för att pröva om stationen

kan återfå möjlighet till persontrafik. Kommunen har påbörjat diskussion med Trafikverket, Länstrafiken och Region Jönköpings län.

Kommunen ska också verka för att flytta den befintliga busshållplatsen strax norr om planområdet längre söderut. Förslag på placering och utformning av nya hållplatser finns under avsnitt 6.15.2.2. Det finns även utrymme inom användningsområde för gata att i framtiden iordningställa busshållplatser. Hållplatslägen i nära anslutning till kriminalvårdsanstalten och andra verksamheter skapar bättre förutsättningar för arbetspendling.

Kartillustrationen är hämtad från Etableringserbjudande för anstalt och visar på nuläge och ett framtida scenario med en etablering av en kriminalvårdsanstalt.

6.15.2 Motortrafik

6.15.2.1 Nuläge och förutsättningar

Planområdet nås från väg 846, via enskild väg som korsar järnvägen. Det finns en delvis utbyggd tillfartsväg som går parallellt med järnvägen, skogsvägen har troligtvis använts i syfte att komma fram med skogsmaskiner och så vidare.

Det är också möjligt att nå planområdet via enskilda vägar, väg 151 via Rydet och väg 846 via befintlig plankorsning norr om Hörle.

Sträckningen från väg 151 vid Rydet innebär passage genom bland annat Trädan och Hylteryd och en vägsträcka av ca 3,4 km. Vägen utgörs av en smal grusväg.

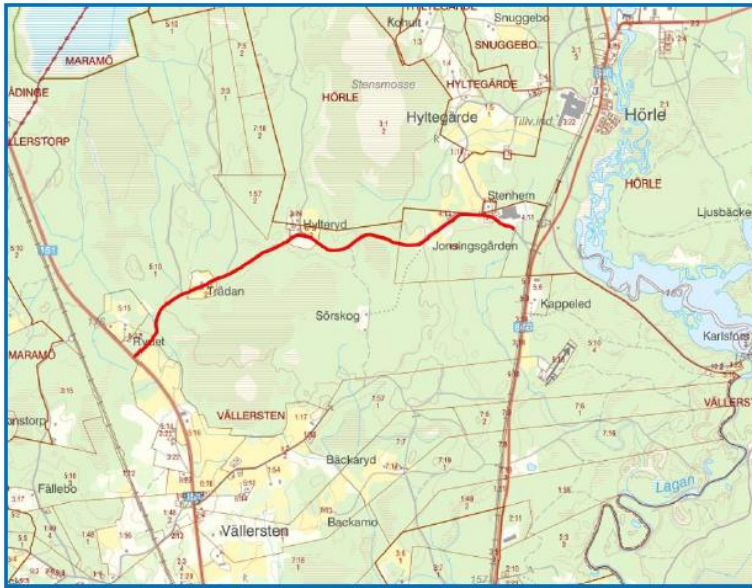

Bild från trafikutredning. Trafik till planområdet från väg 151 via befintlig enskild väg.

Sträckningen via den befintliga planskild korsningen norr om Hörle innebär att man nyttjar befintlig enskild väg fram till korsningen till Hörle Wire AB, för att sedan åka vidare längs den befintliga enskilda vägen på en sträcka av ca 2 km som bland annat passerar Hyltegarde. Sträckningen ger en sammanlagd väglängd av ca 2,7 km varav ca 2 km är grusväg och ca 0,7 km är asfalterad väg.

Bild från trafikutredning. Trafik till planområdet från väg 842 via befintlig planskild korsning norr om Hörle Wire AB och vidare längs den enskilda vägen förbi Hyltegarde.

En ny angöring från enskild väg till anstalten behövs. Ny gata förläggs på större avstånd från järnvägen. En GC-väg/väg ska placeras minst 10 meter mellan spårmittpunkt och väg/GC-väg.

Planområdet nås via befintlig plankorsning över järnvägen norr om planområdet. En trafikutredning har tagits fram av WSP för att utreda ifall det finns möjlighet att använda sig av befintlig lösning.

Årsmedeldygnstrafiken (Ådt) för väg 846 förbi området är 1390 fordon/dygn, varav cirka 19 % utgörs av tung trafik (mätår 2018). Trafikverkets riktlinjer för framtagande av trafikprognoser i samband med trafikutredningar har använts. Mellan åren 2017 - 2040 uppräknas andel fordon till 1,29 % (1,1 % per år) respektive till 1,43 (1,6 % per år).

Detta innebär enligt utredningen att trafiken på väg 846 år 2023 beräknas uppgå till 1475 fordon/dygn (Ådt) respektive 2036 fordon/dygn år 2050 (cirka 20 år efter öppningsåret för anstalten).

Vid framtagande av trafikutredningen var tidsplanen för kriminalvårdsanstalten att anstalten skulle vara utbyggd år 2028, vilket innebär att trafiken på väg 846 skulle uppgå till cirka 1565 fordon/dygn (Ådt).

Trafiken till AGES Hörle AB uppgår i nuläget till cirka 150 personbilar och 25 lastbilar per dag, det vill säga cirka 350 fordon tur/retur dag.

Inom kriminalvårdsanstalten beräknas cirka 200 personer arbeta i en första etapp. I huvudsak kommer personalen att komma till anstalten under dagtid. Förväntad tillkommande trafik bedöms uppgå till cirka 400 fordon/dygn (Ådt). Störst andel av tillkommande trafik är personbilar, dock kommer även enstaka lastbilar till exempel i form av mattransporter att angöra anstalten.

6.15.2.2 Förslag och konsekvenser

Enligt trafikutredningen beräknas det att när kriminalvårdsanstalten är fullt utbyggd (etapp 1 och 2) beräknas den framtida trafiken på väg 846 uppgå till cirka 1965 fordon/dygn (Ådt) och på anslutande väg till cirka 750 fordon/dygn (Ådt). Den förväntade trafikökningen kan komma att minska något med hänsyn till att en del i personalen förväntas samåka, åka kollektivt eller cykla (framförallt under sommarperioden). Detta skulle i sin tur minska antalet bilar som trafikerar korsningen.

Med andel fordon uppräknade till 2028 inklusive andel fordon som kriminalvårdsanstalten genererar, innebär det cirka 1965 fordon/dygn (Ådt).

Kommunen bedömer att angöring via befintlig plankorsning är det mest lämpliga alternativet. Angöring till anstalten via enskild väg från väg 151 skulle innebära ombyggnation i form av standardhöjning samt delvis ny sträckning. Även angöring via planskild korsning norr om planområdet skulle innebära ombyggnation längst hela sträckningen. De beskrivna alternativen innebär stora anläggningskostnader och eftersom ombyggnation av de alternativa vägarna är tid-, utrymmes- och kostnadskrävande och mindre gena bedömer kommunen inte något av dem som realistiskt.

Trafikutredningen föreslår ombyggnation av befintlig plankorsning för angöring till anstalten. Kommunen bedömer att primär anslutning är befintlig plankorsning. För att förbättra

trafiksäkerheten i korsningen föreslås olika tänkbara åtgärder i trafikutredningen. Bland annat väntficka, vänstersvängfält, fattigmanslösning, högersvängsfält, väntficka för högeravsvängande och vänstersvängfält. Ett vänstersvängfält skulle ge en tryggare lösning för inkommande trafik utan att försämra trafiksäkerheten på väg 846.

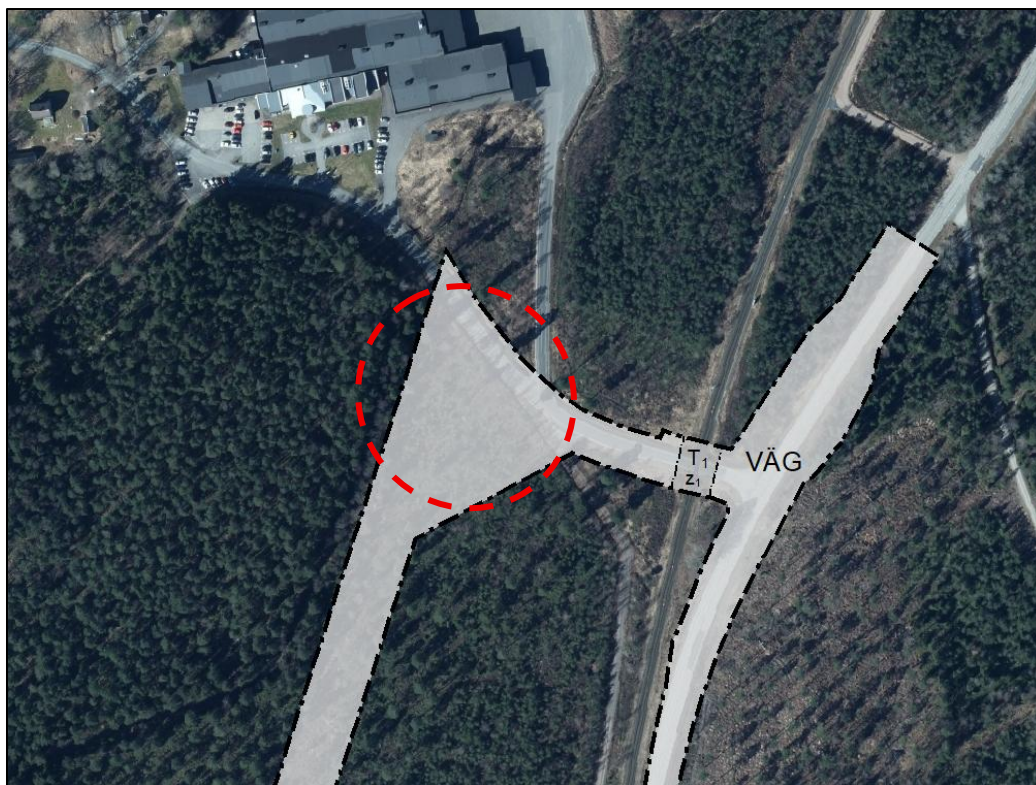

Förslag på åtgärder vid plankorsning från trafikutredning.

Utformning av den planerade anslutningspunkten där ny gata möter befintligt vägnät är ännu inte fastställd. I det fortsatta arbetet ska två möjliga lösningar övervägas.

Alternativen innebär olika dragning av huvudstråk, vilket i sin tur medför olika utformning av anslutningspunkter. Genom att låta den nya angöringsvägen vara huvudstråk ansluts den befintliga enskilda vägen som sekundär väg. En sådan utformning tydliggör att trafikflödets huvudsakliga målpunkt är kriminalvårdsanstalten. Alternativt låter man den enskilda vägen fortsatt vara huvudstråk och den nya angöringsvägen ansluts som sekundär väg. Kommunen verkar för att möjliggöra båda alternativen i detaljplanen varför användningsområdet för gata har utökats.

För att säkerställa en långsiktigt hållbar trafiklösning utifrån uppskattade trafikflöden ska korsningens exakta utformning utredas vidare.

Anslutningspunkt där ny väg möter befintligt vägnät.

Planområdet omfattar delar av väg 846 för att möjliggöra åtgärder på det statliga vägnätet. Ansvar och kostnad för åtgärder regleras i medfinansieringsavtal mellan kommunen och Trafikverket som ska undertecknas senast vid detaljplanens antagande. Väghållare för väg 846 är fortsättningsvis Trafikverket.

6.15.3 Parkering

6.15.3.1 Nuläge och förutsättningar

Enligt 8 kap 9 § i Plan- och bygglagen ska lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon i skälig utsträckning anordnas på tomten eller i närheten av denna. Det är den fastighetsägarens skyldighet att inrätta parkeringsplatser till den verksamhet som finns på fastigheten. Enligt Plan- och bygglagen ska lämpligt parkeringsutrymme för cykel finnas då även dessa räknas som fordon. Kommunens parkeringsnorm (p-norm) har olika värdetal för att få fram behov av antal bilplatser per bruttoarea (BTA) som olika användningssätt kan behöva. Bostadsparkering får inte samordnas med övrigt parkeringsbehov.

I enlighet med Boverkets byggregler (BFS 2011:6) ska minst en tillgänglig och användbar gångväg finnas mellan tillgängliga entréer till byggnader, bostadskomplement, parkeringsplatser, angöringsplatser för bilar, friytor och allmänna gångvägar i anslutning till tomten. Där det är möjligt ska tillgängliga och användbara gångvägar utformas utan nivåskillnader. Kan inte nivåskillnader undvikas ska de utjämnas med ramper. En angöringsplats för bilar ska finnas och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska kunna ordnas inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig och användbar entré till publika lokaler, arbetslokaler och bostadshus.

6.15.3.2 Förslag och konsekvenser

Det bedöms finnas goda förutsättningar att iordningställa parkeringsplatser inom planområdet för Kriminalvårdens verksamhet. Enligt parkeringsutredningen krävs en särskild utredning för vårdlokaler. Bostäder behöver 13,5 parkeringsplatser/ 1000kvm BTA. Det bedöms finnas utrymme inom kvartermark, kriminalvårdsanstalt för att anlägga erforderliga parkeringsplatser. Frågan hanteras i samband med bygglovsprövning.

Räddningstjänsten når planområdet via befintligt vägnät. Väg 846 och vidare över plankorsningen över järnvägen och in på planområdet.

6.15.4 Järnväg

6.15.4.1 Nuläget och förutsättningar

Intill planområdet finns järnvägslinjen som trafikerar Nässjö/Jönköping-Värnamo-Halmstad. Sträckan trafikeras av persontåg (Krösatågen) och av godståg.

Järnvägen är stängslad inom delar av Värnamo samt vid det tidigare stationsläget i Hörle.

6.15.4.2 Förslag och konsekvenser

Kommunen planerar att anlägga en gång- och cykelväg som löper parallellt med järnvägen, den kommer också att korsa järnvägen i höjd med anstalten. Den planerade gång- och cykelvägen gör spårområdet mer lättillgängligt och därför finns ett behov av stängsling utmed vissa delar av järnvägen. Syftet med att stängsla är att förhindra obehörigt tillträde på spårområdet och olyckor. Kommunen bedömer att stängsling krävs främst i anslutning till passager över järnvägen, där det finns målpunkter och incitament att korsa järnvägen.

Eftersom det förväntas ske en ökning av antalet oskyddade trafikanter vid järnvägspassagen i anslutning till anstalten finns ett behov av att byta ut den befintliga halvboomsanläggningen. Kommunen anser att byte till helbommar är önskvärt. Vilken anläggning det blir avgörs vid detaljprojektering. Stängslingsåtgärder och byte av bomanläggning hanteras i medfinansieringsavtal med Trafikverket.

6.16 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer anger de föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön eller naturen kan belastas med, utan fara för påtagliga olägenheter. Idag finns det miljökvalitetsnormer för:

- olika föroreningar i utomhusluften,
- olika parametrar i vattenförekomster,
- olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten,
- omgivningsbuller.

Buller hanteras under 6.7 Hälsa och säkerhet.

Värnamo kommun har under perioden 1986-87 fram till 2021 genomfört olika mätningar av luftkvalitén i Värnamo tätort och på andra enstaka platser i kommunen. För att tillgodose kraven på kontroll av utomhusluften har Värnamo kommun därefter deltagit i det

samverkansområde som Jönköpings läns Luftvårdsförbund står bakom. En första utvärdering av resultaten har publicerats under 2015. Av denna framgår att nivån ”nedre utvärderingströskel” överskrids vid några tillfällen, vilket motiverar fortsatt kontroll av luftkvaliteten. Något överskridande av miljökvalitetsnorm förekommer inte.

Mätningar/beräkningar har utförts vid de mest belastade/ogynnsamma platserna i Värnamo tätort. Belastningen av luftföroreningar i kommunens övriga tätorter är väsentligt lägre varför aktuellt planområde inte bedöms vara påverkat av oacceptabla halter av luftföroreningar.

6.16.1 Luft

Värnamo kommun har under perioden 1986–87 fram till 2021 genomfört olika mätningar av luftkvaliteten i Värnamo tätort och på andra enstaka platser i kommunen. För att tillgodose kraven på kontroll av utomhusluften har Värnamo kommun därefter deltagit i det samverkansområde som Jönköpings läns Luftvårdsförbund står bakom. En första utvärdering av resultaten har publicerats under 2015. Av denna framgår att nivån ”nedre utvärderingströskel” överskrids vid några tillfällen, vilket motiverar fortsatt kontroll av luftkvaliteten. Något överskridande av miljökvalitetsnorm förekommer inte.

Mätningar/beräkningar har utförts vid de mest belastade/ogynnsamma platserna i Värnamo tätort. Belastningen av luftföroreningar i kommunens övriga tätorter är väsentligt lägre varför aktuellt planområde inte bedöms vara påverkat av oacceptabla halter av luftföroreningar.

6.16.2 Vatten

En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status.

En norm anger en lägsta tillåten nivå. Den sammanlagda miljöpåverkan på vattenförekomsten får inte orsaka att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.

Vatten hanteras under 6.13.1 Vatten och avlopp.

7. Genomförandefrågor

Nedan beskrivs de organisatoriska, fastighetsrättsliga, tekniska och ekonomiska åtgärder som behövs för att åstadkomma ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av detaljplanen.

7.1 Organisatoriska frågor

7.1.1 Avtal

Ett samverkansavtal avseende etablering av kriminalvårdsanläggning har upprättats mellan Värnamo kommun och Kriminalvården. Enligt avtalet ska planarbetet ska bedrivas skyndsamt och effektivt avseende tid och kostnad. Inriktningen är att beslut om antagande av detaljplan ska kunna fattas senast kvartal 3 år 2024. Eventuella överklagande av detaljplanen kan dock komma att påverka tidplanen för färdigställande. Inriktningen när samverkansavtalet tecknades var att en färdigställd kriminalvårdsanläggning förväntas kunna tas i bruk senast 2028. Sedan samverkansavtalets tecknande har tidplanen förskjutits något i samförstånd mellan parterna och ambitionen i nuläget är att anstalten ska tas i drift etappvis från 2029 och vara färdigställd under 2031.

Kommunen avser att teckna samverkans- och medfinansieringsavtal med Trafikverket. Avtalet ska reglera ansvar- och kostnadsfördelning för åtgärder i och i anslutning till statliga anläggningar inom planområdet.

7.1.2 Markanvisning

Parallellt med planarbetet arbetar Kriminalvården med att utse en byggherre. Kommunen avser att teckna ett markanvisningsavtal med Kriminalvårdens upphandlade fastighetsägare när planen vunnit laga kraft. Marköverlåtelsen ska sedan ske till denne.

Markanvisningsavtalet ska baseras på det ovan nämnda samverkansavtalet med Kriminalvården men ska vidare reglera villkor för marköverlåtelsen, ansvar- och kostnadsfördelning mellan kommunen och byggherren samt prissättning.

7.1.3 Tidplan

Detaljplanen handläggs med utökat planförfarande. Efter samråd och granskning tas därför detaljplanen upp i Kommunfullmäktige för antagandeprövning. Kommunen verkar för att planen blir antagen kvartal 1 2026.

Samråd av detaljplanen	kvartal 4 2023
Granskning av detaljplanen	kvartal 1 2025
Granskning av detaljplanen (2)	kvartal 4 2025
Antagande av detaljplanen	kvartal 1 2026

Detaljplanen får lagakraft tre veckor efter protokollet om antagandet har anslagits på kommunens digitala anslagstavla. Om detaljplanen överklagas får detaljplanen inte lagakraft förrän överprövande instans (mark- och miljödomstolen eller mark- och miljööverstolen) har prövat överklagandet. Överprövar länsstyrelsen detaljplanen vinner detaljplanen inte heller lagakraft förrän länsstyrelsens beslut har fattats.

7.2 Tekniska frågor

7.2.1 Tekniska åtgärder

Planens genomförande kommer innebära att nya gator och ledningar för VA, el, fiber och fjärrvärme med mera byggs ut till området.

7.2.2 Utbyggnad av allmän plats

Detaljplanen föreskriver att kommunen är huvudman för allmän platsmark, vilket i huvudsak innebär att kommunen ansvarar för utbyggnad av allmän plats samt framtida drift och underhåll av densamma.

Kommunen har vid kommunalt huvudmannaskap en rättighet, samt vid fastighetsägarens påkallande också en skyldighet, att mot författningsenlig ersättning lösa in allmän platsmark som inte redan är i kommunal ägo. Den nya detaljplanen kommer att innebära upprustning och utbyggnad av allmän plats. Kommunen ska också bekosta genomförandet av allmän plats. Värnamo Energi AB är huvudman för elnätet inom planområdet.

Skanova har Telias ledningar i norra delen av planområdet, i anslutning till enskild väg.

Åtgärder i det statliga vägnätet regleras i samfinansieringsavtal med Trafikverket. Väghållaransvaret för väg 846 är fortfarande statligt.

7.2.3 Utbyggnad av vatten och avlopp

Huvudmannen för VA ansvarar för tillhandahållande av färskvatten samt bortledning av dag-, drän- och spillvatten inom verksamhetsområde för samtliga allmänna vattentjänster.

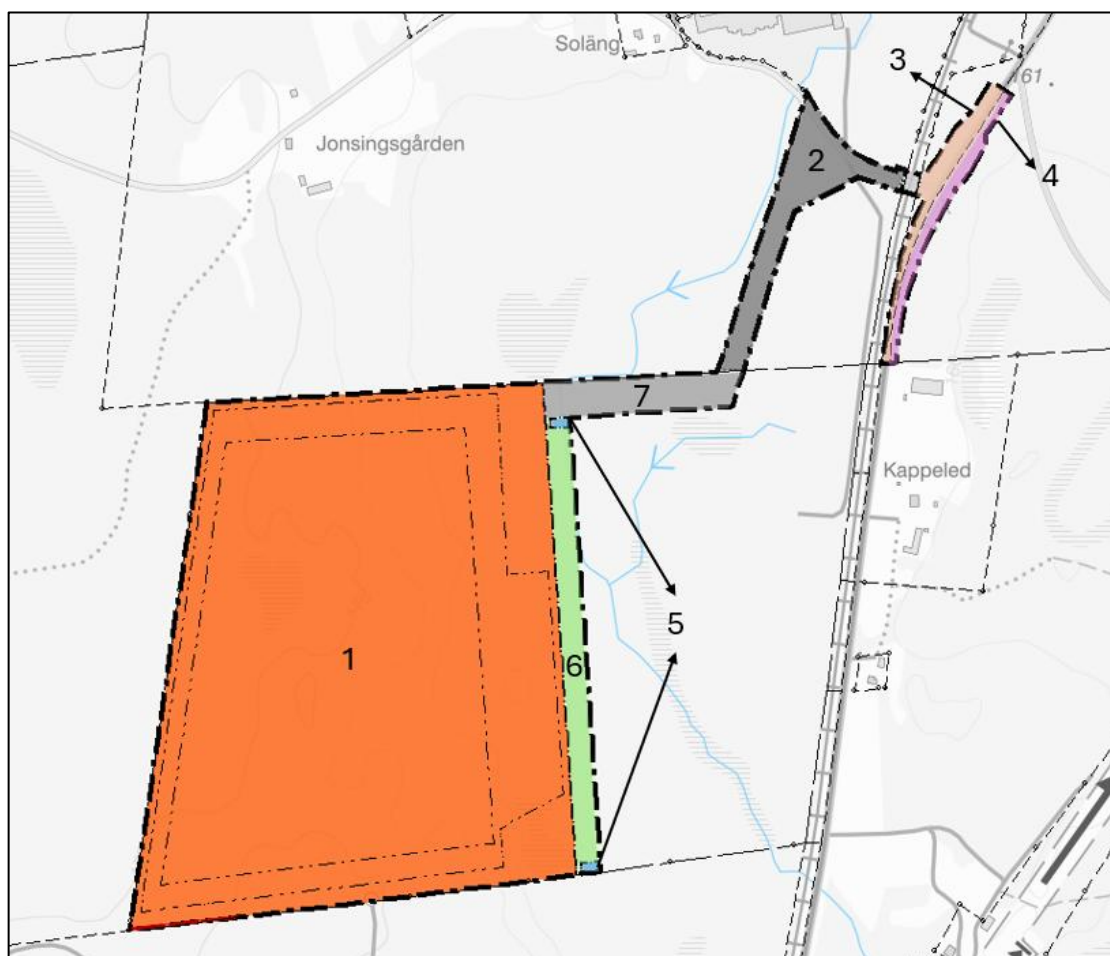
Det innebär också ansvar för utbyggnad av allmänna ledningar fram till kvartersmark, samt för framtida drift och underhåll av det allmänna ledningsnätet.

Området ligger idag inte inom något kommunalt verksamhetsområde. Det kommunala verksamhetsområdet kommer att utökas så att planområdet omfattas av verksamhetsområde för vatten- och spillvatten. Verksamhetsområde för dagvatten kommer inte att inrättas. Kostnaderna för inkoppling av VA med mera betalas av exploitören i enlighet med gällande taxa.

7.3 Fastighetsrättsliga frågor

7.3.1 Förändrad fastighetsindelning

Planens genomförande innebär att fastighetsindelningen inom området förändras. För att verkställa ny fastighetsindelning krävs ett antal fastighetsrättsliga åtgärder. Dessa redovisas nedan tillsammans med tillhörande illustration. Kommunen ansöker och bekostar erforderlig fastighetsbildning.

	Ungefärlig areal	Fastighet och konsekvens
1	301 900 m ²	Värnamo-Torp 4:11 Planläggs som kvartersmark för Kriminalvårdsanstalt, ny fastighet bildas genom avstyckning från Värnamo-Torp 4:11. Kommunen äger fastigheten.
2	16 000 m ²	Vällersten 4:11 Planläggs som allmänt ändamål för gata, markområde överförs från Vällersten 4:11 till Värnamo-Torp 4:11. Observera att området ej omfattar användningsområde för järnvägstrafik. Överenskommelse om fastighetsreglering med berörd fastighetsägare är undertecknad.
3	5770 m ²	Hörle 3:1 Planläggs som allmänt ändamål för väg, markområde överförs från Hörle 3:1 till Värnamo-Torp 4:11. Överenskommelse om fastighetsreglering med berörd fastighetsägare är undertecknad.
4	4840 m ²	Hörle 2:1 Planläggs som allmänt ändamål för väg, markområde överförs från Hörle 2:1 till Värnamo-Torp 4:11. Överenskommelse om fastighetsreglering med berörd fastighetsägare är undertecknad.
5	290 + 290 m ²	Värnamo-Torp 4:11 Planläggs som kvartersmark för teknisk anläggning, vid behov bildas nya fastigheter genom avstyckning från Värnamo-Torp 4:11. Kommunen äger fastigheten.
6	16 000 m ²	Värnamo-Torp 4:11 Planläggs som allmänt ändamål för natur. Kommunen äger fastigheten.
7	10 600 m ²	Värnamo-Torp 4:11 Planläggs som allmänt ändamål för gata. Kommunen äger fastigheten

7.3.2 Rättigheter

7.3.2.1 Servitut

Inom området finns en rättighet för väg 0683–1345.1. Illustrerad som rosa heldragen linje i figuren nedan. Rättigheten är belägen inom fastigheten Vällersten 4:11 och endast delvis inom planområdet. Servitutet är till fördel för Vällersten 5:10 att nyttja för arbets- och tillsynsresor samt skogstransporter. Vid planens genomförande upphävs servitutet eftersom det inte är förenligt med planen och fastigheten Vällersten 5:10 nås genom den allmänna platsen.

Inom planområdet finns också delar av en gemensamhetsanläggning för väg ga:5. Illustrerad som grön linje i figuren nedan. Delar av anläggningen planläggs som allmän platsmark för gata. Vid planens genomförande behöver omfånget på gemensamhetsanläggningen omprövas. Minskning av de upplåtna områdena behöver ske till följd av planen. Kommunen ansöker och bekostar omprövning hos Lantmäteriet och bekostar eventuella ersättningar.

Utdrag från Lantmäteriets fastighetskarta som visar befintliga rättigheter i anslutning till planområdet.

7.3.2.2 Ledningsrätt

Allmännyttiga underjordiska ledningar föreslås inom allmän platsmark. Respektive ledningsägare ska bevaka planprocessen samt ansvara för att säkra sina ledningar med lämplig rättighet.

7.3.3 Planavgift

Inget planavtal har upprättats. Enligt samverkansavtal svarar kommunen för samtliga kostnader för upprättande av detaljplan med erforderliga utredningar i det första skedet. Upparbetade plankostnader ska hanteras i samband med kommande markförvärv där Kriminalvården anvisar byggherre och fastighetsägare. Ingen planavgift tas ut vid bygglov.

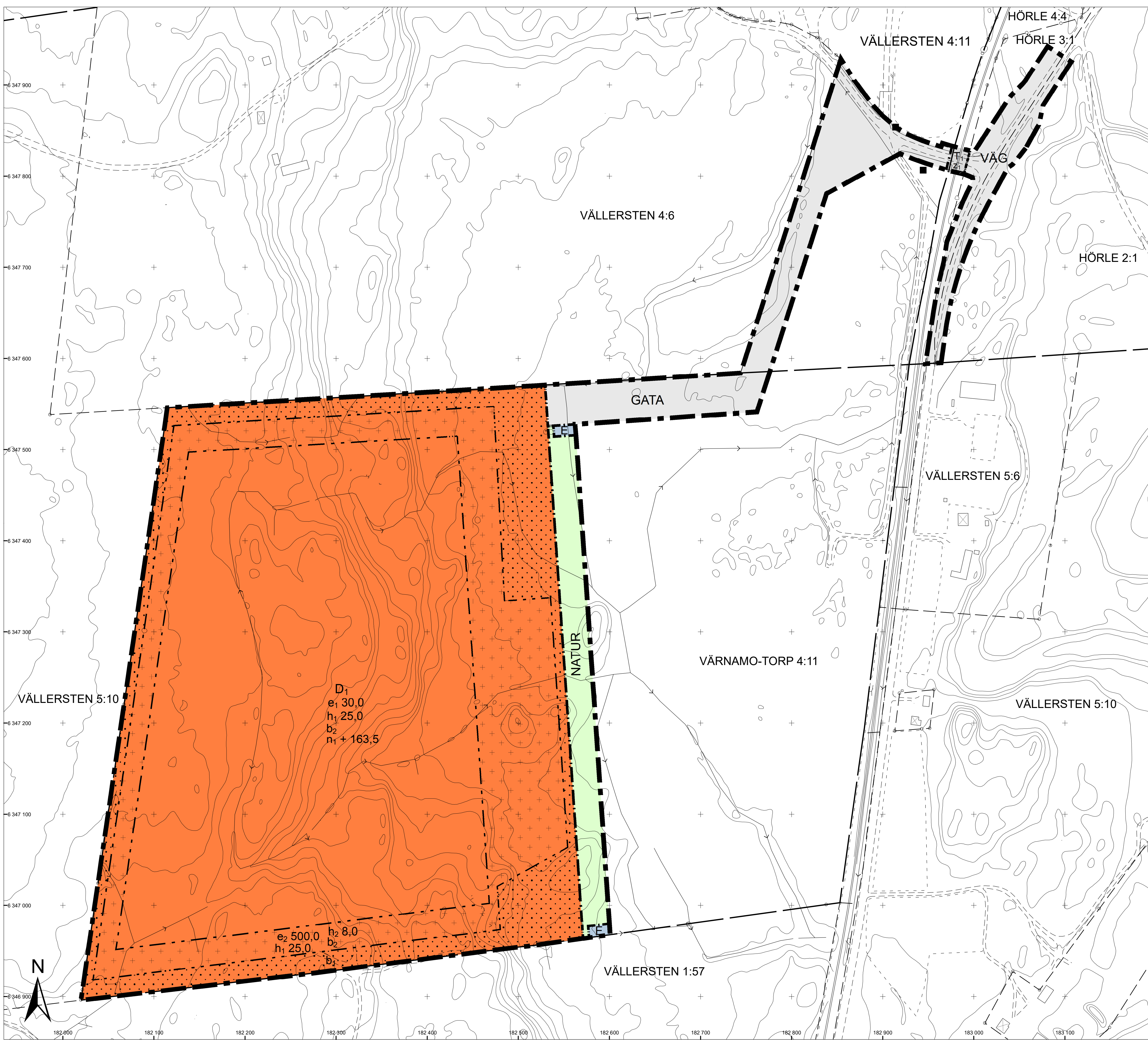
Oktober 2025

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Helena Hansen
Planeringsarkitekt

Josefina Magnusson
Planeringsarkitekt

Henrik Storm
Stadsarkitekt

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.
Endast angiven användning och utformning är tillåten.
Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom all kvartersmark eller all allmän plats eller allt vattenområde på plankartan.

GRÄNSLINJER

Planområdesgräns

Användningsgräns

Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

GATA

NATUR

VÄG

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

D1

T1

E

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

Höjd på byggnadsverk

Markreservat för allmännyttiga ändamål

Utnyttjandegrad

Utförande

BETECKNINGAR FÖR GRUNDKARTA

Gällande användnings- och eigenskapsgräns

Traktgräns

Fastighetsgräns

Servitut / ga

M O S S L E

DALEN

00

Storgatan

Befintliga byggnader (husliv)

Fornlämning

Markkontur

Höjdfixpunkt

Rutnätspunkt

Befintlig markhöjd

Nivåkurvor

Staket

Stödmur

Mur

Järnvägsspår

Slänt

Dike

Strandlinje

Ledning

Lykstolpe

Träd

Polygonpunkt

Grundkartan upprättad genom utdrag ur Värnamo kommuns primärkartverk, standard 3 Koordinatsystem Sweref 99 13° 30', höjdsystem RH2000.

Grundkartan aktuell 2025-10-21

Värnamo kommuns samhällsbyggnadsförvaltning

Danfilip Lundberg

Geodatachef

GRANSKNINGSHANDLING

GRANSKNINGSTID: 7 NOVEMBER 2025 - 28 NOVEMBER 2025

Detaljplan för del av fastigheten

PLAN Dnr 2023.2268

Värnamo-Torp 4:11

(tidigare Vällersten 5:10) med flera

[Kriminalvårdsanstalt]

i Värnamo kommun

Upprättad i oktober 2025

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Plan- och bygghandlingen

Helena Hansen

planeringsarkitekt

Josefina Magnusson

planeringsarkitekt

Henrik Storm

stadsarkitekt

Skala 1:2000

0 20 40 60 80 100 200m

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Detaljplan för Värnamo-Torp 4:11 (tidigare Vällersten 5:10) med flera

Allmänt

Detaljplan för Värnamo-Torp 4:11 (tidigare Vällersten 5:10) med flera har varit utställd för granskning enligt PBL 5 kap, under tiden 5 februari 2025- 28 februari 2025. Handlingarna har varit utställda i Stadshusets foajé, på Samhällsbyggnadsförvaltningen samt Värnamo stadsbibliotek. De har även funnits tillgängliga på kommunens webbplats.

Fem yttranden utan erinringar och 13 yttranden med erinringar har kommit in. Dessa kommenteras nedan.

Yttranden utan erinringar

- Fastighetsägare 1
- Räddningstjänsten
- Fastighetsägare 2
- Fastighetsägare 3
- Fastighetsägare 4

Yttranden med erinringar

- Länsstyrelsen i Jönköpings län

Prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som rör riksintressen 3 kap. MB, ska lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan. I annat fall kan Länsstyrelsen komma att pröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Riksintressen 3 kap. MB

Försvarmakten gör bedömningen att en flyghinderanalys som visar att MSA-yltor inte påverkas för Hagshults flygbas behöver tas fram för att säkerställa att planförslaget i sin

E-post	Webbplats	Besöksadress	Postadress
samhallsbyggnad@varnamo.se	kommun.varnamo.se	Stadshuset	331 83 Värnamo

nuvarande utformning inte riskerar medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del. Länsstyrelsen har ingen anledning att göra en annan bedömning. Se bifogat yttrande.

Upplysningar

Enligt den geotekniska utredningen bedöms det inte föreligga några stabilitetsproblem inom området förutsatt att grundläggning och markarbeten utförs enligt angivna rekommendationer och AMA Anläggning 23. Länsstyrelsen anser att detta bör tydliggöras i planbeskrivningen.

Kommentarer

Kommunen har inför andra granskningen genomfört en flyghinderanalys som visar att berörda flygplatsers in- och utflygningsprocedurer inte påverkas. Planbeskrivningen har också kompletterats med tydliggörande om utförande av grundläggning och markarbete enligt rekommendationer och AMA Anläggning 23.

- Granskningsyttrande 1

Tyvärr har det svenska samhället stora problem med brottslighet, vilket leder till att ett stort antal personer döms till fängelse. Detta har inneburit att det finns behov av fler fängelseplatser i Sverige. Men: Klimatsystemet på jorden (planeten Tellus) är numera mycket ansträngt till följd av att människan, med början under 1800-talet, har vi förbränt stora volymer fossila bränslen. Därför är det mycket angeläget att vidta åtgärder så att halten växthusgaser i atmosfären inte fortsätter öka.

I ljuset av detta är det olyckligt att det ska behövas uppföras en kriminalvårdsanstalt mellan Värnamo och Hörle. Den föreslagna detaljplanen omfattar ca 35 ha och av detta kommer mer än 30 ha bli kvartersmark.

Vid anläggandet av aktuell kriminalvårdsanstalt med tillhörande tillfartsväg kommer det användas anläggningsmaterial, som cement och asfalt. Det kommer även förbrukas en betydande mängd oljebaserade bränslen vid anläggandet av anstalten. Både aktuellt anläggningsmaterial och förbrukningen av oljebaserade bränslen orsakar utsläpp av växthusgasen koldioxid. Vidare kommer den omfattande exploateringen av tidigare naturmark genom byggnation eller annan hårdgörning eliminera markens möjlighet att genom växters fotosyntes ta upp koldioxid ur atmosfären.

Den aktuella platsen är inte olämplig för exploatering. Detta eftersom den inte har särskilt värde som naturresurs, t.ex. i form av brukningsvärd jordbruksmark eller är belägen nära större dricksvattentäkt. Vidare finns inga stora natur- och kulturmiljövärden på den aktuella platsen. Det är positivt att det planeras ett omhändertagande av dagvatten från de ytor som kommer hårdgöras. Det är även positivt att det planeras för en ny busshållplats utmed väg 846, en cykelväg mellan Värnamo och Hörle samt att ansträngningar görs för att få tågstopp i Hörle.

Kommentarer

Noteras.

- Luftfartsverket

Luftfartsverket har lämnat yttrande i frågan. För att ta del av yttrandet kontakta Samhällsbyggnadsförvaltningen.

- Värnamo skytteförening

Att Värnamo Skytteförening inte får några restriktioner på tider/dagar med den verksamhet som vi bedriver på vår skjutbana. Det står inget om buller/störningar från skjutbanan och den är inte omnämnd i de granskningshandlingar som finns tillgängliga. Så föreningen ser det som att detta inte utgör något problem.

För övrigt tycker vi att det är positivt med en gc-väg.

Kommentarer

Etablering av kriminalvårdsanstalt planeras på ett avstånd om ca 500 m från Värnamo Skytteförening. Det bedöms inte innebära några restriktioner på föreningens verksamhet.

- Hyltegärde vägsamfällighet

Vägföreningen har i samrådsyttrande framfört oro över en ökad trafik mellan väg 151 vid Rydet och anstalten, att detta kommer innebära olägenheter samt risk för fastighetsägare och trafikanter utmed vägen.

Trafikutredningen som ligger till grund för detaljplanen räknar med fortsatt att 0 % av trafiken kommer från väster. Att som ett hypotetiskt alternativ med att 100 % av trafiken kommer från väster, kan intet på något vis anses vara ett bemötande av vägföreningens yttrande.

Vägföreningen har vidare begärt en trafikräkning som bör utgöra underlag för bedömning.

Att räkna bilar i 15 min, vid en tidpunkt som inte är relevant för bl.a. AGES skiftbyten eller kommande anstalts arbetstider är inte ett utförande som kan ses som ligga till grund för beslut.

Vägföreningen har utfört följande mätning och beräkning vad som kan ligga till grund för de trafikanter som kommer väster från, varför dessa med stor sannolikhet kommer välja alternativet att köra över Hylteryd och inte köra fram till rondellen i Margretelund för att nå anstalten.

Uppmätt sträckorna vid Hylteryd samt via Margretelund, följer beräkning gällande att "gena" från 151'an vid Rydet via Hylteryd istället för att köra runt Margretelund till jvg.korsning/Hörle.

Jvg.korsning Hörle till korsning Rydet/151 via Hylteryd är: 3450 m

Jvg.korsning Hörle till korsning Rydet/151 via Margretelund är: 9800 m

Via Hylteryd en besparing på 12,7 km/d. Beräknat på 220 arb.d/år = närmare 280 mil/år.

Att köra via Hylteryd i snitt 45 km/h. tar $4,30 \text{ min} \times 2 = 9 \text{ min/d}$.

Att köra via Mergretelund i snitt 75 km/h. $7,50 \text{ min} \times 2 = 15,40$ (baserat på 90/70/50/70/80 väg))

En besparing på 6,40 min/d. Beräknat på 220 arb.d/år = närmare 24h/år i restid.

Vidare saknas åtaganden från kommun gällande trafiksäkerhets höjande åtgärder och med avtal mellan kommun och exploatör. Hyltegarde vägsamfällighet anser att Värnamo kommun inte har beaktat eller bemött föreningens synpunkter och oro på ett tillfredsställande sätt gällande detaljplanen.

Kommentarer

Kommunen har inför den andra granskningen genomfört trafikmätning vid två punkter på den enskilda vägen från väg 151. Mätdata från trafikmätning har ännu inte tillhandahållits. Bedömning görs dock fortsatt att huvudsakligt trafikflöde kommer via plankorsning från väg 846. Mätdata blir ett viktigt underlag för att kunna följa utveckling av trafikflöden i samband med planens genomförande.

Kommunen och Trafikverket har kommit överens om ett antal trafiksäkerhetshöjande åtgärder i anslutning till den planerade anstalten. Bland annat vänstersvängsfält och byte av bomanläggning. Syftet är att möjliggöra en trafiksäker och tillgänglig angöring via befintlig plankorsning. Åtgärderna regleras i medfinansieringsavtal som ska godkännas senast samtidigt som detaljplanens antagande.

Kommunen avser att fortsatt föra dialog med föreningen inför verksamhetens etablering.

- Granskningsyttrande 2

En ev. planerad ridväg verkar inte finnas med i planförslaget.

Kommentarer

Kommunen planerar att möjliggöra för ridning på en delsträcka utmed planerad gång- och cykelväg mellan Värnamo och Hörle. Sträckan omfattas inte av planområdet varför det inte finns med i planförslaget. Frågan hanteras inom projektering av gång- och cykelväg.

- Försvarsmakten

Försvarsmakten för bedömningen att planförslaget i sin nuvarande utformning inte riskerar medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

Bedömningen görs under förutsättning att kommunen genomför en flyghinderanalys som visar att MSA-tytor inte påverkas för Haghults flygbas. Kommunen bedömer även komplettera planbeskrivningen med en informationstext om att detaljplanen ligger inom "Stoppområde för höga objekt tillhörande Haghults flygbas (TM0027)" på s. 17 under rubriken Riksintresse.

Kommentarer

Kommunen har inför andra granskningen låtit Luftfartsverket genomföra en flyghinderanalys. Analysen visar på att planerad etablering berör ett antal flygplatser, dock utan anmärkning på dess in- och utflygningsprocedurer, CNS-utrustning och hinderbegränsande områden.

Försvarsmakten är underrättad om analysresultatet.

Planbeskrivningen är kompletterad med information angående stoppområde för höga objekt.

- Granskningsyttrande 3

Vi anser att planbeskrivningen med trafikutredning innehåller felaktiga bedömningar och påståenden i stället för att utreda den verkliga situationen. Utredningen verkar till stor del vara en skrivbordsprodukt där man endast kontrollerat trafik på plats i 15 minuter vid en tidpunkt då ingen åker till eller från jobbet! Man har inte tagit någon som helst hänsyn till ökad trafik från 151'an, Rydet till anstalten och vi som bort utmed denna sträcka! Grusvägen anses olämplig som genväg i trafikutredningen och vi vet att den används flitigt idag, och detta kommer att öka i direkt när arbete med anstaltsområdet påbörjas!

Eftersom en ny arbetsplats med hundratals anställda placeras i vårt närområde innebär det en betydligt ökad påverkan på vår boende miljö och säkerhet. En ökning med 3-4 ggr fler fordon, kanske ännu mer. Se detaljerad beskrivning i bilaga 8 sidor!

(Bilaga 1)

Kommentarer

Korsningspunkten kommer att byggas om med ett antal trafiksäkerhetshöjande åtgärder som regleras i medfinansieringsavtal med Trafikverket. Åtgärderna är dimensionerade utifrån kommande trafikflöden.

I dialog med Kriminalvården och den fastighetsägare som kommer att etablera anläggningen ska samtliga entreprenörer vid byggskedet hänvisas till plankorsning vid väg 846.

Räddningstjänsten är involverad i planarbetet sen tidigt skede och bedömer risker för dess insats och utryckningsfordon. Kriminalvårdsanstalten kommer bemannas med egen sjukvårdspersonal.

Kommunen avser att följa utvecklingen under verksamhetens etablering och hastighetsreducerande åtgärder kan bli aktuellt i framtiden men regleras inte i detaljplanen. Att ex. bredda och asfaltera en nuvarande grusväg kan dock tolkas som åtgärder för att öka framkomligheten, vilket inte är syftet.

- Teknik- och fritidsförvaltningen

Förvaltningen ser ett bekymmer i att frågan gällande brandvatten inte är utredd i detta skede och måste klargöras innan antagande då det kan ha stora konsekvenser för vattenförsörjningen i kommunens samhällen. I granskningshandlingarna framgår under kapitel 6.7.9

Tillgänglighet för räddningstjänsten, 6.7.9.2 Förslag och konsekvenser kravställning från räddningstjänstavdelningen gällande brandvatten och brandposter som i kommer vara svåra att uppfylla. Förvaltningen gör därmed två ställningstagande enligt nedan:

- VA-huvudmannen (vatten- och avloppshuvudmannen) bygger inga brandposter på privat mark. Fordras brandposter inom fastighetsmark behöver de byggas, underhållas och ägas av fastighetsägaren.

- VA-huvudmannens initiala bedömning är att vid normala förhållanden kan 10 liter vatten per sekund levereras efter utbyggnad, utifrån bedömt behov för det nya planområdet i Va-utredningen samt rådande behov i Hörle. Begränsningen hänger samman både med frågan om kapacitetsmöjligheter och frågan om vattenkvalité. Eftersom detta är en tidig och osäker bedömning fordras en mer omfattande utredning för att få en mer heltäckande bild av VA-situationen i Hörle och planerad byggnation i planområdet.

Utöver detta behöver hanteringen av de befintliga vattendrag som leder genom planområdet i väst östlig riktning tydliggöras. Dessa behöver även i framtiden passera igenom planområdet då dessa idag är viktiga skyfallsstråk och möjligheten till omledning utanför planområdet är ytterst begränsad.

Teknik- och fritidsförvaltningen har varit delaktiga i planarbetet sedan uppstart och känner sig i övrigt bekväma med planförslaget i stort men vill tydliggöra att planens genomförande kommer kräva stora resurser för att bygga ut infrastruktur gällande VA, gata och cykelväg till planområdet.

Kommentarer

I samråd med Teknik- och fritidsförvaltningen och Räddningstjänsten har skrivelse om brandvatten i planbeskrivningen justerats. Det bedöms möjligt att kunna leda befintliga flöden förbi planområdet.

- Lantmäteriet

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

Gränser:

Kommunen anger i samrådsredogörelsen att inmätningar av gränserna har skickats in till Lantmäteriet och korrigering av planområdet har gjorts utifrån dessa inmätningar.

Lantmäteriet uppfattar fortfarande att den södra gränsen i planområdet har en sämre kvalitet.

Delar av planen som bör förbättras

Eventuell ersättning för minskning av GA:

Kommunen har angivet i samrådsredogörelsen att komplettering har gjorts enligt synpunkt given i samrådsskedet. Kommunen har i handlingen uppgivit att de bekostar ev. ersättningar. Viktigt att veta är att det i förrättningsbeslutet kommer vara ägaren till den mark som blir av med belastningen som åläggs att betala, i enlighet med AL 40 a§.

Kommentarer

Kommunen har inför den andra granskningen av planen genomfört fastighetsbestämning för fastighetsgräns i söder som planområdet gränsar till.

- Trafikverket

Vägar

Statlig väg som berörs av planförslaget är väg 846. Under planarbetets gång har dialog förts mellan kommunen och Trafikverket och det finns en gemensam bild av vilka åtgärder som behöver komma tillstånd. Åtgärderna kommer att regleras i ett avtal.

Järnväg

Trafikverket har uppmärksammat att delar av järnvägsfastigheten ligger inom planbestämmelsen "VÄG". Innan planen antas behöver plankartan justeras så att den delen av planbestämmelsen "VÄG" som ligger inom järnvägsfastigheten tas bort.

Med anledning av pågående projekt kopplat till elektrifieringen av järnvägen mellan Nässjö-Värnamo kommer ytterligare mark tas i anspråk i anslutning till plankorsningen. För att inte kommande järnvägsplan och detaljplanen ska bli motstridiga behöver användningsområde för järnväg (T1) och egenskapsbestämmelsen för markreservat för allmännyttig körtrafik (Z1) justeras något. Trafikverket översänder dwg-fil över markområdet.

Trafikverket vill även uppmärksamma att järnvägens fastighetsgräns är oklar utmed sträckan och att det krävs en fastighetsbestämning för att klarlägga var gränsen går. Området som planläggs som "GCVÄG" får inte ligga inom Trafikverkets järnvägsfastighet.

Stängsel och utbyte av bomanläggning

Med placering av kriminalvårdsanstalten enligt förslag till detaljplan och gång- och cykelväg utmed järnvägen, behöver stängsling ske för att förhindra obehörigt spårbeträdande. Exakt sträcka som behöver stängslas och stängslets placering måste preciseras när gång- och cykelvägens sträckning är klargjord.

Med ökad rörelse av oskyddade trafikanter i plankorsningen finns behov av byte av bomanläggning. Trafikverket ser att en beskrivning av behov av stängsling och utbyte av bomanläggning med fördel lyfts in i planbeskrivningen för att öka förståelsen för kommande behov av åtgärder. Åtgärderna kommer att regleras i ett avtal.

Luftfart

Detaljplanen medger byggnation som är högre än 20 meter. Etableringen ligger inom den MSA-påverkande zonen för Jönköping och Växjö flygplatser. I planbeskrivningen beskriver kommunen påverkan på riksintresset utifrån nockhöjd 16 meter, men eftersom att plankartan reglerar en totalhöjd på 25 meter ska bedömningen göras utifrån den. Trafikverket förutsätter att kommunen hör berörda flygplatser samt LFV och Forsvarsmakten.

Avtal

Detaljplanen föranleder åtgärder i och i anslutning till statlig anläggning, varpå avtal som reglerar finansiering och genomförande av dessa måste finnas på plats innan detaljplanen föres till antagande. Åtgärder på det statliga vägnätet och dess anslutningar, till följd av en exploatering, ska bekostas av kommunen.

Kommentarer

I plankartan har användningsområde för Väg justerats till att inte inkludera järnvägsfastigheten. Användningsområde för järnväg T₁ har utökats enligt översänd dwg-fil. Kommunen har tecknat överenskommelser om att förvärva markområden väster och öster om järnvägsfastigheten varför ytterligare fastighetsbestämning inte bedöms nödvändig.

Stängslingsåtgärder och byte av bomanläggning vid plankorsning regleras i samfinansieringsavtal som kommunen och Trafikverket ska ingå. Avtalet ska godkännas av kommunfullmäktige senast samtidigt som detaljplanen antas.

Planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning av behov av stängsling och utbyte av bomanläggning.

Planbeskrivningen har reviderats gällande totalhöjd. En flyghinderanalys har genomförts av Luftfartsverket i syfte att identifiera potentiell störning för flygtrafik. Analysen visar att ett antal flygplatser berörs men utan anmärkningar på in- och utflygningsprocedurer. Samtliga berörda flygplatser och Försvarsmakten är underrättade om analysresultatet och hörda som sakägare.

- Granskningsyttrande 4

Kan inte godkänna denna plan då vi inte är färdiga med markbyte.

Vi ska byta Vällersten 4:11 Värnamo mot Hörle 3:1 Värnamo kommun.

Värnamo kommuns Conny Eskilsson driver förhandlingen med Hörle 3:1. Så att vi kan få till en bytesaffär.

Innan denna är klar kan vi ej godkänna denna detaljplan.

Kommentarer

Inför den andra granskningen är överenskommelse om fastighetsreglering tecknad med samtliga berörda markägare.

- Granskningsyttrande 5

Känner oro för den ökade trafiken i anstaltens omland och specifikt förslagens lösning vid plankorsningen väg F846 och väg mot anstalten och Hylteryd. Där kommer vid vissa tidpunkter tåg, buss, personbilar och tyngre fordon att blandas med cyklister och gående på en ganska liten yta, känns inte trafiksäkert.

Kommentarer

Järnvägspassagen är utrustad med bomanläggning med halvbommar idag. En åtgärd för att höja trafiksäkerheten är utbyte av bomanläggning till helbommar. Åtgärden är reglerad i samfinansieringsavtal mellan kommunen och Trafikverket som ska tecknas.

Busshållplatsernas föreslagna placering har studerats för att ge godtagbara siktlinjer för trafiksäker på- och avfart. För gång- och cykeltrafikanter föreslås väntfickor på vardera sida om vägen intill järnvägs korsning. Syftet är att hänvisa gång- och cykeltrafikanter vid bomfällning och minska blandtrafik i den mån som är möjlig.

Korsningspunkten är dimensionerad utifrån förväntade trafikflöden och kommunen i samråd med Trafikverket föreslår de trafiksäkerhetshöjande åtgärder som bedöms rimliga och tekniskt genomförbara.

Kommentarer

Sedan planförslaget var utställt på granskning har Kriminalvården upphandlat en fastighetsägare. I dialog med den nya fastighetsägaren har det framkommit önskemål om förändringar i planförslaget. Justeringar har gjorts av egenskapsområden inom kvartersmarken i syfte att möta framförda önskemål och ge förutsättningar för framtida utveckling.

Plankartan har också kompletterats med två något större områden för tekniska anläggningar vilket tillåter både pumpstation och transformatorstation. Det möjliggör för flexibilitet vid framtida placering. Egenskapsområde för gång- och cykelväg har tagits bort eftersom markområdet som berörs har förvärvats av kommunen och behöver inte längre planläggas för markåtkomst. Egenskapsområdet för gata har utökats för att kunna anlägga ny infartsväg med möjlighet att utforma den nya vägen som huvudstråk samt att möjliggöra framtida anläggande av busshållplats.

Inför den andra granskningen har teknik- och fritidsförvaltningen i dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen beslutat att inte inrätta verksamhetsområde för dagvatten. Därför ska omhändertagande av dagvatten ske inom kvartersmark. Egenskapsbestämmelse om fördröjning inom naturmark har därför tagits bort från plankartan. Inom kvartersmark regleras andel genomsläpplighet och det bedöms finnas möjligheter att fördröja dagvattnet och leda förbi befintliga flöden.

Denna skrivelse är undertecknad med en digital signatur och saknar därför namnunderskrift.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Tjänsteskrivelse - Medborgarinitiativ Mer lek för barnen i Kärda

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktiges ordförande har lämnat medborgarinitiativet Mer lek för barnen i Kärda till teknik- och fritidsnämnden för handläggning och beslut. Medborgarinitiativet har fått 180 röster.

Enligt medborgarinitiativtagaren har Kärda skola över 60 elever samt ungefär 40 förskolebarn med stort lek- och rörelsebehov. Medborgarinitiativtagaren önskar ett utökat lekområde i anslutning till skolan i form av en naturlekplats och ett tak över den befintliga grillplatsen på skolgården.

Teknik- och fritidsnämnden behandlade ärendet 8 april 2025 och beslutade att återremittera ärendet till teknik- och fritidsförvaltningen.

Teknik- och fritidsförvaltningens hantering av medborgarinitiativet

I kommunens mindre orter med grundskola görs främst investeringar i lekplats och lekutrustning på skolgårdarna för att nyttjandet ska bli så stort som möjligt. Efter verksamhetstid när skolan är stängd är det fritt fram att använda denna utrustning.

Varje år genomförs åtgärder för att förbättra lekvärdet på kommunens skolgårdar. Förvaltningen föreslår därför att teknik- och fritidsförvaltningens fastighetsavdelning tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen gemensamt tittar över vilka möjligheter det finns inom befintlig budget att genomföra en enklare naturlekplats på Kärda skola. Värt att nämna är att Kärda skola redan idag har en av de största och mest varierade skolgårdarna i kommunen och under 2025 har skolgården försetts med en ny klätterställning av större modell.

Vad gäller Kärda i övrigt har kommunen i närtid bidragit ekonomiskt till uppförandet av en större aktivitetsyta vid

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2023.141

Dnr:

idrottsplatsen. Aktivitetsytan har blivit en naturlig samlingsplats i samhället och Kårdabygdens intresseförening och Kärda IF har sökt ytterligare medel från flera stiftelser för att utöka med mer lek för de yngsta. Även till detta initiativ har Värnamo kommun bidragit med medel.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att anse medborgarinitiativet besvarat samt

att ge teknik- och fritidsförvaltningen i uppdrag att, i samråd med barn- och utbildningsförvaltningen, se över vilka möjligheter det finns att inom befintlig budget genomföra enklare naturlekplats på Kärda skola.

Linus Enochson
Projektör

Henrik Lönngrén
Avdelningschef teknik
och projekt

Medborgarinitiativ

Rubrik som sammanfattar ditt förslag:

Mer lek för Kärda-barnen

Beskriv ditt förslag och vad du vill ska hända:

Kärda skola är fantastisk. En skola med över 60 elever och ca 40 förskolebarn med stort lek-och rörelsebehov. Detta behov är mycket viktigt att tillgodose i vilket man får tillbaka i friska o sunda barn. Vi önskar, som tidigare, ett utökat lekområde i anslutning till skolan i form av en naturlekplats och ett tak över den befintliga grillplatsen på skolgården. Det känns viktigt att erbjuda barnen möjlighet att utöva lek med naturnära material och former som man ser i en naturlekplats. Barnen är vår framtid.

Välj hur lång tid förslaget ska gå att rösta på:

Tre månader

Bifoga gärna en bild eller ett dokument.

Markera gärna i kartan om det gäller en plats. Du kan göra på två sätt:

1. Skriv in adressen och klicka på förstöringsglaset.
2. Klicka först på den röda nålen och klicka sedan i kartan.

[Länk till karta](#)

Adress: Skolvägen 2, 331 95 Värnamo, Sverige

Koordinater: (57.17385519318713, 13.919319157137258)

Observera att adressen är ungefärlig när markören inte är placerad i närheten av vägar eller bebyggelse

Dina kontaktuppgifter

Förnamn

Ulla

Efternamn

Claesson

E-post

claessonulla57@gmail.com

Vi kan behöva kontakta dig om vi har frågor om ditt förslag

Fyll din adress om du inte har någon e-postadress.

Adress

Postnummer

Postort

Postadress

Värnamo kommun
331 83 Värnamo

Kontaktcenter

Stadshuset, Kyrktoget 1, Värnamo
Telefon: 0370-37 70 00
Telefax: 0370-37 77 11

E-post

kontaktcenter@varnamo.se
Webbplats
kommun.varnamo.se

Organisationsnummer

212000-0555
Bankgiro
141-7195

☒ Jag godkänner att mitt namn kommer att visas tillsammans med förslaget på Värnamo kommuns webbplats.

☒ Jag samtycker till att Värnamo kommun sparar och behandlar mina personuppgifter för att kunna hantera förslaget.

Värnamo kommun behöver hantera och spara personuppgifter om dig för att handlägga ärenden och fatta beslut som rör dig och för att fullgöra skyldigheter enligt lag.

Du har rätt att kontakta oss om du vill ha information om de uppgifter vi har om dig, för att begära rättelse, överföring eller för att begära att vi begränsar behandlingen, för att göra invändningar eller begära radering av dina uppgifter.

Du hittar mer information på www.varnamo.se/personuppgifter.

§ Dnr: TFN.2023.141

Medborgarinitiativ - Mer lek för barnen i Kärda

Beslut

Teknik- och fritidsnämnden beslutar

att återremittera ärendet till teknik- och fritidsförvaltningen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktiges ordförande har lämnat medborgarinitiativet Mer lek för barnen i Kärda till teknik- och fritidsnämnden för handläggning och beslut.

Medborgarinitiativet har fått 180 röster och 33 kommentarer som har varit positiva.

Enligt medborgarinitiativtagaren har Kärda skola över 60 elever samt ungefär 40 förskolebarn med stort lek- och rörelsebehov. Medborgarinitiativtagaren önskar ett utökat lekområde i anslutning till skolan i form av en naturlekplats och ett tak över den befintliga grillplatsen på skolgården.

Teknik- och fritidsförvaltningens bedömning

I kommunens mindre orter med grundskola görs främst investeringar i lekplats och lekutrustning på skolgårdarna för att nyttjandet ska bli så stort som möjligt. Efter verksamhetstid när skolan är stängd är det fritt fram att använda denna utrustning. Vad gäller Kärda har kommunen i närtid bidragit ekonomiskt till uppförandet av aktivitetsyta vid idrottsplatsen. Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår att medborgarinitiativet avslås med hänvisning till att Kärda har försetts med utökade lek- och aktivitetsytor.

Förslag till beslut

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att avslå medborgarinitiativet.

Beslut skickas till:

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.377

Dnr:

**Tjänsteskrivelse - Slutredovisning av projekt
LONA utökning våtmarksområde Stomsjö,
projektnummer 250003****Ärendebeskrivning**

Projektet LONA (Lokala naturvårdssatsningen) utökning våtmarksområde Stomsjö är färdigställt och ska redovisas till teknik- och fritidsnämnden. Projektet omfattar att skapa ytterligare en våtmark på 8 000 m² vid den stora våtmark på cirka fem hektar som skapades 2020.

Syftet är att skapa ökad biologisk mångfald, infiltration till grundvatten och i viss mån rening av ytvatten och fördröjning av det samma. Ett viktigt syfte var att öka rekreationsvärdet i området som i samband med byggnationen fick en väl utbyggd infrastruktur för rekreation och friluftsliv. Efter färdigställandet är hela våtmarken omsluten av en betesmark som betas av nötkreatur ända ner till vattenbrynet.

Beställare av projektet

Teknik- och fritidsförvaltningen

Entreprenadform

Byggdes med hjälp av ramleverantör

Historik, tider och information

Projektstart år 2021

Projektslut 20231231

Viktiga händelser under projektets gång:

- 210525 Beslut av Länsstyrelsen att bidrag beviljas till byggnation med 90 %.
- 210909 Grävmaskin etablerar sig, byggstart
- 210920 Jungfruliga massor körs in från ett annat markprojekt i Värnamo som används till att höja vägen/dammen som löper mellan den befintliga och nya dammen.
- 211022 Möte med Mark och exploateringsavdelningen, ryttaföreningen som hyr Stomsjö gård och Vallerstads

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.377

Dnr:

landbruk AB. Vi enas om att ryttnäringens lämnar arrendet runt den nya dammen till förmån för Vallerstads landbruk AB. Det primära syftet är att få till strandbete ända ner till vattnet. I samband med möte påtalas behov av att jämna till slänten på dammens östra sida för att nötkreatur skall kunna ha god tillgänglighet utan risk. Ytan var väldigt blockig. I och med det uppstod en merkostnad som inte var beräknad.

- Hösten 2021 fylldes våtmarken med vatten.
- Betessäsongen 2022, vallarna runt våtmarken bearbetas och sås in med nytt vallfrö.
- Betessäsongen 2023, vallskörd, staket uppsättning.
- Betessäsongen 2024, nötkreatur betar alla ytor.

Ekonomi (se även under rubrik "Utredning")

Anvisade medel enligt följande:

Bidrag från Länsstyrelsen 2021	327 375 kr
Bidrag från Länsstyrelsen 2025	<u>109 125 kr</u>
Totalt bidrag	436 500 kr

Beräknad budget för projektet 485 000 kronor, kommunens del av denna summa var beräknad till 48 500 kronor

Total budget inklusive kommunens del	
Bidrag från Länsstyrelsen	436 500 kr
Kommunens del i projektet	<u>48 500 kr</u>
Total budget	485 000 kr

Kostnader 2021	212 483 kr
Kostnader 2023	<u>356 008 kr</u>
Totala kostnader	568 491 kr

Underskott på projektet	83 491 kr
(Underskott samt kommunens del	131 991 kr)

Sammanfattning

Resultatet blev bra och de uppsatta målen har nåtts. En merkostnad uppstod i samband med flytt av massor till den östra slänten för att säkerställa betesdriften. Våtmarken kan fördröja 7 000 m³ vatten i händelse av höga flöden. Kostnaden för våtmarken blev 68 kronor per m² vattenspegel.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.377

Dnr:

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att godkänna teknik- och fritidsförvaltningens slutredovisning av projekt LONA utökning våtmarksområde Stomsjö, projektnummer 250003 samt

att underskottet på 83 491 kronor och kommunens egen finansiering i projektet på 48 500 kronor, totalt 131 991 kronor regleras mot kommunens skogsdrift.

Joakim Norgren
Projektledare

Jesper du Rietz
Förvaltningschef

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.377

Dnr:

Utredning

Förtydligande av projektkostnader för projekt LONA Utökning
våtmarksområde Stomsjö, projektnummer 250003:

	År		
		Budget & övriga intäkter	Utfall
Anvisade medel/utfall	2021	327 375	212 483
	2022		356 008
	2023		
	2024		
	2025	109 125	
Totalinvestering		436 500	568 491
Underskott på projektet samt kommunens del i projektet			131 991 kr

**Tjänsteskrivelse - Skadeståndsanspråk på grund
av översvämning på fastigheten Bredaryd 6:61****Ärendebeskrivning**

Fastighetsägare till fastigheten Bredaryd 6:61 har riktat skadeståndsanspråk till Värnamo kommun på grund av skador som uppstått efter översvämning 10 juli 2024.

Skadeståndsanspråket gäller skador på pool, tomt, terrass och källare. Anspråket är på 501 095 kronor.

Teknik- och fritidsförvaltningen har delegation att besluta om ersättning vid skadeståndsanspråk på summor upp till 500 000 kronor, för summor däröver är det teknik- och fritidsnämnden som har att fatta beslut.

Utredning har gjorts med hjälp av kommunens säkerhetssamordnare som har kompetens i försäkringsfrågor samt med försäkringsbolaget Söderberg och Partners som är konsult åt Värnamo kommun i försäkringsfrågor.

Bedömningen är att ersättningsanspråket ska avvisas i sin helhet.

Se även under rubrik "Utredning".

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att avvisa skadeståndsanspråk på 501 095 kronor från fastighetsägare till fastigheten Bredaryd 6:61 med anledning av översvämning 10 juli 2024.

Antti Vähäkari
Avdelningschef VA

Jesper du Rietz
Förvaltningschef

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.124

Dnr:

Utredning

Fastighetsägare till fastigheten Bredaryd 6:61 har riktat skadeståndsanspråk till Värnamo kommun på grund av skador som uppstått efter översvämning 10 juli 2024.

Skadeståndsanspråket gäller skador på pool, tomt, terrass och källare. Anspråket är på 501 095 kronor.

Teknik- och fritidsförvaltningen har delegation att besluta om ersättning vid skadeståndsanspråk på summor upp till 500 000 kronor, för summor däröver är det teknik- och fritidsnämnden som har att fatta beslut.

Utredning har gjorts med hjälp av kommunens säkerhetssamordnare som har kompetens i försäkringsfrågor samt med försäkringsbolaget Söderberg och Partners som är konsult åt Värnamo kommun i försäkringsfrågor.

Av underlaget i ärendet framgår att fastigheten drabbades av skador i samband med ett skyfall den 10 juli 2024. Stora vattenmassor ansamlades på tomten, varmed skador uppstod på tomtmark, terrass och pool. Skador uppkom även på själva byggnaden då vattnet rann in ytledes via dörr, väggar och husgrund samt trängde upp bakledes i golvbrunnar. För detta har Länsförsäkringar ersatt fastighetsägaren med 292 260 kronor. Fastighetsägaren har begärt ytterligare ersättning via skadestånd från kommunen då försäkringsersättningen inte speglar de verkliga skadekostnaderna. Fastighetsägaren menar att kommunen har orsakat skadan genom igensatta brunnar.

Länsförsäkringars inspektion

Av underlaget i ärendet framgår att Länsförsäkringar utförde en inspektion av fastighetens dagvattenledningar i samband med reglering av skadan efter översvämningen. Då uppdagades att ett betongrör vid ett av hörnen på fastigheten har delat på sig. Sakkunnig har gjort bedömningen att delningen inte har något samband med översvämningen, utan mest sannolikt beror på hög ålder.

Vidare noterade Länsförsäkringar att spygatten utanför källarporten var full av slam, grus och mindre stenar. Därutöver har den oklart utlopp. Vid inspektionen återfanns ingen anslutning mot det kommunala nätet. I övrigt är spygattens anslutningar bristfälliga då dagvattnet avleds i dräneringsrör –

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.124

Dnr:

som har otillräcklig kapacitet och medför risk för baktryck – och inte i avsedda dagvattenrör.

Slutligen upptäckte Länsförsäkringar att ett stuprör på fastigheten leder dagvatten direkt ned i dagvattenledningen utan någon form av löv- eller rensill, varken vid marknivå eller i hängrännan.

Kommunens utredning

Kommunen har också låtit genomföra en utredning med anledning av skadehändelsen. Den visar att fastigheten har interna felkopplingar i form av att takvattenavrinningen leds till spillvattenservisen, vilket utgör en otillåten anslutning.

Vad gäller påståendet om igensatta brunnar visar kommunens utredning att det är Trafikverkets väg (153) som leder vatten längs vägsträckan vid aktuell väg. Kommunen har varit medveten om att fastighetsägare i området ofta placerar föremål och skräp utmed diket längs den aktuella vägen. Detta gör att trumögat i brunnen riskerar att sätta igen vid stora vattenflöden från uppströms. För att minska risken för översvämningar har kommunen regelbundet underhållit inloppet, särskilt inför förväntade skyfall. Vid det aktuella tillfället, under skyfallet den 10 juli, fanns dock betydande mängder brädbitar, grenar och annat skräp i diket, vilket ledde till att trumögat satte igen. Slutligen har kommunen uppmätt nederbörden under det aktuella skyfallet till en mängd som motsvarar en statistisk återkomsttid om 200 år. Vid sådana extrema nederbördsmängder, som kraftigt överstiger det normala för orten, måste en viss dämning i det kommunala ledningsnätet anses både rimlig och förväntad.

Sammanfattning

Generellt sett gäller att huvudmannen har ett mycket begränsat ansvar för ytledes inträngande vatten, eftersom vattnet normalt inte kan anses ha passerat det kommunala ledningsnätet. Om en fastighet drabbas av ytvatten som rinner från allmän plats eller vägar, ligger ansvaret normalt på fastighetsägaren att skydda sin byggnad (till exempel med marklutning, dränering eller pump). Kommunen kan endast hållas ansvarig om översvämningen beror på bristfälligt underhåll, felaktig konstruktion eller skada i det kommunala ledningsnätet. Vidare gäller enligt LAV (Lagen om allmänna vattentjänster) att fastighetsägaren själv bär

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.124

Dnr:

ansvaret för felkopplingar och brister på fastighetens sida om förbindelsepunkten.

Vad avser kommunens väghållaransvar är det inte i sig tillräckligt att en skada har inträffat. För att kommunen ska anses vara ersättningsskyldig förutsätts att kommunen har orsakat skadan genom oaktsamhet eller vårdslöshet eller att det föreligger ett särskilt ansvar i avtal eller i lag. Det är den som påstår skada som ska visa att kommunen har orsakat skadan.

Mot bakgrund av fastighetens interna brister i form av otillräckliga anslutningar och felkopplingar, samt igensättning av diket utanför fastigheten, i kombination med extrem nederbörd, bedöms skadan ha uppstått under omständigheter som ligger utanför kommunens kontroll. Kommunen har, i egenskap av väghållare respektive huvudman för det kommunala ledningsnätet, vidtagit de underhållsåtgärder som rimligen kan förväntas för att förebygga översvämning, inklusive regelbundet underhåll av inlopp och dikens funktion.

Bedömningen är att ersättningsanspråket ska avvisas i sin helhet.

2025-02-10 10:23

Anmäla skadeståndsanspråk

Viktig information om skadeståndsanspråk

Om du drabbas av en skada i Värnamo kommun, som du anser att kommunen är ansvarig för, kan du begära kommunen betalar ut ett skadestånd till dig.

Enligt skadeståndslagens bestämmelser finns det möjlighet för kommunen att betala ut ersättning om kommunen har orsakat en skada genom fel eller försummelse.

Observera att du alltid i första hand bör nyttja egna försäkringar (till exempel fordonsförsäkring, hem- eller olycksfallsförsäkring mm) innan du riktar ett krav mot kommunen för den uppkomna skadan. Detta eftersom du som skadelidande då inte har samma stränga krav på att visa att kommunen har orsakat skadan genom fel eller försummelse, och det går snabbare att få ersättning. Du kan därefter framställa krav på självrisikkostnader gentemot kommunen.

När har du rätt till skadestånd?

För att kommunen ska anses vara skadeståndsskyldig och kunna betala ut ersättning, krävs som regel att du kan visa att kommunen genom oaksamhet, vårdslöshet eller annan försumlighet har orsakat skadan. Det inträffade kan anses vara en ren olyckshändelse, som du då får stå för själv, helt eller delvis, beroende på om du har försäkring eller inte. Enligt Kommunallagen är det förbjudet för kommunen att betala ut ersättning om skadeståndsansvar saknas.

Oavsett vilken bedömning av ditt ärende resulterar i avseende ansvarsfrågan, får du själv först bekosta ev. reparation eller nyinköp av skadad egendom och därefter ställa krav på ersättning från kommunen.

När skadeståndsanspråk kommit in

Vi bekräftar att vi tagit emot din anmälan och din anmälan blir en offentlig handling. Därefter genomförs en skadeståndsrättslig utredning. Varje fall prövas individuellt.

Utredningstiden kan vara lång beroende på handläggningstiden hos aktörer som måste kontaktas. Kommunen eller kommunens försäkringsbolag tar kontakt med dig om det behövs kompletterande uppgifter.

När utredningen är klar får du besked om Värnamo kommun anser sig vara ersättningsskyldig eller inte för det inträffade. Om utredningen visar att kommunen har ett skadeståndsansvar för den inträffade skadan, betalar kommunen ut ersättning till dig i enlighet med skadeståndsrättsliga värderingsregler.

Tänk på att ersättningskravet redan från början normalt bör innehålla minst följande information och underlag:

- På vilket sätt anser du att Värnamo kommun bär ansvar för att skadan uppstått
- Skadedatum
- Skadeplats
- Beskrivning av händelseförloppet
- Bilder från skadeplatsen och/eller arbetsområdet
- Bilder på skadan
- Kopia på besked från ditt försäkringsbolag avseende eventuell försäkringsersättning och självrisk
- Preciserat ersättningskrav (i kronor)
- Kopia på kvitton/fakturor på nedlagda kostnader

Jag har läst ovan information

Postadress
Värnamo kommun
331 83 Värnamo

Kontaktcenter
Stadshuset, Kyrktoget 1, Värnamo
Telefon: 0370-37 70 00
Telefax: 0370-37 77 11

E-post
kontaktcenter@varnamo.se
Webbplats
kommun.varnamo.se

Organisationsnummer
212000-0555
Bankgiro
141-7195

2025-02-10 10:23

Jag gör anmälan i egenskap som:

☒ Mig själv	☐ Godman / Förvaltare
☐ Ombud	☐ Vårdnadshavare

Anmälan gäller:

☒ En individ	☐ Ett företag
--	--------------------------------------

Anmälarens uppgifter

Förnamn	Efternamn	Personnummer
Adress	Postnummer	Postort
Telefon under dagtid	E-post	

Uppgifter om det gäller en individ

Förnamn	Efternamn	Personnummer
Adress	Postnummer	Postort
Telefon under dagtid	E-post	

Uppgifter om det gäller ett företag

Företagets namn	Organisationsnummer
-----------------	---------------------

Kontaktperson

Förnamn	Efternamn
Telefon under dagtid	E-post

2025-02-10 10:23

Skaderapport och ersättning

Har du varit i kontakt med ditt försäkringsbolag?

☒ Ja☐ Nej

Vad är det för typ av skada:

☐ Personskada (Fyll i sida 3 Skaderapport personskada, skriv sedan under på sida 5)☒ Egendom (Fortsätt till sida 4 Skaderapport egendom, skriv sedan under på sida 5)

Skaderapport vid personskada

Beskriv skadan

Datum när skadan skedde

Tid

På vilket sätt anser du att kommunen orsakat skadan genom fel eller försummande:

Preciserat ersättningskrav - Vad är det du vill ha ersättning för:

Ersättningskravet kan t.ex. innefatta självrisk för egen försäkring, skador på kläder, byggnad, resor.

Plats (vart inträffade skadan)

Gata

Postnummer

Postort

Ange en plats om det inte finns någon självklar adress, t.ex. Lekparken i Apladalen

Bifogade dokument

☐ Kvitton för eventuella utlägg☐ Bilder/skiss över platsen där skadad inträffade**Postadress**
Värnamo kommun
331 83 Värnamo**Kontaktcenter**
Stadshuset, Kyrktoget 1, Värnamo
Telefon: 0370-37 70 00
Telefax: 0370-37 77 11**E-post**
kontaktcenter@varnamo.se
Webbplats
kommun.varnamo.se**Organisationsnummer**
212000-0555
Bankgiro
141-7195

2025-02-10 10:23

Postadress
Värnamo kommun
331 83 Värnamo

Kontaktcenter
Stadshuset, Kyrktorget 1, Värnamo
Telefon: 0370-37 70 00
Telefax: 0370-37 77 11

E-post
kontaktcenter@varnamo.se
Webbplats
kommun.varnamo.se

Organisationsnummer
212000-0555
Bankgiro
141-7195

2025-02-10 10:23

Skaderapport vid skadad egendom

Beskrivning av händelsen

Översvämning på hela vår bak tomt även källare (1.70m vatten)
p.g.a kommunens igentäppta brunnar.

På vilket sätt anser du att kommunen orsakat skadan genom fel eller försummande:

I flera år har ingen från kommunen rensat deras brunn. Det har jag fått göra själv. Och det har lett till översvämning som har lämnat stora skador!

Vilken typ av egendom som skadats

☐ Fordon	Ange registreringsnummer, eller om detta inte finns, typ och modell
☒ Fastighet (tomt/mark/byggnad)	Ange fastighetsbeteckning 6:61
☐ Övrigt	Beskriv vilken egendom det gäller

Beskriv skadan

Tomt, poolen och hela källarn. Även vår terrass

Datum när skadan skedde

10/1-24

Tid

16:00

Preciserat ersättningskrav - Vad är det du vill ha ersättning för:

Jag vill ha ersättning för vår pool, bak tomt och terrass.
501 095:- ink. självrisk (alla skador vattnet orsakade ligger på ca. 1miljon kronor)

Ersättningskravet kan t.ex. innefatta självrisk för egen försäkring, skador på kläder, byggnad, resor.

Bifogade dokument

- ☒ Kvitton för eventuella utlägg
- ☒ Bilder/skiss över platsen där skadad inträffade

Postadress
Värnamo kommun
331 83 Värnamo

Kontaktcenter
Stadshuset, Kyrktoget 1, Värnamo
Telefon: 0370-37 70 00
Telefax: 0370-37 77 11

E-post
kontaktcenter@varnamo.se
Webbplats
kommun.varnamo.se

Organisationsnummer
212000-0555
Bankgiro
141-7195

2025-02-10 10:23

Underskrift

Datum

13/2-25

Namnteckning

Namnförtydligande

När anmälan kommer in genomförs en skadeståndsrättslig utredning och bedömning av det inträffade. När utredningen är klar får du besked om Värnamo kommun anser sig vara ersättningsskyldig eller inte för det inträffade. Har du en egen försäkring kan det vara fördelaktigt för dig att nyttja den i första hand, eftersom du som skadelidande inte har samma stränga bevisbörda, och därefter framställa krav på självrisikkostnader gentemot kommunen.

Skadeanmälan sänds till:

Värnamo kommun
Kommunledningsförvaltningen
331 83 Värnamo

Har du några frågor angående skadeanmälan kontakta kommunens försäkringsansvarig via Kontaktcenter 0370-37 70 00 eller kontaktcenter@varnamo.se

Information om behandling av personuppgifter

De personuppgifter du lämnar till oss behöver vi behandla för att hantera dina skadeståndsanspråk mot Värnamo kommun. Den nämnd som ansvarar för verksamheten ditt skadeståndsanspråk rör kommer att behandla din anmälan tillsammans med försäkringssamordnaren (kommunstyrelsen).

Vi hanterar dina uppgifter med stöd av gällande dataskyddslagstiftning och den lagliga grunden rättslig förpliktelse enligt Skadeståndslagen, samt i vissa fall enligt tecknat avtal. Vi har kvar dina uppgifter den tid som behövs för att vi ska kunna uppfylla våra skyldigheter. Uppgifterna kan komma att lämnas ut till kommunens försäkringsbolag eller kommunens försäkringsförmedlare som hjälper kommunen med komplexa utredningar.

Ditt skadeståndsanspråk blir även allmän handling enligt offentlighetsprincipen i Tryckfrihetsförordningen då det inkommer till kommunen och kan komma att lämnas ut om någon begär detta. Innan vi lämnar ut en handling som innehåller personuppgifter gör vi alltid en sekretessprövning enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Du har rätt att kontakta oss om du vill ha information om de uppgifter vi har om dig eller begära rättning eller radering av dina uppgifter. Du kan också begära att vi begränsar behandlingen eller göra invändningar till Integritetsmyndigheten. . Hur du går till väga, samt mer information och kontaktuppgifter, hittar du på sidan [Behandling av personuppgifter](#) - Värnamo kommun (kommun.varnamo.se)

Postadress
Värnamo kommun
331 83 Värnamo

Kontaktcenter
Stadshuset, Kyrkorget 1, Värnamo
Telefon: 0370-37 70 00
Telefax: 0370-37 77 11

E-post
kontaktcenter@varnamo.se
Webbplats
kommun.varnamo.se

Organisationsnummer
212000-0555
Bankgiro
141-7195

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.115

Dnr:

Tjänsteskrivelse - Kostnader för renovering av befintlig viadukt och nybyggnation av viadukt

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 4 mars 2025 att uppdra till teknik- och fritidsnämnden att återkomma till kommunstyrelsen med uppskattade kostnader för att genom en extern konsult med erfarenhet av brobyggnation utreda kostnaden för renovering av befintlig viadukt samt för nybyggnation av viadukt.

Kommunstyrelsen beslutade 20 maj 2025 att tilldela teknik- och fritidsnämnden 331 300 kronor till konsultkostnader för att utreda kostnad för renovering av befintlig viadukt samt nybyggnation av viadukt.

För uppdraget har konsultföretaget Sweco anlåtats. Vid teknik- och fritidsnämndens sammanträde 24 november 2025 kommer konsulten föredra resultatet av utredningen.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att lämna utredning om kostnader för att renovera befintlig viadukt samt nybyggnation av viadukt till kommunstyrelsen.

Henrik Lönngren
Avdelningschef teknik och projekt

Jesper du Rietz
Förvaltningschef

§ 84 Dnr: KS.2025.219

Beräkning av kostnader för renovering eller nybyggnation av Viadukten

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avslå Jan Chereks (SD) förslag i initiativärendet,

att uppdra till teknik- och fritidsnämnden att återkomma till kommunstyrelsen med uppskattade kostnader för att genom en extern konsult med erfarenhet av brobyggnation utreda kostnaden för renovering av befintlig viadukt samt för nybyggnation av viadukt, **att** återredovisning görs till kommunstyrelsen senast den 30 april 2025.

Ärendebeskrivning

Jan Cherek (SD) väcker ärendet vid sammanträdet den 4 mars 2025. Han redogör för initiativet enligt följande.

Enligt rapport från SWECO 2020-06-22 redovisas att Viadukten klarar av att belastas med personbilstrafik i det befintliga skicket. Dock avråder man tung trafik då bärighetsberäkningen utmed sidorna har brister. Vid inspektioner och bärighetsberäkning 2020-05 gjordes en överslagsmässig ekonomisk kalkyl för reparation men även byggnation av ny bro. Uppskattad kostnad för reparation där livslängden uppskattas till 20–30 år efter åtgärd beräknas till 10,5–15 miljoner. Att bygga en bro uppgår kalkylkostnaden till max 53,5 miljoner enligt tariff 2020–06. Livslängd för ny bro uppskattas till 80–120 år. Viktigt att tillägga är att det brospann över järnväg som byggdes om år 1992 berörs ej likaså bropelarna över detta område enligt beräkningarna är dessa i gott skick. Den ekonomiska kalkylen har utgått från att man bygger Viadukten i samma utformning och sträckning som den är idag.

1. Att kommunstyrelsen ger teknik- och fritidsnämnden i uppdrag att ta in extern inspektör/konstruktör med erfarenhet av bro-byggnation för att göra beräkning enligt dagens tariff om reparation samt beräkning av nybyggnation av Viadukt inkluderat kostnad för rivning av befintlig Viadukt.
2. Att teknik- och fritidsnämnden redogör och begär budget för kostnad av detta konsultjobb.
3. Att kommunstyrelsen sätter datum för återrapportering av ärendet.

Forts.

KS § 84 (forts)

Yrkanden

Ordföranden yrkar att kommunstyrelsen beslutar

att avslå Jan Chereks (SD) förslag i initiativärendet,

att uppdra till teknik- och fritidsnämnden att återkomma till kommunstyrelsen med uppskattade kostnader för att genom en extern konsult med erfarenhet av brobyggnation utreda kostnaden för renovering av befintlig viadukt samt för nybyggnation av viadukt, samt

att återredovisning görs till kommunstyrelsen senast den 30 april 2025.

Beslut skickas till:

Teknik- och fritidsnämnden

§ 223 Dnr: KS.2025.219

Beräkning av kostnader för renovering eller nybyggnation av Viadukten

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

- att** tilldela teknik- och fritidsnämnden 331 300 kronor till konsultkostnader för att utreda kostnad för renovering av befintlig viadukt samt nybyggnation av viadukt,
att finansiering sker ur kommunstyrelsens anslag för oförutsedda behov.

Ärendebeskrivning

Vid kommunstyrelsens sammanträde den 4 mars 2025 väckte Jan Chereks (SD) ett initiativärende angående beräkning av kostnader för renovering eller nybyggnation av Viadukten.

Kommunstyrelsen beslutade den 4 mars 2025 §87

- att** avslå Jan Chereks (SD) förslag i initiativärendet,
att uppdra till teknik- och fritidsnämnden att återkomma till kommunstyrelsen med uppskattade kostnader för att genom en extern konsult med erfarenhet av brobyggnation utreda kostnaden för renovering av befintlig viadukt samt för nybyggnation av viadukt,
att återredovisning görs till kommunstyrelsen senast den 30 april 2025.

Teknik- och fritidsförvaltningen har i tjänsteskrivelse den 14 april 2025 informerat om att offert har inhämtats från Sweco Sverige AB. Enligt offerten är kostnaden för utredningen 331 300 kronor exklusive moms.

Teknik - och fritidsnämnden beslutade den 28 april 2025 § 93

- att** lämna kostnadsförslag för renovering respektive nybyggnation av viadukten till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Ordföranden yrkar att kommunstyrelsen beslutar

- att** tilldela teknik- och fritidsnämnden 331 300 kronor för konsultkostnader för att utreda kostnad för renovering av befintlig viadukt samt nybyggnation av viadukt,
att finansiering sker ur kommunstyrelsens anslag för oförutsedda behov.

Beslut skickas till:

Teknik- och fritidsnämnden
Ekonomiavdelningen

Tjänsteskrivelse - Utredning om robotgräsklippare

Ärendebeskrivning

Teknik- och fritidsförvaltningen har av teknik- och fritidsnämnden den 8 april 2025 fått i uppdrag att utreda hanteringen av stöd till föreningar vid inköp av robotgräsklippare.

Utredningen tydliggör gränsdragningen mellan vad som ska omfattas av anläggningsbidrag och vad som utgör extra investeringsbidrag. En modellkalkyl baserad på Norregårds fotbollsplan (kommunägd och driftas av kommunen) visar att nuvarande bidragsnivåer kan behöva ses över.

Förvaltningen föreslår därför en omfördelning av anläggningsbidraget mellan A-plan, 11-mannaplan och 7-mannaplan samt att det ska finnas ett tak för antalet fotbollsplaner en förening kan få bidrag för baserat på antal aktiva lag. Vidare föreslår förvaltningen att föreningarna även fortsättningsvis äger sina maskiner. Förslaget kan innebära en ökad belastning på budgeten för extra bidrag, men bedöms vara det mest rimliga och ändamålsenliga alternativet.

Se även under rubrik "Utredning".

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att godkänna teknik- och fritidsförvaltningens förslag till regelverk för anläggningsbidrag till fotbollsplaner.

att ge teknik- och fritidsförvaltningen i uppdrag att genomföra en översyn av samtliga schablonbelopp kopplade till anläggningsbidrag.

Johan Arvidsson
Avdelningschef fritid

Jesper du Rietz
Förvaltningschef

Utredning

Vid nämndsmötet den 8 april fick teknik- och fritidsförvaltningen i uppdrag att utreda hanteringen av stöd till föreningar avseende inköp av robotgräsklippare. Bakgrunden till uppdraget var en ansökan från Bredaryd-Lanna IK om bidrag för inköp av flera robotgräsklippare, vilket aktualiserade behovet av att tydliggöra gränsdragningen mellan anläggningsbidrag och extra bidrag.

Förvaltningen betalar ut anläggningsbidrag för fotbollsplaner till åtta föreningar i kommunen. Bidraget är avsett att användas till drift samt årligt underhåll, inklusive reparationer av maskiner, inköp av fotbollsmål och nät samt underhåll av läktare och staket. Större investeringar, så som inköp av nya robotgräsklippare, omfattas inte av anläggningsbidraget. För sådana investeringar kan föreningar ansöka om extra bidrag vilket kan beviljas med upp till 75 % av kostnaden, dock med maximalt 50 000 kronor.

Teknik- och fritidsförvaltningen har sammanställt samtliga kostnader för en A-plan respektive en 11-mannaplan genom att ta fram en modellkalkyl baserad på Norregård fotbollsplan, en gräsplan som kommunen äger och driftar. Kalkylen visar att den årliga kostnaden för en A-plan uppgår till 67 850 kronor, 34 600 kronor för en 11-mannaplan samt 21 300 kronor för en 7-mannaplan.

Kostnaderna i kalkylen inkluderar årskostnader för luftning, vertikalskäring, dressning, gödsling, grässådd, mål, nät, avbytarbås, robotgräsklippare, linjeringsfärg, sand, gräsfrö, gödsel samt service av robotgräsklippare. För A-planen och 7-mannaplanen har hänsyn tagits till att linjeringsmaskin redan finns tillgänglig via 11-mannaplanen.

Om kostnader för inköp av robotgräsklippare och linjeringsmaskin exkluderas, då dessa utgör investeringar föreningen kan söka extra bidrag för, uppgår driftkostnaden till 59 850 kronor för en A-plan, 27 900 kronor för en 11-mannaplan och 17 300 kronor för en 7-mannaplan. Förvaltningens bedömning är att det är rimligt att anläggningsbidraget täcker 75% av driftkostnaderna. Det skulle

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.181

Dnr:

innebära ett justerat anläggningsbidrag om 44 888 kronor för en A-plan, 20 950 kronor för en 11-mannaplan samt 12 975 kronor för en 7-mannaplan.

Beskrivning	A-plan	11-manna	7-manna
Luftning	3 000	0	0
Vertikalskärning	3 000	0	0
Dressning	3 000	0	0
Gödselspridning	3 000	0	0
Grässådd	1 500	0	0
Fotbollsmål	5 000	5 000	5000
Fotbollsnät	600	600	600
Avbytarbås	3 750	0	0
Robotgräsklippare	8 000	8 000	4000
Linjeringsmaskin	0	1 300	0
Linjeringsfärg	6 000	3 000	1200
Sand	10 000	0	0
Gräsfrö 100 kg	4 000	4 000	0
Gödsel 200 kg	11 000	11 000	0
Underhåll staket och läktare	3 000		0
Service robot	3 000	3 000	3000
	67 850	34 600	21300

Nuvarande anläggningsbidrag uppgår till 37 600 kronor för en A-plan, 27 700 kronor för en 11-mannaplan och 16 600 kronor för en 7-mannaplan. Det kan således vara motiverat att omfördela bidraget genom att höja stödet för en A-plan och sänka stödet för 11-mannaplan samt 7-mannaplan, med syftet att bättre täcka de faktiska kostnaderna.

Vidare har teknik- och fritidsförvaltningen även kunnat konstatera att nyttjandet av många av de föreningsägda fotbollsplanerna är mycket lågt. Förvaltningen anser inte att det är rimligt att föreningar ska få bidrag för anläggningar som inte nyttjas, eller nyttjas minimalt, och föreslår därför att införa ett tak för antalet fotbollsplaner. Förslaget innebär att en förening kan söka anläggningsbidrag till ett visst antal fotbollsplaner baserat på antalet aktiva fotbollslag enligt nedan.

- Föreningar med färre än 5 lag i träning max en 11-mannaplan eller en 7-mannaplan.

Teknik- och fritidsförvaltningen

 Teknik- och fritidsnämnden
 TFN.2025.181

Dnr:

- Föreningar som har mer än 5 lag i träning, varav minst ett lag i seriespel, kan få bidrag för max en A-plan och en 11-mannaplan eller 7-mannaplan.
- Föreningar som har mer än 8 lag i träning, varav minst tre lag i seriespel, kan få bidrag för max en A-plan, en 11-manna plan samt en 7-mannaplan.
- Föreningar utan fotbollslag, men som ändå bedriver verksamhet kan söka anläggningsbidrag till fotbollsplan med 1 000 kronor per 1 000 kvadratmeter.

Träningsgrupper eller lag får inte delas i mindre grupper, ur redovisningssynpunkt, för erhållande av anläggningsbidrag till fler fotbollsplaner.

Förening	A-planer	11-manna	7-manna	anl.bidrag
Bors SK	1	1	1	81800
Bredaryd Lanna IK	2	1	1	119 500
Forsheda IF			1	16 600
Horda AIK	1	1		65 300
Hånger IF	1	1		65 300
Kärda IF	1	1		65 300
Ohsbruks IF		1		27 700
Rydaholms GoIF	(1 kgr)	1	1	44 300
Totalt:				485 800

Genom att se på antalet fotbollslag föreningarna har haft under 2025 kan förvaltningen konstatera att det skulle innebära en differens på cirka 200 000 kronor från föregående år.

Förening	lag	A-planer	11-manna	7-manna	gräsyta	anl.bidrag
Bors SK	10	1	1	1		78 788
Bredaryd Lanna IK	9	1	1	1		78 788
Forsheda IF	6			1		12 975
Horda AIK	1		1		6000 kvm	26 925
Hånger IF	0				12000 kvm	12 000
Kärda IF	1		1		6000 kvm	26 925
Ohsbruks IF	0				6000 kvm	6 000
Rydaholms GoIF	10	1 kgr	1	1		33 900
Totalt:						276 301

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.181

Dnr:

Förvaltningens bedömning är att det mest ändamålsenliga vore att föreningar även fortsättningsvis äger sina maskiner. Detta bedöms främja ansvarstagande och god driftkvalitet. Ett kommunalt ägande kan komma att innebära ett oproportionerligt stort ansvar för kommunen att hantera inköp, service och uppföljning.

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår att tidigare beslut kvarstår, men att det i och med denna utredning har tydliggjorts vad som ska omfattas av anläggningsbidrag respektive extra bidrag.

Det bedöms vidare att tydliggörandet kan innebära en ökad belastning på budgeten för extra bidrag, men att budgeten kan omjusteras i och med det föreslagna maxtaket på antal bidragsberättigade fotbollsplaner. Genom den justeringen föreslår förvaltningen att extra bidrag riktas till ”projekt och mindre investeringar” som har direkt påverkan i verksamheten och befintliga sammankomster och skapar ett nytt anläggningsbidrag riktat till ”investeringar för föreningsägda anläggningar”. Då belastas inte budgeten för extra bidrag.

Anläggningsbidraget regleras av riktlinje och ska beslutas av förvaltningschef. Då det bedöms som väsentliga förändringar önskar förvaltningen ändå att teknik- och fritidsnämnden beslutar om att godkänna dessa förändringar i riktlinjen.

Kategori	Beskrivning	Kostnad	Antal år	Utförs av	Arbetstid	Årskostnad	A-plan antal	A-plan	11-manna antal	11-manna	7-manna antal	7-manna	142
Arbetskostnad	Luftning	3 000		1 Kommun	6	3 000		1	3 000	0	0	0,0	0
Arbetskostnad	Vertikalskärning	3 000		1 Kommun?	6	3 000		1	3 000	0	0	0,0	0
Arbetskostnad	Dressning	3 000		1 Kommun?	6	3 000		1	3 000	0	0	0,0	0
Arbetskostnad	Linjering	1 500		1 Bidrag		1 500			0				
Arbetskostnad	Sprida konstgödsel	1 500		1 Bidrag	3	1 500		2	3 000				
Arbetskostnad	Så gräs	1 500		1 Bidrag	3	1 500		1	1 500				
Artikel	Fotbollsmål ink nät	25 000		10 Extra bidrag		2 500		2	5 000	2	5 000	2,0	5 000
Artikel	Fotbollsnet	3 000		10 Extra bidrag		300		2	600	2	600	2,0	600
Artikel	Avbytarbås	37 500		20 Extra bidrag		1 875		2	3 750	0	0	0,0	0
Maskin	Robotgräsklippare	80 000		10 Extra bidrag		8 000		0	0	0	0	0,5	
Maskin	Linjeringsmaskin	26 000		20 Extra bidrag		1 300		0	0	0	0	0,0	0
Material	Linjeringsfärg	600		1		600		10	6 000	5	3 000	2,0	1 200
Material	Sand	10 000		1		10 000		1	10 000	0	0	0,0	0
Material	Gräsfrö 100 kg	4 000		1		4 000		1	4 000	1	4 000	0,5	2 000
Material	Gödsel 200 kg	5 500		1		5 500		2	11 000	2	11 000	1,0	5 500
Material	Staket och läktare	3 000		1		3 000		1	3 000				
Tillbehör	Service robot	3 000		1		3 000		1	3 000	1	3 000	1,0	3 000
Kostnad per plan								59 850		26 600		17 300	
Konstgräsplan													
Elbelysning													

[illegible]

Kategori	Beskrivning	Kostnad	Antal år	Årskostnad	144
----------	-------------	---------	----------	------------	-----

§ 83 Dnr: TFN.2025.162

Bredaryd Lanna IK ansökan om extra bidrag

Beslut

Teknik- och fritidsnämnden beslutar

att bevilja Bredaryd Lanna IK extra bidrag med 50 000 kronor för två robotgräsklippare med GPS-funktion samt

att ge teknik- och fritidsförvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag till fortsatt hantering av stöd till föreningar gällande robotgräsklippare.

Ärendebeskrivning

Bredaryd Lanna IK ansöker om extra bidrag till två nya robotgräsklippare. Kostnaden för två robotgräsklippare beräknas bli 149 305 kronor.

Bredaryd Lanna IK äger och driver två fotbollsanläggningar, en i Bredaryd och en i Lanna. Föreningen skriver att de har totalt åtta robotgräsklippare på sina anläggningar fördelat på tre 11-mannaplaner och en 7-mannaplan. Övriga gräsytor på anläggningarna klipper föreningen med åkgräsklippare och röjningssåg. Föreningens nuvarande robotgräsklippare är cirka 10 år gamla och att har uppnått cirka 19 000 drifttimmar per robotgräsklippare. Det har medfört att reparations- och underhållskostnaderna har ökat och blivit en stor kostnad för föreningen. Föreningen uppskattar underhållskostnaderna till 50 000 kronor per år för samtliga åtta robotgräsklippare.

Föreningen skriver vidare att de planerar att börja med att byta ut de två robotgräsklipparna som klipper gräset på föreningens A-plan. De robotgräsklippare som inte längre kommer att användas kommer föreningen att använda till att plocka reservdelar av. Nya robotgräsklippare som går på GPS och inte efter slinga skulle även underlätta skötseln för föreningen, bland annat genom att slingan inte riskera att klippas av vid luftning av planen.

I riktlinjerna för extra bidrag står det att en ansökan kan beviljas med max 50 000 kronor. Ansökan som anses vara av mindre värde för föreningens verksamhet beviljas max 25 % av ansökt belopp, ansökan som anses vara av värde för föreningen beviljas max 50 % av ansökt belopp och ansökan som anses vara av stort värde för föreningens verksamhet beviljas max 75 % av ansökt belopp. Beviljat bidrag betalas ut i efterhand mot uppvisande av kvitton.

Forts.

TFN § 83 (forts.)

Teknik- och fritidsförvaltningens bedömning är att fungerande gräsklippare är av stort värde för föreningen och nödvändigt för en förening som driver en eller flera fotbollsanläggningar. Förvaltningen anser därför att det är rimligt att bevilja ansökan med maxbeloppet 50 000 kronor för två robotgräsklippare med GPS-funktion.

Förslag till beslut

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

- att** bevilja Bredaryd Lanna IK extra bidrag med 50 000 kronor för två robotgräsklippare med GPS-funktion samt
- att** ge teknik- och fritidsförvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag till fortsatt hantering av stöd till föreningar gällande robotgräsklippare.

Beslut skickas till:
Bredaryd Lanna IK

Tjänsteskrivelse - Värnamobygdens ryttaförening ansökan om extra bidrag till fibersandsunderlag

Ärendebeskrivning

Värnamobygdens ryttaförening ansöker om extra bidrag för åtgärder av fibersandsunderlaget i det stora ridhuset. Enligt offert uppgår den totala kostnaden till 70 936 kronor och föreningen ansöker om 53 200 kronor. Arbetet är redan utfört.

Föreningen skriver i sin ansökan att de hade en sakkunnig på plats som gjorde bedömningen att underlaget behöver jämnas till, fräsas och kompletteras med ny fibersand. Fram till att åtgärderna genomfördes användes inte delar av ridhuset, framför allt inte till hästhoppning då det bedömdes kunna innebära en skaderisk för hästarna. Föreningen skriver vidare att de behövde få arbetet genomfört innan helgen vecka 45 då de skulle ha en större hopptävling i det nämnda ridhuset.

I riktlinjerna för extra bidrag står det att ”Ansökan om extra bidrag skall vara inlämnad och behandlad av teknik- och fritidsnämnden före det att arbetet eller anskaffningen påbörjats. Endast vid synnerliga skäl kan undantag från denna bestämmelse medges.”

Föreningen uppger att de känner till att riktlinjerna säger att arbete och inköp inte ska vara påbörjat innan ärendet har varit uppe för behandling i teknik- och fritidsnämnden, men att företaget som skulle utföra arbetet enbart hade möjlighet att göra det samma vecka som ansökan inkom. Ansökan inkom den 6 oktober och arbetet genomfördes den 9 oktober.

Teknik- och fritidsförvaltningens bedömning är att det inte finns några synnerliga skäl som tyder på att föreningen inte skulle ha kunnat planera arbetet och skickat in ansökan i god tid då det efter samtal med föreningen konstaterats att underlagets dåliga skick var känt för föreningen redan i våras.

Förvaltningen föreslår därför att avslå föreningens ansökan till för åtgärder av fibersandsunderlaget i stora ridhuset.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden

Dnr: TFN.2025.94

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att avslå Värnamobygdens ryttarförenings ansökan om extra bidrag till underlaget i stora ridhuset.

Nickie King
Handläggare

Johan Arvidsson
Avdelningschef fritid

1. Ansökan avser följande

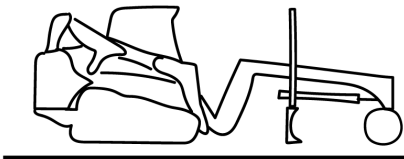

Ansökan avser följande (kort beskrivning)	Beräknad kostnad
Vi behöver fylla på med mer fibersand i vårt stora ridhus för att kunna arrangera hopptävlingar v 45. Vi har haft en expert här och tittat på underlaget och hans bedömning var att underlaget behöver jämnas till samt att man fräser upp underlaget och lägger in ca 2,5-3 cm fibersand för att få det ett säkert och bra underlag för hopptävling. Föreningen är beroende av att arrangera tävlingar dels för att våra medlemmar ska få tävla och utveckla sig men också ekonomiskt då tävlingar genererar en bra slant till föreningen.	70936kr

2. Bidrag har även sökts ifrån

-

3. Bilaga med utförlig beskrivning och motivering
[Offerter-Värnamobygdens ryttaförening.pdf](#)
[Offerter-Värnamobygdens ryttaförening.pdf](#)
4. Kalkyl över kostnader och offerter
[Offerter-Värnamobygdens ryttaförening.pdf](#)
5. Sökt bidragsbelopp

53200

JOHANNES MEDLÖW
Entreprenad AB

Vår Referens Johannes Medlöv
Er Referens Anna Mattsson
Projekt Åtgärd ridunderlag, ridhus

Offert 2025-045

Offertdatum 2025-10-03
Utskriftsdatum 2025-11-03
Betaltvillkor 30 dagar
Anbudet är giltigt i 30 dagar

Åtgärd ridhus, komplettering
Anna Mattsson

20x62 ca 1240 m2

Vi tackar för er förfrågan och offererar enl. nedan:

Beskrivning	Antal	Pris/enhet	Kostnad
Arbetsgång/beskrivning			
-Befintlig fibersand hyvlas jämn mot laser.			
-Ridlagret djupfräses mot laser.			
-Baskarpsand/fibersand läggs uppe på befintligt ridlager. Ink 2kg/m2 fiber beräknat på 12cm ridlager.			
-Ytan hyvlas jämn mot laser och lämnas till förening.			
Kostnad enligt ovan beskrivna moment, ink transport av maskiner.	1	29 500,00 kr	29 500,00 kr
Materialåtgång:			
Fibersand. 2,5cm på 1240m2. väger 46,5 ton.	46,5	460,00 kr	21 390,00 kr
Frakt. 46,5 ton	46,5	126,00 kr	5 859,00 kr
		Summa	56 749,00 kr
	Moms	25,00 %	14 187,25 kr

Totalt offerterpris 70 936,25 kr

Adress:
Johannes Medlöv Entreprenad AB
Ämmaryd 4, 574 54 Holsbybrunn

Tel:
Mobil: 072-234 62 80
Styrelsens Säte : Ämmaryd

Bank Giro 5076-0362

Org.nr: 559196-7327
Innehar F-skattesedel

Tjänsteskrivelse - SMK Värnamo ansökan om extra bidrag till bevattningsanläggning

Ärendebeskrivning

SMK Värnamo ansöker om extra bidrag till reparation av föreningens bevattningsanläggning med 76 947 kronor.

Föreningen skriver i sin ansökan att de har en unik bevattningsanläggning för att det inte ska damma på motorbanan. Bevattningsanläggningen är specialbyggd med hjälp av en gammal brandbil som har en extra stor pumpkapacitet och vattnet som används kommer från en grävd damm på anläggningen. Den här bevattningsanläggningen har varit i drift sedan 2002 och har fungerat bra sedan dess. Föreningen skriver vidare att motorn började haverera i våras och att de snabbt, men med mycket arbete, hann få ihop bevattningsanläggningen för att kunna hålla två distriktsmästerskapstävlingar på banan.

I riktlinjerna för extra bidrag står det att ”Ansökan om extra bidrag skall vara inlämnad och behandlad av tekniska utskottet före det att arbetet eller anskaffningen påbörjats. Endast vid synnerliga skäl kan undantag från denna bestämmelse medges.”

Föreningen uppger att de känner till att riktlinjerna säger att arbete och inköp inte ska vara påbörjat innan ärendet har varit uppe för behandling i teknik- och fritidsnämnden, men att de inte hade möjlighet att ansöka i tid då haveriet skedde plötsligt och reparationen behövde genomföras skyndsamt.

Teknik- och fritidsförvaltningen anser att föreningen borde ha kontaktat förvaltningen direkt vid händelsen, men kan samtidigt ha förståelse för att det uppstod akut och att motorbanan behöver fungerande bevattning för att kunna användas optimalt. Om föreningen hade lämnat in sin ansökan i direkt anslutning till motorhaveriet hade bedömningen varit att föreningen skulle fått 50 % av kostnaden. Förvaltningen föreslår nu istället att ansökan ska beviljas med 25 %. Den lägre andelen beror på att föreningen inte har kontaktat teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2024.116

Dnr:

förrän ganska lång tid efter att behovet uppstod och reparation genomfördes.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att bevilja SMK Värnamos ansökan om extra bidrag till reparation av bevattningsanläggning med 19 237 kronor.

Nickie King
Handläggare

Johan Arvidsson
Avdelningschef fritid

Bilaga till Ansökan om extra bidrag från Värnamo Kommun.

Datum: 2025.06.27

Förening: SMK Värnamo

SMK Värnamo ansöker om extra bidrag för följande.

Motorbyte för drift av bevattningspump.

Info:

SMK Värnamo har sedan flertal år haft en unik bevattningsanläggning för att hålla nere dammet på vår anläggning.

Allt bygger på att klubben via personal på brandstationen kunde få tillgång till en begagnad brandbil med mycket stor pumpkapacitet, bilen skalades i stort av och byggdes om för stationär drift i pumphus och det grävdes en damm som vattenreserv för bevattningen.

Anläggningen i sin nuvarande utformning togs i drift 2002 och har med normalt underhåll och byte av lager i själva pumpen fungerat i stort klanderfritt.

Tyvärr inträffade under våren ett motorhaveri strax innan vår tävling i april.

Klubben fick efter mycket arbete fram en begagnad motor med samma kapacitet som den havererade och lyckades genomföra de två DM tävlingar som var inbokade, samt hålla banan öppen under maj månad som var väldigt torr.

Ansöker därför om bidrag för de externa kostnader som klubben varit tvungna att köpa in förutom allt ideellt arbete.

Totalt: 76 947: --

Se medskickade betalda fakturor.

Med Vänliga Hälsningar.

SMK Värnamo

Torgny Henriksson

Tel: 070 560 44 08.

Mail: Torgny.henriksson51@gmail.com

Tjänsteskrivelse - Apladalens segelsällskap prövning av rätt till föreningsbidrag för 2025

Ärendebeskrivning

Teknik- och fritidsnämnden beslutade den 25 augusti 2025 att uppdra åt Apladalens segelsällskap att inkomma med konkretisering av den plan som beskriver hur föreningen ska uppfylla kraven enligt regelverket som gäller för föreningsbidrag. Föreningen erbjöds hjälp av förvaltningens fritidsavdelning med att revidera sin plan, men avböjde detta erbjudande. Föreningen har nu inkommit med en reviderad plan.

Apladalens Segelsällskap ansöker om föreningsbidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet. Föreningen ansöker om grundbidrag för 15 medlemmar i åldern 7–20 år och aktivitetsbidrag för 70 deltagartillfällen. Föreningen ansöker också om bidrag till verksamhetslokal.

Riktlinjerna för föreningsbidrag till föreningar som bedriver regelbunden verksamhet för barn och unga säger att en förening ska ha minst tio betalande medlemmar i åldern 7–20 år, som föreningen bedriver regelbunden verksamhet för. Med regelbunden verksamhet menas minst 75 deltagartillfällen på ett år. Efter teknik- och fritidsnämndens prövning kan organisation, vars verksamhet bedöms som synnerligen angelägen, erhålla bidrag om den inte helt uppfyller dessa allmänna bestämmelser.

Apladalens Segelsällskap har för få deltagartillfällen för att uppnå kriterierna för att ha rätt till föreningsbidrag. Föreningen har inkommit med en skrivelse där det framgår att de har haft färre deltagare än föregående år. Föreningen skriver att deras verksamhet är ytterst väderberoende och att den aktiva säsongen är kort vilket gör det svårare för dem att uppnå minimumkriterierna.

Föreningen uppger att de under en normal säsong genomför 20–25 seglingstillfällen samt ett dagläger för barn och unga i slutet av sommaren. De har tagit fram en plan för att öka antalet sammankomster och medlemmar, där insatser som fler prova-på-tillfällen, ett mer varierat aktivitetsutbud och intensifierad marknadsföring ingår. Den reviderade planen är mer strukturerad och innehåller relevanta utvecklingsåtgärder.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.306

Dnr:

Förvaltningen konstaterar att föreningen har analyserat sin verksamhet och identifierat förbättringsområden. Samtidigt anser förvaltningen att det kvarstår vissa oklarheter kring hur planen ska implementeras, och det är i nuläget svårt att bedöma om insatserna är tillräckliga för att åstadkomma en varaktig förändring i verksamhetens omfattning.

Teknik- och fritidsförvaltningens bedömning är att det finns skäl till att föreningen haft svårt att nå upp till önskat antal deltagartillfällen. Skälen bedöms dock inte som synnerliga och förvaltningen anser därför inte att det är rimligt att göra undantag från riktlinjerna.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att avslå Apladalens Segelsällskaps ansökan om föreningsbidrag för barn- och ungdomsverksamhet för 2025.

Nickie King
HandläggareJohan Arvidsson
Avdelningschef fritid

Under de senaste åren har vi haft färre deltagare vid våra seglingstillfällen än tidigare år. Det finns flera orsaker till detta. Dels har vi haft två säsonger med ovanligt dåligt väder, vilket påverkat både möjligheten och intresset att segla. Dels har vi, precis som många andra föreningar, sett en minskning av medlemmar i de åldrar som är mest aktiva inom seglingen, samt ett generellt minskat engagemang bland både deltagare och ledare.

Till skillnad från andra föreningar som har verksamhet året runt är vår seglingssäsong begränsad till ca fem månader och är mycket väderberoende. Under en normal säsong har vi 20–25 möjliga seglingstillfällen, vilka vi försöker utnyttja maximalt. Varje tillfälle är öppet för alla medlemmar samt de som vill prova på segling, men samtidigt är deltagandet vid varje tillfälle beroende av vädret. De båtar vi seglar är känsliga för starka vindar och krabb sjö, något som är relativt vanligt i Vidöstern. Även regn och stiltje gör att seglingen påverkas, tidigt och sent på säsongen gör vattentemperaturen att vi av säkerhetsskäl behöver vara försiktiga med hur vi utövar vår sport. Utöver den regelbundna seglingen arrangerar vi varje år ett populärt dagläger för barn och unga under slutet av sommarlovet, vilket lockar många deltagare och bidrar till att fler får möjlighet att prova på segling. Vi har också ett par tillfällen under året som syftar till att stärka sammanhållningen i föreningen; en kväll där vi delar ut priserna för årets poängseglingstävling och en kväll där vi har julbad tillsammans.

För att öka antalet sammankomster och medlemmar i föreningen genom en attraktiv, inkluderande och synlig verksamhet arbetar vi utifrån följande plan:

Aktivitet	Tidsplan	
Fler seglingstillfällen		
Öka antalet öppna träningar och prova-på-tillfällen.	Varannan vecka april-maj och augusti- september	
Erbjud prova-på-seglingar för både medlemmar och icke-medlemmar, i samarbete med skolor eller andra föreningar.	En gång i månaden maj- sep	
Varierat utbud		
Ha olika typer av segling: familjesegling, ungdomsegling, vuxensegling, kappsegling och eskadrar.	4 gånger per säsong när vädret tillåter	
Arrangera temakvällar, t.ex. grillkväll vid klubbstugan eller gemensam långfärdssegling.	2 gånger per säsong när vädret tillåter	
Skapa en kurs under vinterhalvåret där vi går igenom seglingsteori med olika temakvällar.	4 tillfällen under nov-feb	

Utveckla seglarskolan		
Erbjud fortsättningskurser och specialpass för både barn, ungdomar och vuxna.	2-4 gånger under augusti-september	
Samverkan och synlighet		
Delta i lokala evenemang och visa upp segling som aktivitet.	Ej tidsatt, beror på evenemang	
Öka medlemsantalet genom marknadsföring och synlighet.	Sker löpande	
Utforska möjligheten att utöka närvaron i sociala medier (Facebook, Instagram) för att visa upp verksamheten.	Sker löpande, framförallt under vinterhalvåret med genomförande inför säsongen	
Uppdatera föreningens hemsida regelbundet och gör det enkelt att bli medlem online.	Sker löpande	
Annonsera prova-på-tillfällen och seglarskola i lokalpress och på skolor.	Ej tidsatt, beror på timing och lämpliga medier	
Skapa en välkomnande och inkluderande miljö		
Utse faddrar/ambassadörer som tar hand om nya medlemmar och hjälper dem in i verksamheten.	Planeras och genomförs inför varje säsong	
Varierade aktiviteter och social gemenskap		
Arrangera fler sociala aktiviteter utöver segling, t.ex. fester, utflykter, utbildningar och arbetsdagar.	1-2 tillfällen per säsong	
Undersök möjligheten till medlemsförmåner som rabatter, klubbkläder eller gemensamma resor.	Ej tidsatt, sker löpande	
Uppföljning och engagemang		
Samla in feedback från medlemmar via enkäter för att utveckla verksamheten.	1 tillfälle under vintern/eftersäsongen	
Utvärdera aktiviteter och kommunikation genom återkommande medlemsenkäter.	1 tillfälle efter genomförd medlemsenkät	

Uppföljning

Mät antal deltagare på seglingstillfällen och evenemang.

Följ medlemsutvecklingen varje kvartal.

Sammanfattning:

Genom att erbjuda fler och mer varierade seglingstillfällen, satsa på synlighet och marknadsföring, skapa en välkomnande miljö och lyssna på medlemmarnas behov, kan föreningen både öka antalet seglingstillfällen och medlemsantalet på ett hållbart sätt.

§ 163 Dnr: TFN.2025.306

Apladalens segelsällskap prövning av rätt till bidrag

Beslut

Teknik- och fritidsnämnden beslutar

att uppdra åt Apladalens segelsällskap att inkomma med konkretisering av den plan som beskriver hur föreningen ska uppfylla kraven enligt regelverket.

Ärendebeskrivning

Apladalens Segelsällskap ansöker om föreningsbidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet. Föreningen ansöker om grundbidrag för 15 medlemmar i åldern 7–20 år och aktivitetsbidrag för 70 deltagartillfällen. Föreningen ansöker också om bidrag till verksamhetslokal.

Riktlinjerna för föreningsbidrag till föreningar som bedriver regelbunden verksamhet för barn och unga säger att en förening ska ha minst tio betalande medlemmar i åldern 7–20 år, som föreningen bedriver regelbunden verksamhet för. Med regelbunden verksamhet menas minst 75 deltagartillfällen på ett år. Efter teknik- och fritidsnämndens prövning kan organisation, vars verksamhet bedöms som synnerligen angelägen, erhålla bidrag om den inte helt uppfyller dessa allmänna bestämmelser.

Apladalens Segelsällskap har för få deltagartillfällen för att uppnå kriterierna för att ha rätt till föreningsbidrag. Föreningen har inkommit med en skrivelse där det framgår att de har haft färre deltagare än föregående år. Föreningen skriver att deras verksamhet är ytterst väderberoende och att den aktiva säsongen är kort vilket gör det svårare för dem att uppnå minimumkriterierna.

Föreningen skriver vidare att de under en normal säsong har 20–25 seglingstillfällen och att de utöver dessa tillfällen anordnar ett dagläger för barn och unga i slutet av sommaren. Föreningen har lagt upp en plan för att öka antalet sammankomster och medlemmar. I deras plan ingår bland annat att de ska anordna fler prova-på-tillfällen, variera utbudet av aktiviteter, öka marknadsföringen med mera.

Teknik- och fritidsförvaltningens bedömning är att det finns förklaringar till varför föreningen har haft svårt att komma upp i antal deltagartillfällen. Föreningens verksamhet är unik inom kommunen och har ett värde för breddidrotten.

Forts.

TFN § 163 (forts.)

Förslag till beslut

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att uppdra åt Apladalens segelsällskap att inkomma med konkretisering av den plan som beskriver hur föreningen ska uppfylla kraven enligt regelverket.

Beslut skickas till:
Apladalens Segelsällskap

Tjänsteskrivelse – Information om feriejobb i förening 2025

Ärendebeskrivning

Teknik- och fritidsförvaltningen har under många år hanterat feriejobb i föreningar. Alla föreningar i kommunens föreningsregister som har lämnat en mailadress får information om möjligheten att anställa feriearbetare.

Feriejobb i förening erbjuds till ungdomar som har gått ut årskurs 9 samt årskurs 1 och 2 på gymnasiet. Ersättningen ligger på 81 kronor per timme.

Antalet ungdomar som har feriejobb i föreningar har genom åren varit ganska konstant. Vissa föreningar, som har önskat ett stort antal feriejobbare, har vissa år fått dra ner på antalet timmar per ungdom för att budget ska kunna hållas, medan det andra år har gått att tillgodose önskemålen fullt ut. Förvaltningen har det här året behövt dra ner tillåtna antal timmar per ungdom för samtliga med 10 %. Detta för att kunna hålla budgeten då de sociala avgifterna ökade för ungdomar från den 1 januari 2024.

2025 har 17 föreningar sammanlagt haft 122 ungdomar i feriejobb. Ungdomarna har arbetat mellan en och tre veckor förlagda till deras sommarlov och arbetsuppgifterna har varierat.

Förvaltningen har skickat ut enkäter till de föreningar och ungdomar som har haft feriejobb i förening.

Enkätsvaren visar att föreningarna uppskattar möjligheten till feriejobb och anser att kommunikationen med ansvarig enhet fungerar väl. Majoriteten är nöjd med nuvarande upplägg, även om vissa önskar större budget. Ungdomarnas svar visar att arbetsuppgifterna har varierat, främst med inslag av barn- och ungdomsverksamhet samt att den större majoriteten är mycket nöjda med sin arbetsplats.

Se även under rubrik "Utredning".

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.445

Dnr:

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och
fritidsnämnden besluta

att godkänna informationen.

Nickie King
Handläggare

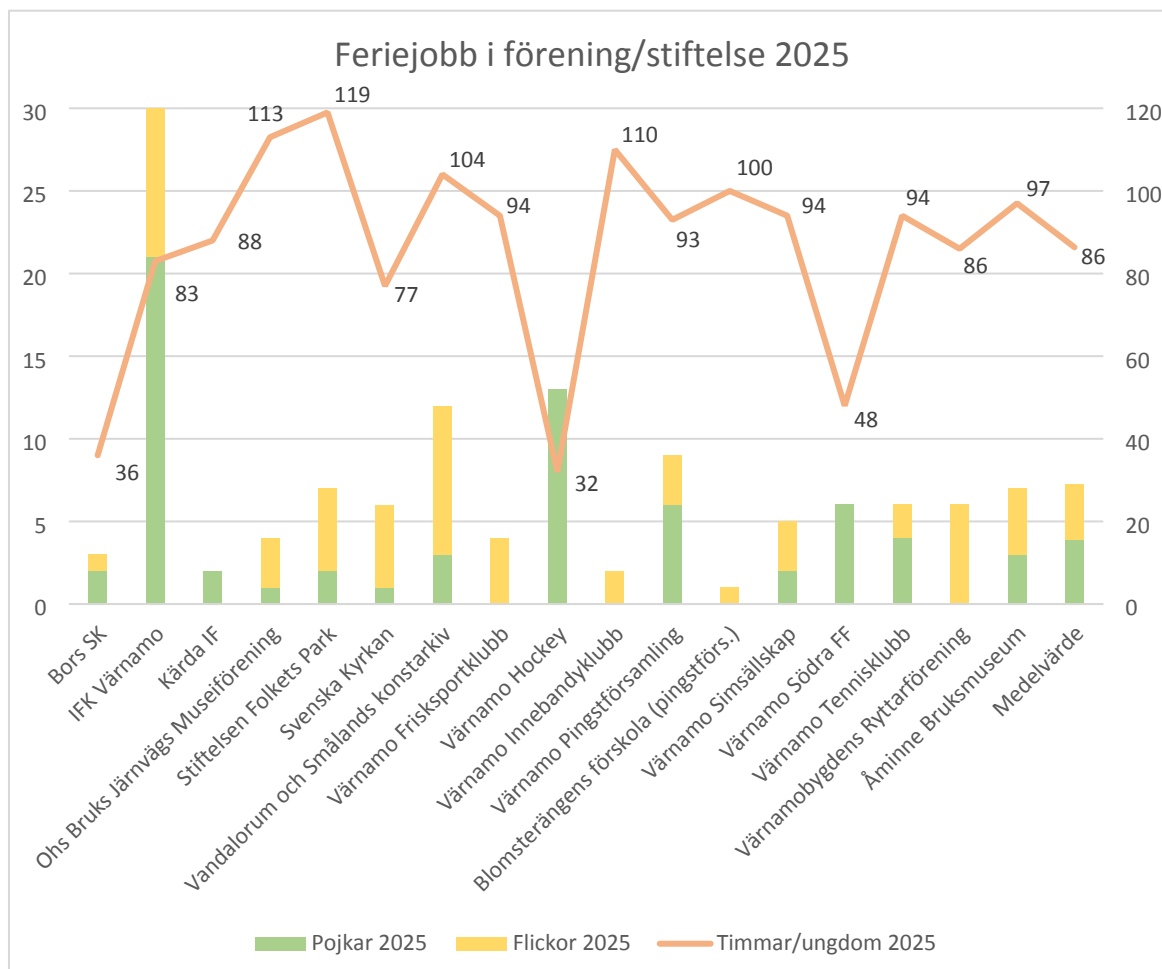
Johan Arvidsson
Avdelningschef fritid

Teknik- och fritidsförvaltningen

 Teknik- och fritidsnämnden
 TFN.2025.445

Dnr:

Utredning

Diagrammet visar antal ungdomar och genomsnittligt antal arbetade timmar per ungdom.

Observera att vissa föreningar har redovisat totalt antal ungdomar och timmar. Det finns föreningar som anställer ungdomar som inte är bidragsberättigade (exempelvis folkbokförd i en annan kommun) samt finansierar timmar utöver de beviljade med egna medel eller med bidrag som de har fått från annan part. Viss felmarginal kan alltså förekomma.

Teknik- och fritidsförvaltningen

 Teknik- och fritidsnämnden
 TFN.2025.445

Dnr:

Förening <i>Arbetsuppgifter</i>	Antal 2025	Pojkar 2025	Flickor 2025	Beviljade timmar 2025	Timmar/ ungdom 2025
Bors SK <i>Trädgårds- samt underhållsarbete</i>	3	2	1	74	36
Pingstförsamlingen/Förskolan Blomsterängen <i>Närvarande i barnverksamhet</i>	1	0	1	99	100
IFK Värnamo <i>Ledare i barnverksamhet</i>	30	21	9	83	83
Kärda IF <i>Trädgårds- samt underhållsarbete</i>	2	2	0	110	88
Ohs Bruks Järnvägs Museiförening <i>Kioskförsäljning</i>	4	1	3	104	113
Stiftelsen Folkets Park <i>Trädgårdsarbete, kioskförsäljning samt fastighetsskötsel</i>	7	2	5	110	119
Svenska Kyrkan <i>Arkivering, butiksarbete samt ledare i barnverksamhet</i>	6	1	5	74	77
Vandalorum och Smålands konstarkiv <i>Museiguide, trädgårdsarbete mm</i>	12	3	9	83	104
Värnamo Frisksportklubb <i>Ledare i barn- och ungdomsverksamhet samt trädgårdsarbete</i>	4	0	4	110	94
Värnamo Hockey <i>Ledare i barnverksamhet</i>	13	13	0	29	32
Värnamo Innebandyklubb <i>Inventering, städning mm</i>	2	0	2	110	110
Värnamo Pingstförsamling <i>Cafébiträde, ledare i barnverksamhet mm</i>	9	6	3	96	93
Värnamo Simsällskap <i>Ledare i barnverksamhet</i>	5	2	3	110	94
Värnamo Södra FF <i>Ledare i barnverksamhet</i>	6	6	0	74	48
Värnamo Tennisklubb <i>Ledare i barnverksamhet</i>	6	4	2	103	94
Värnamobygdens Ryttaförening <i>Häst- och stallskötsel, ledare i barnverksamhet mm</i>	5	0	6	85	86
Åminne Bruksmuseum <i>Museiguide, trädgårdsarbete mm</i>	7	3	4	89	97

Tjänsteskrivelse - Information om fritidsbåtshamnar i Vidöstern

Ärendebeskrivning

Teknik- och fritidsförvaltningen har en pågående kontakt med föreningarna i Värnamo kommun som driver fritidsbåtshamnar i Vidöstern. Förvaltningen önskar informera teknik- och fritidsnämnden om det som framkommit i dialog med föreningarna.

I sjön Vidöstern finns tre större fritidsbåtshamnar inom Värnamo kommun; Värnamo motorbåtsklubb i Vidösterns norra del i Lagans mynning, Tånnö båtklubb i Vidösterns östra strand i direkt anslutning till Tånnö samhälle samt Åminne bruk fritidsbåtshamn i Vidösterns västra strand i direkt anslutning till Åminne samhälle.

Samtliga ovanstående föreningar har problem med igenslamning av sina hamnbassänger och slitna hamnanläggningar. Samtal med föreningarna har pågått under en längre tid hur detta skall kunna hanteras tillståndsmässigt, men kanske främst ekonomiskt då detta är strängt reglerade aktiviteter som är kostsamma att genomföra. Behov av stora investeringar i närtid och en mer omfattande lagstiftning gör det allt svårare för de utan egenägd strandlinje att få tillgång till detta riksintresse för friluftsliv. Tillgång till båthamnar ses som en viktig attraktion för Värnamo kommun som helhet.

Se även under rubrik "Utredning".

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2024.198

Dnr:

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och
fritidsnämnden besluta

att godkänna informationen.

Linus Enochson
Projektör

Henrik Lönngren
Avdelningschef teknik
och projekt

Utredning

I sjön Vidöstern finns tre större fritidsbåtshamnar inom Värnamo kommun:

- Värnamo motorbåtsklubb i Vidösterns norra del i Lagans mynning,
- Tännö båtklubb i Vidösterns östra strand i direkt anslutning till Tännö samhälle samt
- Åminne bruk fritidsbåtshamn i Vidösterns västra strand i direkt anslutning till Åminne samhälle.

Av dessa ligger Värnamo motorbåtsklubb och Tännö båtklubb på kommunal mark vilken upplåtes utan ersättning till föreningarna för att möjliggöra allmänhetens tillgång till fiske och fritidsbåtsåkning. Åminne hamn ligger på gamla bruksområdet som förvaltas av stiftelsen Åminne bruk. Dessa tre har alla en lång historia där Värnamo motorbåtsklubb är äldst och bildades redan 1914.

Fritidsbåtsintresset har länge varit stort i området och föreningarna har under de senaste åren ständigt haft kö till sina båtplatser. Ett extra högt tryck uppkom i samband med covidpandemin i början av 2020-talet och intresset har hållit i sig sedan dess. Dock står samtliga klubbar för stora utmaningar med omfattande investeringsbehov i närtid.

Sjön Vidöstern ligger inom ett område som klassats som riksintresse för friluftsliv där allmänhetens tillgång till vattennära aktiviteter bör förstärkas. Möjligheten att ha båt och kunna komma ut på sjön är också viktig utifrån attraktivitet. Inte minst ökar det attraktiviteten att bosätta sig i kommunen och dess sjönära samhällen.

Idag har samtliga föreningar problem med igenslamning av sina hamnbassänger och slitna hamnanläggningar. Samtal med föreningarna har pågått under en längre tid hur detta skall kunna hanteras tillståndsmässigt, men kanske främst ekonomiskt då detta är strängt reglerade aktiviteter som är kostsamma att genomföra.

Värnamo motorbåtsklubb

Värnamo motorbåtsklubb med sitt läge i Vidösterns mynning har under de senaste åren upplevt en betydande försämring av bottendjupet då stora mängder sediment har avlagrats i hela

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2024.198

Dnr:

hamnbassängen framför allt under senaste decenniets mer återkommande höga flöden i Lagan. Värnamo motorbåtsklubb har tidigare författat en skrivelse som besvarats av kommunstyrelsen efter beredning och beslutsförslag från teknik- och fritidsnämnden. I utredningar kopplat till skrivelsen har omfattande bottenkarteringar utförts, sakkunniga konsulter tillfrågats och kostnadsuppskattningar för muddring och dessa åtgärders hållbarhet över tid har uppskattats och även diskuterats med länsstyrelsen. Muddring av befintlig hamnbassäng eller byggnation av ny hamnbassäng är beräknat till mångmiljonbelopp där muddring bedöms ha en mycket osäker hållbarhet över tid. Beslut i kommunstyrelsen innebär att muddring inte är aktuellt och kommunen skall vara föreningen behjälplig att hitta plats för de större båtarna på annan plats. Efter beslut i kommunstyrelsen har ordförande för kommunstyrelsen och teknik- och fritidsnämnden besökt Värnamo motorbåtsklubb för att diskutera föreningens utmaningar för framtiden.

Tännö motorbåtsklubb

Tännö motorbåtsklubb förfogar sedan tidigt 1970-tal en mindre yta i anslutning till Vidöstern intill Tännö samhälle där föreningen själv har byggt en hamnanläggning. Dessa 100 meter strandlinje är den enda sträcka längs Vidösterns östra strand som Värnamo kommun äger. Intilliggande kommunal badplats arrenderar kommunen av en privat fastighetsägare. Föreningen har sedan ett par år tillbaka ett nytt upplåtelseavtal med kommunen där allmänhetens tillträde har tryggats ytterligare. Kommunen har varit behjälplig att hitta externa och interna medel för upprustning av hamnanläggningen vilket fallit väl ut.

Föreningen önskar följande utveckling:

- byggande av ny kaj för att kunna ta emot ytterligare medlemmar,
- ny båtramp för bätisättning,
- muddring av hamnbassängen då bottendjupet blivit sämre över tid,
- höjning av marken i hamnområdet för att undvika regelbundna översvämningar vid högt vattenstånd i Vidöstern,
- förbättrade parkeringsmöjligheter,
- skapande av attraktiva ytor för besökare.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2024.198

Dnr:

Kommunen har redan i ett tidigt skede varit föreningen behjälpliga med stöd så att erforderliga tillstånd för planerade åtgärder kommer på plats. Dock har detta visat sig mer komplicerat än vad som först uppskattats och nya frågeställningar och dokument har efterfrågats från länsstyrelsen under processen.

Efter samråd och tillståndsansökan hos länsstyrelsen har framkommit att hamnen tillkomst inte finns dokumenterad och måste tillståndsprövas tillsammans med planerade nya åtgärder för utbyggnad och markjustering:

- I hamnbassängen har dokumenterats smalbladig vattenpest som är en invasiv art som är upptagen i EU-förordningen för invasiva arter och måste hanteras enligt förordningens kravställning.
- Området ligger inom Vattenskyddsområde för Tännö vattentäkt och måste hanteras därefter med skyddsåtgärder för både muddring och utfyllnad.
- Fritidsbåtshamnar har en historia av att innehålla förordnade sediment och måste därför analyseras enligt en omfattande provtagningsplan. Medel för detta har under hösten säkrats ur kommunens landsbygdsutvecklingsmedel och utredning har genomförts.

Tidigare tillståndsansökningar hos länsstyrelsen har dragits tillbaka då denna dokumentation varit svår att hitta och dragit ut på tiden att få fram, och ett avslag på ansökan varit överhängande. Ett avslag hade betydligt försvårat ett omtag. Dock har föreningen och tjänstepersoner letat dokumentation, beställt efterfrågade utredningar så att komplett underlag nu bör finnas framme för att länsstyrelsen förhoppningsvis skall kunna fatta beslut att bevilja önskade åtgärder med liggande handlingar.

Åminne fritidsbåtshamn

Åminne fritidsbåtshamn har som övriga föreningar i Vidöstern utmaningar med igenslamning av hamnbassäng och av is och erosion skadade hamnanläggningar. En process för att hitta medel och erforderliga tillstånd för dessa åtgärder är inledd av föreningen Åminne bruksmuseum. Medel för provtagning av sediment i hamnbassängen är även här säkrade ur kommunens landsbygdsutvecklingsmedel.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2024.198

Dnr:

Sammanfattning

Sammanfattningsvis står fritidsbåtsåkandet för den breda allmänheten i Vidöstern inför stora utmaningar de kommande åren. Behov av stora investeringar i närtid och en mer omfattande lagstiftning gör det allt svårare för de utan egenägd strandlinje att få tillgång till detta riksintresse för friluftsliv. Tillgång till båthamnar ses som en viktig attraktion för Värnamo kommun som helhet.

Tjänsteskrivelse - Övrig information från förvaltningen

Ärendebeskrivning

Information om simhallens verksamhet

Svar på fråga från Bo Svedberg (S) om parkering för hemtjänstpersonal på Salutorget

Förvaltningen har inventerat beläggningen på de centrala parkeringarna och uppskattar att beläggningen på Salutorget numera ligger runt 80–90%. Vid evenemang på Gummifabriken kan det bli fullbelagt på Salutorget.

Salutorget är benämnt som allmän platsmark i detaljplanen vilket innebär att kommunen inte har möjlighet att reservera några parkeringsplatser för specifika användare. För medarbetare på kommunen som kör korrekt uppmärkta tjänstebilar parkerar man utan avgift på de avgiftsbelagda parkeringarna. Förhoppningen är att hemtjänsten vet om detta och nyttjar det.

Brogatans södra del tillhör Taxa 2 och ligger precis intill Salutorget. Här står alltså hemtjänsten gratis, vilket kan vara ett alternativ om Salutorget är fullt. Förvaltningen kommer återpublicera på kommunens intranät Nettan om vad som gäller vid parkering av tjänstebilar på avgiftsbelagda parkeringar.

Svar på fråga från Kurt Nordin (SD) gällande ridning på banvallen vid Helmershus

Varken teknik- och fritidsförvaltningen eller samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit ner några skyltar vid den aktuella platsen. Att skyltarna är borta har aktualiserats genom felanmälan och förvaltningen kommer ersätta skyltarna.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden

Dnr:

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att godkänna informationen.

Maria Grimstål
Nämndsekreterare

Jesper du Rietz
Förvaltningschef